RECEB 1443

tevhid

"TAĞUTA KULLUK ETMEKTEN KAÇINIP, ALLAH'A YÖNELENLERE MÜJDE VARDIR. KULLARIMI MÜJDELE!" (39/ZÜMER, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ | ŞUBAT '22 | YIL: 11 | SAYI: 111 | FİYATI: 20₺ | ISSN: 2148-4635

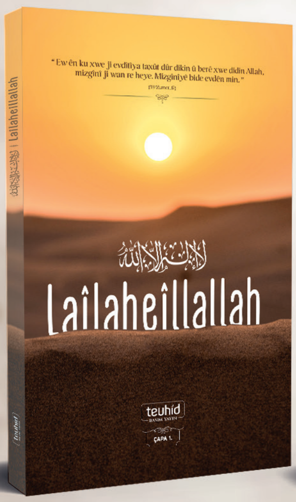

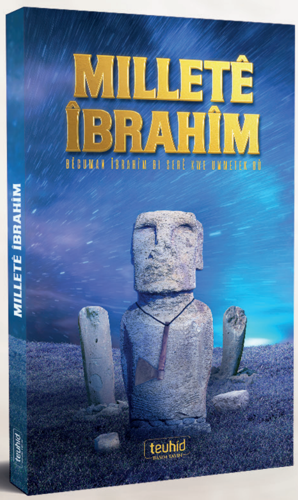
KULLUK AFETLERİ

· HALİS BAYANCUK HOCA | HASBİHÂL' 04 ·

WEŞANÊN ME ÊN KURDÎ
BI WE RE NE

ŞOPDARÊN ME YÊN HÊJA,
XEBATÊN ME YÊN WERGERÊ YÊN BERHEMÊN ME BI ZIMANÊN CUDA BI HEMÛ LEZA XWE BERDEWAM DIKIN. HÛN DIKARIN PIRTÛKÊN ME "MILLETÊ ÎBRAHÎM" Û "LAÎLAHEÎLLALLAH" ÊN KU BI WERGERA KURDÎ YA NIVÎSKARÊ KOVARA ME OSMAN SADIKOGLU HATINE AMADEKIRIN, JI ŞAXÊN PIRTÛKFIROŞÊN ME ; RÊZEDERSÊN KURDÎ ÊN LAÎLAHEÎLLALLAHÊ KU BI VEGOTINA HAYRETTÎN KAYA HATINE AMADEKIRIN LI SER QENALA YOUTUBE A DERSÊN TEWHÎDÊ BI DEST BIXIN.

بسم الله الرحمن الرحيم

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Tevhid Dergisi olarak Yüce Rabbimizin izni ve yardımıyla 111. sayımız ile karşınızdayız.

Halis Bayancuk Hoca'mız, bu sayımızda Rabbimize olan kulluğumuzu daha iyi bir hâle getirmek için kulluk afetleri konusunu işliyor, her birimizi kendi nefsiyle yapacağı bir hesaplaşma yolculuğuna davet ediyor.

Özcan Yıldırım, Kâf Suresi'nin tefsirine kaldığı yerden devam ediyor ve bu ay surenin 16. ayetini, insana şah damarından daha yakın olanın Allah (cc) olduğu hakikatini farklı açılardan vurgulayarak tefsir ediyor.

Enes Yelgün, Uhud Savaşı'nda sahabenin karşılaştığı en büyük acı olan "Peygamberimizin (sav) öldürüldüğü" haberi üzerine yaşananları aktarıyor ve bu ânlardaki sebatlarıyla öncü olan bazı sahabilerin bize öğrettikleri üzerinde duruyor.

Enes Doğan, Nebevi tefsirin çeşitlerini açıklıyor ve Peygamberimizin (sav) Kur'ân'ı nasıl tefsir ettiğine dair örnekler naklediyor.

Emre Acar, "Kârlı Kazanç" başlıklı yazısında cemaatle namaz kılmanın ve neredeyse unutulmaya yüz tutacak bir sünnet olan mescidlere erken gelip namazın ardından da orada kalmaya devam etmenin önemini konu ediniyor.

Ömer Akduman, geçtiğimiz sayıda şerh etmeye başladığı "helaller ve haramlar" hadisini; şüpheli şeyler ile vesvesenin farklı şeyler olduğuna, Allah'ın (cc) sınırları olan haramlar ile şüpheler arasındaki ilişkiye ve son olarak dikkatli olmamız gerektiği hakkında uyarıldığımız kalp hususuna temas ederek tamamlıyor.

Salim Kandemir, seçkin sahabilerimizin hayatlarını bizlere perde perde sunduğu yazı dizisinde bu ay, davası uğruna terini, gözyaşını ve kanını akıtmaktan bir ân geri durmayan; hatta bu uğurda kaybettikleri organlarını dahi umursamayan sahabilerimizden Katade ibni Numan'ı (ra) konuk ediyor.

Kerem Çağlar, Kemîna Modernîzmê isimli Kürtçe bir yazı kaleme alıyor.

Mahi, geçen ayki yazısının bir parçası olan "kendimizi gördüğümüz hâlimizle biz" perspektifindeki Petra kitabını inceleyerek bizleri, kendini tanıma ve kabul etmeye dair sorgulatmayı sürdürüyor.

Dr. Gözde Tercuman, Nöromotor Gelişim yazılarına küçük bir ara vererek Rabbimizin bahşettiği sayısız nimetlerden biri olan "işitmek" ile bu eylemi kendisiyle gerçekleştirdiğimiz "kulak" lütfunu Rahmani bir bakış açısıyla ele alıyor.

Konuk Yazarımız Esma Şahin, doğru kitabı doğru zamanda okumanın, Allah'ın izniyle kendisini nasıl hidayete ulaştırdığını anlatıyor.

Konuk Yazarımız Fatih Sarıgül, Bakara Suresi'nin 246 ila 249. ayetlerinden yola çıkarak Kur'ân kıssalarının içerdiği hikmetlerin günümüzce doğru bir şekilde anlaşılması ve hayatımıza uygulanması noktasında ihatamızı genişletebileceğimiz görüşlerini paylaşıyor.

Osman Sadıkoğlu, Türkçe bilmeyen Kürt kardeşlerimiz için Tevhid Meali'nden Kürtçeye çevirmeye başladığı Bakara Suresi'nde sırası gelen 112-120. ayetleri tercüme ediyor.

İslam dini her asra hitap eden ve her asrın ihtiyaçlarını karşılayabilecek canlılığı koruyan bir dindir. Halis Hoca'mızın, bu bakış açısıyla hazırlanan Fıkhu'l Hadis - Sünnet İlmihâli kitabını tanıtıyor, Rabbimizden bizleri amellerimizi güzelleştirme hususunda faydalandırmasını diliyoruz.

Şubat sayımızın başta Müslimler olmak üzere tüm insanlara faydalı olması duası ile...

Editör

tevhid

İmtiyaz Sahibi
Hamza ÖZTÜRK

Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
www.tevhiddergisi.org
tevhiddergisi@gmail.com
0 (545) 762 15 15

Adres
Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Yazışma Adresi
Hamza ÖZTÜRK
Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120
34212 Bağcılar/İSTANBUL

Basım
Şenyıldız Yayıncılık, 45097
Gümüşsuyu Cad. Işık Sanayi Sitesi C Blok
No. 19/102 Topkapı/İSTANBUL 0 212 483 47 91

Satış Noktaları: Tevhid Kitabevi

- **İstanbul** : Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL 0 545 762 15 15
- **Ankara** : Piyade Mah. İstasyon Cad. No. 190 Etimesgut/ANKARA 0 543 225 50 48
- **Diyarbakır** : Kaynartepe Mah. Gürsel Cad. No. 90/A 21090 Bağlar/DİYARBAKIR 0 543 225 50 43
- **Konya** : Mengene Mah. Büyük Kumköprü Cad. No. 78/A 42020 Karatay/KONYA 0 543 225 50 49
- **Van** : Vali Mithatbey Mah. Gündüz 2. Sok. No. 2 A İpekyolu/VAN 0 543 225 50 45

İrtibat Büroları

- **Merkez** : Kirazlı Mah. Mahmutbey Cad. No. 120 34212 Bağcılar/İSTANBUL
- **Avcılar** : Firuzköy Mah. Kazım Karabekir Cad. Tütün Sok. No. 2 34325 Avcılar/İSTANBUL
- **Sultangazi** : İsmetpaşa Mah. 95. Sok. No. 41/A 34270 Sultangazi/İSTANBUL
- **Diyarbakır** : Mezopotamya Mah. 327. Sok. Seval Kent Sitesi A Blok No. 1/A Kayapınar/DİYARBAKIR
- **Konya** : Mengene Mah. Büyük Kumköprü Cad. No. 78/A 42020 Karatay/KONYA
- **Van** : Bahçıvan Mah. Sıhke Cad. Karatekin Sok. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040 İpekyolu/VAN
- **Erciş** : Kışla Mah. Şehitler Cad. No. 10 65400 Erciş/VAN
- **Bursa** : Bağlarbaşı Mah. Nilüfer Cad. 2. Fırın Sok. No. 4 16160 Osmangazi/BURSA
- **Ankara** : Piyade Mah. İstasyon Cad. No. 190 Etimesgut/ANKARA

Şubat 2022 | Receb 1443
Yıl: 11 | Sayı: 111 | Fiyat: 20₺
ISSN: 2148-4635

teuhid

İÇİNDEKİLER

Halis BAYANCUK HOCA
halisbayancuk@tevhiddergisi.org

KULLUK AFETLERİ

Şimdi ekranları karartın, telefonları sessize alın, ben de dâhil bütün hocaların/davetçilerin sesini kısın. Abdest alıp iki rekât namaz kılın, yerinizde öylece oturun ve kalbinizi dinleyin… Bakalım, Allah'ın vaizi neler söyleyecek!

Allah'ın (cc) adıyla,

Allah'a (cc) hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

Yüce Allah her birinize af ve afiyet ihsan eylesin. Her birinizi salgın hastalıktan korusun; size ve sevdiklerinize sağlıklı, uzun ömür ihsan etsin. Bu ay, Yüce Allah nasip ederse, dört ayrı kulluk afetine temas edeceğim. Bunların her biri kulluğumuzda, amellerimizde ve mücadelemizde karşılaştığımız afetler. Umuyorum, kulluğumuzu güzelleştirmemize, (ihsanımıza) katkısı olur. Çaba bizden, başarı Allah'tandır.

1. Afet: İnsanın, İçindeki Rahmani Seslere Yabancılaşması!

İnsanın başına gelebilecek en tehlikeli kulluk afetlerinden biri, kendine/özüne yabancılaşmasıdır. Yabancılaşmadan kastım, insanın içinde yaratılan Rahmani seslere sağırlaşması veya duyduklarını önemsememesidir. Okuduğumuz cümleyi açmadan önce, insanın içinde yaratılan Rahmani seslere işaret edelim:

"Kendini çokça kınayan nefse de yemin ederim."[1]

Yüce Allah, Nefs-i Levvame'ye yemin ederek insan nefsinin bir özelliğine dikkat çeker. İnsan nefsi kötülüğü emrettiği[2] gibi kınama özelliğine de sahiptir. İnsan; Allah'ın (cc) sınırlarını çiğnediğinde, kendisinin veya toplumun ona yakıştırmadığı bir iş yaptığında içinden yükselen eleştirel ses, kınayan nefsin sesidir. Aynı surenin 14. ve 15. ayetleri, kınayan nefsin kaynağına da işaret eder:

"(Hayır!) Bilakis insan, kendi nefsi üzerine basiret sahibidir. (Kendisini en iyi tanıyandır.) Mazeretlerini sayıp dökse bile."[3]

İnsanın kendine dair basireti ve bu basiretin, olumsuz davranışlarına eleştiri/kınama olarak yansıması, Yüce Allah'ın bir lütfudur. Her ne kadar okuduğumuz ayetler ahiret bağlamında zikredilse de her birimiz kınayan nefsin sesini ara ara duyduğumuzdan, ayetin dünyayı da kapsadığını öz nefsimizden de biliriz.

1. 75/Kıyâmet, 2
2. "Ben, nefsimi temize çıkarmam. Çünkü nefis -Rabbimin merhamet ettiği müstesna- çokça kötülüğü emreder. Şüphesiz ki Rabbim, (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kullarına karşı merhametli olan) Rahîm'dir." (12/Yûsuf, 53)
3. 75/Kıyâmet, 14-15

Abdullah ibni Mesud'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü (sav), 'Sizden hiç kimse yoktur ki mutlaka kendisine cinlerden bir arkadaşı, meleklerden de bir arkadaşı vekil kılınmıştır.' buyurdu.

Sahabe, 'Peki siz, ey Allah'ın Resûlü?' diye sordu.

Allah Resûlü de (sav) şöyle dedi: 'Aynı şekilde ben de! Ancak Allah'ın ona karşı bana yardım etmesi müstesna. O teslim oldu ve bana hayırdan başka bir şey emretmez.' "[4]

Yine Abdullah ibni Mesud'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü (sav), 'İnsanoğluna şeytanın vesvese vermesi, meleğin de ilham etmesi vardır. Şeytanın vesvesesi şerre götürmek ve hakkı yalanlatmaktır. Meleğin ilhamı ise hayırlara götürüp hakkı doğrulatmaktır. Kim hayırlara yönelmeyi ve hakkı doğrulamayı vicdanında bulursa bunun Allah'tan olduğunu bilsin ve Allah'a hamdetsin. Kim de vicdanında şeytanın vesvesesini bulursa taşlanmış ve kovulmuş şeytandan Allah'a sığınsın.' buyurdu ve şu ayeti okudu: 'Şeytan (değerli olan ve Allah yolunda infak edilmeye layık mallarınızı vermeyesiniz diye) sizi fakirlikle korkutup, size fuhşiyatı emrediyor...'[5] "[6] [7]

Yüce Allah, her insana bir melek bir de şeytan tevkil etmiştir. Biri tıynetine uygun olarak insanı hayra, öteki de şerre davet etmektedir. Örneğin ezanı/İlahi çağrıyı duyduğumuzda, "Kalk namaz kıl." diyen o ses, bize tevkil edilen melek dostumuzun sesidir.[8] "Biraz sonra kılarsın." diyen ses ise düşmanımız İblis'in sesidir. Bizi infaka teşvik eden o "Ver!" sesi dostumuzun, kirayı/borçları/ihtiyaçları hatırlatıp "Verme!" diyen ses, düşmanımızın sesidir.

Nuvâs ibni Sem'âni El-Ensârî'den (ra) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Allah (cc), dosdoğru yol hakkında şöyle bir misal verdi: 'Yol boyunca iki duvar, duvarlarda açık kapılar ve kapılar üzerinde de gerilmiş örtüler vardır.

Yolun üzerinde bir davetçi şöyle der: 'Ey insanlar! Hep birlikte bu yola girin ve eğriliğe kapılmayın.'

İnsan bu kapıların birinden girmek istediğinde bir başka davetçi de şöyle nida eder: 'Yazıklar olsun sana, onu açma! Çünkü açacak olursan, oradan girersin.' '

Sırat (dosdoğru yol), İslam'dır; iki duvar, Allah'ın sınırlarıdır; açık kapılar, Allah'ın haramlarıdır; yol üzerindeki davetçi, Allah'ın Kitabı'dır; **diğer davetçi ise her Müslim'in kalbindeki, Allah'ın vaizidir.**"[9]

Allah Resûlü'nün verdiği bu misal, her müminin kalbinde bir vaiz olduğunu gösterir. Kalpteki vaiz, Yüce Allah'ın (cc) görevlendirdiği bir uyarıcı ve hatırlatıcıdır. İnsan, Allah'ın sınırlarını çiğnemeye yeltendiğinde hissettiği bir ânlık rahatsızlık, işte o vaizin, "Yazıklar olsun, yapma!" sesidir. Kalpteki vaizin sesi önemlidir. Önemli olduğu için Allah Resûlü (sav), kafası karışan insana onu dinlemeyi tavsiye etmiştir:

El-Haşenî'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü'ne (sav), 'Ey Allah'ın Resûlü! Bana, benim için helal olan ve haram kılınan şeyleri haber ver!' dedim.

Nebi (sav) kafasını benim için kaldırdı, bakışlarını doğrudan bana çevirdi ve şöyle dedi: 'İyi olan şeyler nefsinin sessiz kaldığı ve yaptığın takdirde kalbinin mutmain olduğu amellerdir. Günah ise nefsini rahatsız eden ve kalbine tatminlik vermeyen amellerdir. Müftüler sana aksine fetva verse de. Ne evcil eşeğin etini yemeye yaklaş ne de tırnaklı yırtıcı hayvanların."[10]

İnsanlar fetva verse dahi içte duyulan rahatsızlık/huzursuzluk, kalbin uyarısıdır. Zira müftü, şer'i delile bakar ve "Caizdir." der. Ancak o caiz olan şey bize uygun olmayabilir; şeytanın daha büyük şerre çekmek için öncü adımı olabilir; nefsimizde bulunan bir hastalık nedeniyle özel olarak bize zararı olabilir. Kalpten gelen uyarı/huzursuzluk; nefsin kendine dair basireti, Allah'ın (cc) kalpteki vaizinin sesi veya melek dostumuzun hatırlatması olabilir. Tüm bunlardan ötürü, insanların fetvasından üstün ve öncelikli kabul edilmiştir.

Sanırım bu kadar izah yeter. Şimdi asıl meseleye, sadede gelelim. Bir dil öğrendiğimizi düşünelim. Uzun zaman o dille konuşmaz, o dili duymaz veya o dilde okumazsak ne olur? Dil unutulur, zayıflar... İşte, Allah'ın vaizinin dili de böyledir. Kulak verdikçe pratikleşir, daha net duyar ve daha iyi anlarız. O dile kulak tıkadıkça dil zayıflar, unutmaya yüz tutarız. Hâliyle kendi sesimize yabancılaşırız. Tehlikeli olan şudur: Rahmani ve şeytani sesler, insanın içinde durmadan yankılanır. Birinin sesini açtığınızda diğeri kendiliğinden kısılır, etkisi zayıflar. Kıstığınız sese zamanla yabancılaşırsınız. O vardır, hep oradadır; ama siz duyamaz, anlayamazsınız.

İnsanlardan kimisi Allah'ın (cc) vaizinin sesine kendi sesini ekler, o sesi olabildiğince güçlendirir:

Enes ibni Mâlik'ten (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Ömer ibni Hattab'ın sesini işittim ve ben de onunla birlikte çıktım. Sonra bir bahçeye girdi.

4. Müslim, 2814
5. 2/Bakara, 268
6. Tirmizi, 2988
7. Hadisin sıhhati hakkında muhaddisler ihtilaf etmiştir. Tirmizi, rivayetin "Hasen Ğarib" olduğunu söylemiştir. Hadisin sıhhatinde ihtilaf nedeni, ravilerden Atâ ibni Sâib'tir. O (rh), belli bir yaştan sonra ihtilata (hadisleri karıştırma illetine) düşmüştür. Hâliyle ondan ihtilat öncesi rivayet edilen hadisler ile ihtilat sonrası rivayetlerin hükmü farklıdır. Atâ'dan (rh) rivayette bulunan Ebu'l Ehvez (rh), ihtilat sonrası ravilerden kabul edildiği için rivayeti çoğu muhaddis tarafından zayıf addedilmiştir. Allah en doğrusunu bilir. (Atâ (rh) için bk. Tehzîbu't Tehzîb, İbni Hacer, 4/491-495, 5393 No.lu ravi)
8. "Şüphesiz ki: 'Rabbimiz Allah'tır.' deyip sonra da istikamet üzere olanların üzerine melekler iner (ve der ki): 'Korkmayın, üzülmeyin, size vadolunan cennetle sevinin. **Bizler, dünya hayatında da ahirette de sizin dostlarınızız.** Orada canınızın istediği her şey sizindir ve orada olmasını arzuladığınız her şey de sizindir.' " (41/Fussilet, 30-31)
9. Ahmed, 17634
10. Ahmed, 17742

Bahçenin ortasındaki duvarın diğer tarafında kendi kendine şöyle söylediğini duydum: 'Ey müminlerin emiri Ömer ibni Hattab! Vah vah, Allah'a yemin ederim ki ya Allah'tan korkarsın ya da Allah sana gerçekten azap edecek."[11]

Kimisi de o sese, yani kendi özüne yabancılaşıp dış sesler arar. Bulduğu her insana, "Bana nasihat et." der. Bu durum neye benzer? Evinde Allah Resûlü (sav) otururken komşu kapısını çalıp, "Bana nasihat et." diyen insanın durumuna benzer. Şöyle ki; Yüce Allah, hayra çağıran bir meleği dostumuz kılmıştır. Bunca sesi duymayan, kendi öz nefsine sağır insan; yabancı birinin sesini nasıl duyacaktır? Diyelim ki duydu, etkisi ne kadar sürecektir? Yanlış anlaşılmak istemem! Amacım nasihati önemsizleştirmek değil. Yüce Allah, "Hatırlat/öğüt ver! Çünkü hatırlatma müminlere fayda verir."[12] buyurur. Nasihat hatırlatmadır. Gayesi, insanın iç sesini aktive etmesi, Rahmani sesleri yükseltmesidir. Amacının dışında kullanılırsa vakit öldürmeye döner ve faydasını yitirir. Boş konuşmalar ile nasihat arasında fark kalmaz. Sözün özü; nasihatin faydalı olması için bile bizim iç dünyamızın aktif olması gerekir.

İçimizdeki Rahmani sesleri duymak için öncelikle dış sesleri kısmak gerekir. Sonra kendi içimize dönmek, Es-Semi' olan Allah'ın işittirmesi için çabalamak gerekir. Akleden bir kalp ve bilinçli bir dinlemeyle her ses bir öğüde dönüşür. Kalbin ve kulağın bir sese verilmesi, bilinçli ve tüm benlikle dinlemeyi ifade eder.

"Hiç kuşkusuz bunda, (akleden) bir kalbi (olan) ve şahit (bilinçli) olarak dinleyen için öğüt vardır."[13]

Ömer'in (ra) yukarıda okuduğumuz davranışını bir daha, üzerinde düşünerek okuyalım.

Enes ibni Mâlik'ten (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Ömer ibni Hattab'ın sesini işittim ve ben de onunla birlikte çıktım. Sonra bir bahçeye girdi.

Bahçenin ortasındaki duvarın diğer tarafında kendi kendine şöyle söylediğini duydum: 'Ey müminlerin emiri Ömer ibni Hattab! Vah vah, Allah'a yemin ederim ki ya Allah'tan korkarsın ya da Allah sana gerçekten azap edecek."[14]

"Kendi kendine konuşana deli derler." diyen cahilî bir kültürün çocukları olarak, "Kendi kendine konuşana/nasihat edene veli derler." diyebilmeliyiz. Kulluk yürüyüşünde istikamet üzere olabilmek için kendimizle konuşmayı, dertleşmeyi ve nasihatleşmeyi öğrenmeliyiz. Kendimize yapacağımız her nasihat, içimizdeki Rahmani sese ses olmak ve onu dillendirmek demektir. Bu davranış, içimizdeki sesi güçlendirecektir, Allah'ın izniyle.

Şimdi ekranları karartın, telefonları sessize alın, ben de dâhil bütün hocaların/davetçilerin sesini kısın. Abdest alıp iki rekât namaz kılın, yerinizde öylece oturun ve kalbinizi dinleyin... Bakalım, Allah'ın vaizi neler söyleyecek!

Bir sonraki kulluk afetine geçmeden bir parantez açıp özel bir meseleye değinmek istiyorum. Bana ulaşan mektupların bir kısmında insanların yaptığı işten, yaşadığı muhitten veya ilişkide olduğu çevreden rahatsızlık duyduğunu; ancak X veya Y şahsın fetvasınca hâlini koruduğunu, kalbi mutmain olmadığından bir de bana sormak istediğini okuyorum. Yani nebevi öğretinin tam tersini yapıyor; kalbinden aldığı mesajı insanların fetvasına arz ediyor. Niye sağa sola yazıyorsun kardeşim! Allah'ın (cc) vaizi seni uyarıyor, rahatsız ediyorsa demek ki orada sana uygun olmayan, dinine zarar veren bir şey var! Ne demeye insanlara soruyorsun? İnsanlar senin kalbini, o işin kalbinin üzerindeki etkisini, sana hangi kulluk mevzilerini kaybettirdiğini nereden bilecek? İnsanlar bakar, "Şu şu şartlar altında bu bu iş olur veya olmaz." der. İsabet de edebilirler; fakat o işin senin maneviyatın/kalbin üzerindeki etkisini yalnızca Allah (cc) bilir ve kalbindeki vaizle sana uyarı verir. Bir şeyin kesin/apaçık hükmü yok ve o meselede ihtilaf ediliyorsa Allah Resûlü (sav) seni kalbine yönlendiriyor, onu dinle diyor, yetmez mi?

"...Şayet ona itaat ederseniz, hidayete ermiş olursunuz. Resûl'ün vazifesi yalnızca apaçık bir tebliğdir."[15]

Çoğumuzun kazancı, işinin sağladığı güvence, yaşadığı çevrede oluşmuş alışkanlıkları birer prangaya dönüşüyor; Allah'a (cc) firar etmekten alıkoyuyor bizi. Her birimizin bir zindanı var. O zindanı ellerimizle/masiyetlerimizle inşa ediyoruz. Yüce Allah, kalbimizdeki vaizi konuşturarak o zindanı ve çıkışı görmemizi sağlıyor. Kalbimizin sesini dinlesek firar edecek, kurtulacağız. Belki umduğumuzdan çok daha hayırlı bir iş, rızık, güvence, çevre... ile karşılaşacağız. Ne ki, insanlara sorarak kalbin sesini bastırıyoruz ve bizi bulunduğumuz zindana bağlayan bir pranga daha ekliyoruz.

"O hâlde (sizi Allah'tan alıkoyan put, dünya sevgisi, aile, toplum baskısı gibi her türlü prangadan kurtulup) Allah'a kaçın. Hiç şüphesiz ki ben, size O'nun tarafından (gönderilmiş) apaçık bir uyarıcıyım."[16]

2. Afet: Nefsi Kınamanın Tuzağa Dönüşmesi!

Nefsi kınamak (Nefs-i Levvame), insanın hâlinden şikayet etmesi ve hatalarını görüyor olması, -bir önceki bölümde gördüğümüz gibi- Yüce Allah'ın lütfudur. Bununla birlikte şeytanın her hayrı şerre çevirme potansiyeli olduğu da bir gerçektir. Şayet nefisten şikâyet etmek, nefsi ıslaha ve salih amele teşvik ediyorsa bu, hayırdır. Zira şekva, insanı, kınama mertebesinden bir üst mertebe olan "mutmainne" mertebesine taşımıştır.

11. Muvatta, 2837
12. 51/Zâriyat, 55
13. 50/Kâf, 37
14. Muvatta, 2837
15. 24/Nûr, 54
16. 51/Zâriyat, 50

"Ey mutmain olmuş nefis! Razı olmuş ve kendisinden razı olunmuş olarak Rabbine dön. Haydi, kullarımın arasına katıl. Ve cennetime gir."[17]

Nefisler; kötülüğü emreden, kötülüğü kınayan ve mutmain olan olmak üzere üç ayrı özelliğe sahiptir. Şayet nefse yönelik kınamalar ıslaha ve salih amele dönüşmezse, insan için bataklığa dönüşür; onu salih amelden alıkoyan bir tuzak oluverir. Bir yandan kötülüğü emreden nefse kulak verir, diğer yandan hatalarına pişman olma duygusuyla tatmin olur. Lakin hayatında tüm kötülükler yerli yerindedir; dahası, her geçen gün kulluk mevzilerinden birini kaybeder ve imani anlamda geriler.

Nefisten şikâyet etmek ıslaha dönüşmüyorsa şeytan ve nefis, bir nimeti aleyhimize çevirmiş demektir. O bataklıktan kurtulmazsak bizi her gün biraz daha yerin dibine çekecektir. Bataklıktan çıkmak için sorunlardan birini ele alıp bir yerden başlamak gerekir. Yüce Allah, çabalayan kulunu sever ve onun çabasını bereketlendirir... On sorunumuz varsa, en basitinden başlayıp ıslah için bir şeyler yapalım. Bir adım... En uzun ve yorucu yollar tek bir adımla başlıyor. Hem, bu yolda Allah (cc) taraftır. Şeytan ve nefse karşı kulunun tarafındadır. Kul, Rabbine bir adım atıyorsa Rabbi ona on adım atar, Rabbine yürüyorsa Rabbi ona koşar adım yürür:

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah şöyle buyurmuştur: 'Ben, kulumun benim hakkımdaki zannına göreyim. ,O beni zikrettiğinde onunla beraberim. Kim, beni kendi nefsinde anarsa ben de onu kendi nefsimde anarım. Kim, beni bir topluluğun içerisinde zikrederse ben kulumu daha hayırlı bir topluluğun içerisinde zikrederim. O bana bir karış yaklaşırsa ben ona bir zir'a yaklaşırım. O bana bir zir'a yaklaşırsa ben ona bir kulaç yaklaşırım. O bana yürüyerek gelirse ben ona koşarak giderim."[18]

3. Afet: Bir Amelin Tadına Takılıp Diğer Amellerin Tadından Mahrum Olmak!

Allah Resûlü'nden öğrendiğimiz kadarıyla imanın bir tadı/tatlılığı vardır:

Enes'ten (ra) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Üç şey vardır ki bunlar kimde bulunursa o kişi imanın tadını almıştır: Allah ve Resûl'ünün kişiye herkesten daha sevimli olması, bir kişiyi sadece Allah için sevmek ve tekrar küfre girmeyi ateşe atılmaktan daha kerih görmek."[19]

Abbas ibni Abdulmuttalib'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kim rabb olarak Allah'tan, din olarak İslam'dan, resûl olarak da Muhammed'den razı olursa imanın tadını almıştır."[20]

İmanın tadına işaret eden iki hadis de o tadın imanın şubelerinden[21] alındığını gösterir. Zira Allah'ı, Resûl'ünü ve müminleri sevmek, dinde sebat etmek veya rabb olarak Allah'tan razı olmak imanın farklı şubeleridir. Demek ki her şubenin kendine ait bir tadı, kalbe esenlik veren bir tatlılığı vardır. Tüm bu tatların bir araya gelmesiyle oluşan ruhani lezzet de imanın tadıdır. Çoğumuz imanın bazı şubelerinden tat alıyor, sonra o tada takılıp kalıyoruz. Şunu çok duymuşuzdur: "İlk iman ettiğimde kalbim çok incelmişti; huşuyla secdeye varıyor, göz yaşlarıyla Rabbime iltica ediyordum." ya da "İtikâfta kalbim o kadar hafifti ki Rabbimle konuşur gibi Kur'ân okuyordum." Diyeceksiniz ki buradaki kulluk afeti nedir?

İmanın birçok şubesi vardır ve her bir şubenin kendine özel bir tadı vardır. Yukarıda zikrettiğim iki örnek üzerinden konuşacak olursak, yeni iman etmenin kendine has bir tadı vardır. Çünkü şirkten tevbe etmekle beraber şirkin kalp üzerindeki ağırlığı kalkar. Şirkin parçaladığı ne varsa tevhid onları birleştirir; ruh, kalp ve akıl ilk defa bütünlük içinde bir hedefe, (kulluğa) yönelir. Parçalanmışlığın huzursuzluğu ortadan kalkar, insan sükûnete erer. İşte bu, bir tattır. Belli bir zaman sonra insan bu tada alışır; tat orada duruyordur, ama biz eski yoğunlukta hissetmiyoruzdur. Yeni bir iman söz konusu olmadığı müddetçe de o tadı bir daha alamayız. Aynı şeyler itikâf için de geçerlidir. O tadı, ancak bir sonraki itikâfta alabiliriz. Bu hakikati anlayamazsak şeytan devreye girer. Kulluk yürüyüşünün azığı olan imani tatları birer kulluk afetine dönüştürür. Bir daha gerçekleşmeyecek bir amelin tadını gözümüzde büyütüp şu ân alabileceğimiz tatlardan bizleri mahrum eder. Bitip yitene ah vah ettirip, yeni başlangıçlara/arayışlara yönelmemize engel olur.

Öyleyse ne yapmalıyız? İmanın birçok şubesi olduğunu, her bir şubenin kendine has bir tadı olduğunu bilmeli ve o tatları almak için çabalamalıyız. Bir ayetin ilmini ve amelini öğrenip onunla amel ettikten sonra dönüp yeni bir ayette tefakkuh etmenin özel bir tadı vardır. Bir hasta ziyaret edip ona dua etmenin özel bir tadı vardır. Kimsenin bilmediği bir iyilikte bulunmanın, gizli infakın özel tadı vardır. Yetimin başını okşamanın bir tadı vardır. Dertlerini Rabbine anlatmanın ayrı bir tadı vardır. Güneş doğmadan ve batmadan önce ve gecenin bir kısmında secdeye kapanıp Allah'ı uzun uzun övmenin, O'nun (cc) tüm eksikliklerden münezzeh olduğunu itiraf etmenin, (Subhanallahi ve bihamdihi, demenin) özel bir tadı vardır. Bir insanı İslam'a davet etmenin, bir kalpteki paslı prangaları kırmanın ve bir insanın ateşten kurtulmasına

17. 89/Fecr, 27-30
18. Buhari, 7405; Müslim, 2675
19. Buhari, 16; Müslim, 43
20. Müslim, 34
21. Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"İman yetmiş küsur yahut altmış küsur şubedir. Bunların en üstünü 'Lailaheillallah (Allah'tan başka ilah yoktur)' demektir. En aşağısı ise yoldan eziyet verecek şeyleri gidermektir. Hayâ da imanın bir şubesidir." (Müslim, 35)

Bir diğer kulluk afeti, insanın yaptığı amelden gafil olmasıdır. Örneğin, bir ilim talebesi hiç amel yapmadığından/yapamadığından şikâyet ediyor. Bu ne demek? İlim talebini salih amelden saymıyor, demek. Çünkü içinde yetiştiğimiz geleneksel cahiliye, kulluk kavramını namaz ve oruçla ilişkilendiren bir zihniyete sahip. Salih amel veya kulluk deyince zihinde ilk beliren anlam; namaz ve oruç! Düzelmesi için çabaladığımız bu anlayış, bizi dahi ele geçirmiş.

vesile olmanın farklı bir tadı vardır. Zalimin karşısında hakkı söylemenin, cenk meydanında ölümün üstüne yürümenin, dini/vatanı/namusu korumak için savaşmanın başka bir tadı vardır... İmanın ne kadar şubesi varsa her şubenin kendine özel, bir diğerinden farklı tadı vardır. O tadı almaya çalışmalı; hatta, işinde mahir bir taş ustasının değerli taşları dokunur dokunmaz birbirinden ayırdığı gibi her bir imani tadı ötekinden ayırabilmeliyiz. Aksi hâlde şeytanın ve nefsin ayartmasıyla bir tada takılıp hayat boyu alabileceğimiz tatlardan mahrum kalırız.

Okuduğumuz konuyla bağlantılı olduğunu düşündüğüm iki meseleye değinmek istiyorum:

– Bir ameli yaparken ondan tat almanın nedeni, insanın tüm benliğiyle kendini ona vermesidir. Şayet namaz kılıyorsa huşuyla;[22] Kur'ân okuyorsa akleden bir kalp ve bilinçli/şahit bir dinlemeyle;[23] dua ediyorsa gönülden, için için, yalvara yakara;[24] oruç tutuyorsa orucun ahlakını kuşanarak[25]... o ameli yapması gerekir. Amellere yerleştirilen imani tatlar, o amel için istenilen şartlar yerine getirilirse açığa çıkar. Namaz, huşusuyla; Kur'ân, kalpten okunmasıyla; dua, tazarruyla; oruç, ahlakıyla yapılırsa kişi tüm benliğiyle o amele yönelmiş olur. Aksi durumda; amelden tat alınmaması yanında insana o amelin yorgunluğu kalır. Amellerden elde edilen tat, bir sonraki amel için teşvik ediciyken amellerden geriye kalan beden yorgunluğu, bir sonraki amelden alıkoyucu olur:

Aişe Annemizden (r.anha) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Sizden birinizin namaz kılarken uykusu gelirse uykusu geçinceye kadar uyusun. Sizden biriniz uykulu olarak namaz kıldığında ne yaptığını bilmez, istiğfar ettiğini zannederken kendisine söver (de haberi olmaz)."[26]

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Nice oruç tutanlar vardır ki o orucundan kendisine sadece açlık kalır ve nice gece namazı kılanlar vardır ki o kalkmasından kendisine sadece uykusuzluk kalır."[27]

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Biriniz geceleyin namaza kalkar da Kur'ân diline dolaşır ve ne dediğini bilemezse hemen yatıp uyusun!"[28]

Yine Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Yalan söylemeyi ve yalancı şahitliği bırakmayan kimsenin yemeyi ve içmeyi bırakmasına Allah'ın asla ihtiyacı yoktur."[29]

Bildirimler çın çın öterken okuduğumuz Kur'ân'dan tat alamayız. Aradan çıksın dediğimiz bir namazdan tat alamayız. İçin için, kendimizi muhtaç hissederek yapmadığımız bir duadan tat alamayız... Kendimizi bir amele ne oranda vermişsek o amelden nasibimize düşen pay o kadardır. Sürekli tekrarladığımız bir kulluk kaidesini yine hatırlayalım: Kul, Allah'a nasıl muamele/kulluk ediyorsa Allah da (cc) ona öyle muamele eder. Rabbine yönelen, O'ndan yöneliş bulur. O'ndan hayâ eden, hayâ bulur. O'ndan yüz çeviren, yüz çevirme bulur:

Ebu Vâkid El-Leysî'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü (sav) insanlarla birlikte mescidde otururken üç kişi mescide geldi. İkisi Allah Resûlü'nün (sav) bulunduğu yöne yöneldi, biri başka tarafa gitti. Bu iki kişi Allah Resûlü'nün (sav) huzurunda beklediler. Birisi halkada bir boşluk görerek oraya oturdu, diğeri halkadakilerin arkasına oturdu. Üçüncüsü ise arkasını dönerek gitti.

Allah Resûlü (sav) sözünü tamamlayınca şöyle dedi: 'Size şu üç kişinin durumunu bildireyim mi? Birisi Allah'a sığındı, Allah da onu kendi korumasına aldı. Diğeri hayâ etti, Allah da ondan (ona azap etmekten) hayâ etti. Üçüncüsü yüz çevirdi, Allah da ondan yüz çevirdi.' "[30]

– Bazen insan amel yapmasına rağmen hiçbir tat almaz, taş taşıyor gibi zorlanır. Bu da bir imtihandır. Yüce Allah, kulunu, daraltarak imtihan eder. Amellerden aldığımız tat manevi bir rızıksa ve rızıkları genişletip daraltan Yüce Allah ise, buna yakinen inanıyorsak, daraltmadaki inceliği/hikmeti daha iyi anlarız. Er-Rezzâk

22. "Şüphesiz ki müminler, kurtuluşa ermişlerdir. Onlar ki; namazlarında huşu içerisindelerdir." (23/Mü'minûn, 1-2)
23. "Hiç kuşkusuz bunda, (akleden) bir kalbi (olan) ve şahit (bilinçli) olarak dinleyen için öğüt vardır." (50/Kâf, 37)
24. "Rabbinize gönülden (yalvara yakara) ve gizlice (için için) dua edin. Şüphesiz ki O, (duada) haddi aşanları sevmez." (7/A'râf, 55)
25. Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

   "Yalan söylemeyi ve yalancı şahitliği bırakmayan kimsenin yemeyi ve içmeyi bırakmasına Allah'ın asla ihtiyacı yoktur." (Buhari, 1903)

26. Buhari, 212; Müslim, 786
27. İbni Mace, 1690; Darimi, 2762
28. Müslim, 787
29. Buhari, 1903
30. Buhari, 66; Müslim, 2176

olan, El-Hakîm olan, El-Kâbıd ve El-Bâsıt olan Allah (cc), maddi rızıkları daralttığı gibi manevi rızıkları da daraltabilir. Elimizden gelen tüm çabayı ortaya koyduktan sonra amelden lezzet almıyorsak, bunun bir imtihan olduğunu bileceğiz. Allah Resûlü'nün (sav) şu öğretisinde sorunumuza çare arayacağız:

Abdullah ibni Amr'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Allah Resûlü'ne (sav) ibadet hususunda çok azimli ve çalışkan bir adamdan söz edildi.

Bunun üzerine Allah Resûlü (sav) şöyle dedi: 'Her amelin bir zindelik ve canlılık dönemi vardır. Her canlılığın da bir fetret dönemi vardır. Kimin fetret devresi orta yollu ve sünnete uygun olursa o kimse doğru yolu bulmuş olur. Kim de fetret döneminde masiyetlere yöneliyorsa işte o, helak olandır.' "[31]

Amellerden lezzet almadığımız ânlarda sünnete uyacak ve orta yollu olacağız. Ne ameli tamamen terk edecek ne de o amele yükleneceğiz. Az da olsa devamlı şekilde amelimizi sürdürecek, Yüce Allah'ın manevi rızkımızı genişletmesi için gözümüzü semaya çevirip duracağız. Çaba gösterip neticeyi sabırla beklemek, başlı başına bir kulluktur. Bazen insanın çaba ve sabırdan aldığı lezzet, amelden umduğu lezzetten çok daha büyük ve etkili olabilir. Unutmamak gerekir: Kulluk ettiğimiz Rabbin rahmeti, ihsanı, lütfu ve hibeleri sınırsızdır; dilediği kulunu hesapsız ve sınırsız rızıklandırabilir. Bazen amelden umduğumuzu, o umut için harcadığımız çaba da verebilir.

4. Afet: Salih Ameli, Salih Amel Görmemek!

Bir diğer kulluk afeti, insanın yaptığı amelden gafil olmasıdır. Örneğin, bir ilim talebesi hiç amel yapmadığından/yapamadığından şikâyet ediyor. Bu ne demek? İlim talebini salih amelden saymıyor, demek. Çünkü içinde yetiştiğimiz geleneksel cahiliye, kulluk kavramını namaz ve oruçla ilişkilendiren bir zihniyete sahip. Salih amel veya kulluk deyince zihinde ilk beliren anlam; namaz ve oruç! Düzelmesi için çabaladığımız bu anlayış, bizi dahi ele geçirmiş. Namaz kılıp oruç tutmuyorsak salih amel/kulluk yapmadığımızı düşünüyoruz. Mezkûr cahilî anlayışa ek olarak şeytanın da payı var bu anlayışta. Önce insanı yaptığı amelden gafil kılıyor; sonra da başka salih amelleri gözünde büyütmesini sağlayıp insanı öz nefsinden, salih amelinden soğutuyor.

Bir ayrım yaparak devam edelim: İnsan yaptığı amele ek olarak daha fazla amele rağbet ediyorsa iki durumdan biri söz konusudur. Şayet farklı salih amellere rağbeti, kişiyi kendi amelinden gafil düşürmüyor ve hiçbir şey yapmıyorum, hissi oluşturmuyorsa bu, hayırdır. İnsan hayra olan rağbetinden, (niyetinden) ecir alır. Rabbine yakınlaşır:

31. Ahmed, 6539

Ebu Kebşe El-Enmârî'den (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Dünyada dört sınıf insan vardır: İlki, Allah'ın, kendisine mal, rızık ve ilim verdiği kuldur. Bu nimet içerisinde yolunu Rabbi vasıtasıyla bulur. Müslimlerle ve akrabalarıyla irtibatını kesmez. Verilen nimette Allah'ın hakkı ne ise onu da bilir ve gereğini yerine getirir. Bu kul, Allah katında en üstün derecededir.

Yine bir kul ki Allah ona ilim vermiş, ancak mal vermemiştir. Bu kul şöyle der ve onun niyeti doğrudur: 'Eğer malım olsaydı falanın yaptığı gibi yapardım.' İşte o, niyetine göre karşılık görür. Önceki kimseyle ecirde eşitlerdir."[32]

İbni Abbas'tan (ra) rivayet edildiğine göre Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Allah, bütün iyilikleri ve bütün kötülükleri yazdı. Sonra bunları açıkladı. Kim bir iyilik yapmaya niyet eder, fakat onu yapmazsa Allah onu kendi katında tam bir iyilik olarak kayıt altına alır. Kim de onu niyet ettikten sonra yerine getirirse Allah kendi katında onun için on katından yedi yüz katına kadar ecir yazar ve Allah, dilediği kulları için de arttırır. Buna mukabil, kim bir kötülüğü düşünür ve o kötülüğü yapmazsa Allah kendi katında onun için tam bir ecir yazar. Kim kötülükten vazgeçmeyip yerine getirirse Allah ona tek bir kötülük yazar."[33]

Şayet hayra olan rağbeti, onu içinde bulunduğu salih amelden gaflete düşürüyor ve hiçbir şey yapmıyormuş nankörlüğüne sevk ediyorsa şeytanın tuzağı söz konusudur. Nankörlük, insan tabiatının asli unsurlarından biridir. Yüce Allah'ın muvaffak kıldığı bir amel yokmuş gibi davranmak, nankörlüğün en tehlikeli kısmındandır. Muhtemelen bu nankörlüğün cezası, amelden mahrumiyet olarak insana dönecektir.

İslam'a hizmet edenlerin sıklıkla karşılaştığı bu durum, bir kulluk afetidir. İslam'a hizmeti salih amelden saymama, cahilî anlayışının ve şeytanın tuzağının bir yansımasıdır. Bir yönüyle de insanın nankörlüğüyle ilgilidir.

Allah'a (cc) emanet olun. Selam ve dua ile...

* * *

Allah'a aidiz, tekrar O'na (cc) döneceğiz. Annemin vefatı dolayısıyla taziyelerini ileten tüm kardeşlerime teşekkür ediyorum; Allah razı olsun. Her birine ayrı ayrı cevap yazmadığım için haklarını helal etsinler. Rabbim sizlere, sevdiklerinize, hususen ebeveynlerinize sağlıklı, uzun ömür ihsan etsin. Onları sizin için salih ebeveyn; sizleri de onlar için göz aydınlığı, salih evlatlar kılsın. Rahmeti ve hidayetiyle sizleri kuşatsın.

32. Tirmizi, 2325; İbni Mace, 4228
33. Buhari, 6491; Müslim, 191

ŞİİR

Muhammedun Resulullah[1]

Selam sana ey Nebi
Salat sana ey Nebi
Şahitlik ederim ki; sen Allah'ın elçisi
Muhammedun Resulullah

Sen yoktun; yürekler pas tutmuştu kınında
Bir hülyaydı merhamet hanif dimağlarda
Vicdanlar gömülmüştü masum kız çocuğuyla
Kardelen gibi açtın insanlığın kışına

İbrahim'in duası İsa'nın müjdesi
İnsanlığa armağan alemlerin rahmeti
Sesiyle doğan ışık on dört asırdan beri
İnsanlığın ufkunda şavkıyor Güneş gibi

Geceleri kıyamda sinende gözyaşları
Ümmetî, ümmetî, büyür yakarışları
Rabbine şükreden kul, şahidi namazları
Salat ve selam sana, gönüllerin serdarı

Sen tebessüm edende günler karanfil kokar
Seni sevende kalpler tomurcuk çiçek açar
Kelimeler ağzından hikmet incisi saçar
Yadedilende adın yürekte kandil yanar

Yumuşaktır ipekten o mahzun bakışları
Tüm insanlığa gölge tevazu kanatları
Tebbessümüyle sarar kanayan yaraları
Sünnetiyle aydınlatır tüm karanlık yolları

Uhud tecrübesiyle on dört asırdan sonra
Okçular tepesini bekliyoruz sabırla
Yenilgiler ve de yara almış olsak da
Seni bekleyeceğiz Hamrau'l Esed'de

Ellerimiz elinde sıkıca tutuyoruz
Beyatimiz bu bizim, Nebi'ye sunuyoruz
Sür atın kızıldenize biz ardından gelelim
Öl de bize ey Nebi, yoluna can verelim

Elinden tutsak Nebi, karanlıklardan çıksak
Bozgun yiyen safları sancağında toplasak
Sen mihmandar olsan, biz yola revan olsak
Asırların kirinden pak sesinle arınsak

Selam sana ey Nebi
Salat sana ey Nebi
Şahitlik ederim ki; sen Allah'ın elçisi
Muhammedun Resulullah

Halis BAYANCUK HOCA

1. Halis Bayancuk Hoca'mızın Genç Muvahhid Dergisinin 5. ve Genç Muvahhide Dergisinin 3. sayısında yayımlanan şiiri.

İNSANI EN İYİ TANIYAN KİMDİR?

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.org

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ وَنَعْلَمُ مَا تُوَسْوِسُ بِه۪ نَفْسُهُۚ
وَنَحْنُ اَقْرَبُ اِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَر۪يدِ (١٦)

16. Andolsun, insanı biz yarattık ve nefsinin ona verdiği vesveseleri de biliriz. Biz, ona, şah damarından daha yakınız.

اِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَم۪ينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَع۪يدٌ (١٧)

17. Onun sağında ve solunda oturmuş, kaydeden (iki melek vardır).

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ اِلَّا لَدَيْهِ رَق۪يبٌ عَت۪يدٌ (١٨)

18. Bir söz telaffuz ettiği an, yanında hazır bulunan bir gözetleyici vardır.

* * *

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun…

Ahireti inkâr eden müşriklere cevap verdikten sonra farklı bir yere dikkat çekiyor Kur'ân. İnsanın yaratılışı ve görünen/zahir olan kısımdan ziyade görmediği bir hakikati yüzüne çarpıyor âdeta.

"Andolsun, insanı biz yarattık…"

"Ayetin başındaki **'Andolsun, insanı biz yarattık.'** ifadesi, bu ifadenin dolaylı anlamının gereğine işaret etmektedir. Şöyle ki: Bir aleti yapan elbette ki onun yapısını ve sırlarını başkalarından daha iyi bilir. Hâlbuki o, söz konusu aletin yaratıcısı değildir. Çünkü o aletin ana maddesini o yaratmamıştır. O hâlde şekil vermekten ve onu monte etmekten başka bir şey yapmamıştır. Bir aleti yapan, onun sırrını ve yapısını bildiğine göre, insanı yoktan var eden, ona varlık niteliği kazandıran ve yaratan yaratıcı neleri bilmez? Elbette insanoğlu aslında Yüce Allah'ın elinden çıkmıştır. O hâlde insanoğlu, bütün benliği, niteliği ve sırlarıyla; kendi ana kaynağını, çıkış noktasını, hâlini ve varacağı yeri bilen yaratıcısının önünde apaçık ortadadır."[1]

İnsanı yaratan Allah'tır. Dolayısıyla da yarattığını en ince detaylarına kadar bilmeye muktedirdir. İnsanın kulluk seyrinde karşılaşacağı tuzakları, badireleri ve zafiyetlerini… Bu yüzden insan, kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun ıslahı için Allah'ın indirdiği talimatlara muhtaçtır. Hiç kimse Allah'ın yarattığı insanı, Allah'tan daha iyi tanıyamaz. Bunun aksini iddia ederek insanın faydasına olduğu düşünülen her bir fikir ve eylem başarısız olmaya mahkûmdur.

1. Fi Zılâli'l Kur'ân, 14/26, Kâf Suresi, 16. ayetin tefsiri

Kul, kalbin ameli olan ihlası elde ettiğinde amellerin lezzetine kavuşacak ve en lezzetli hayatı yaşayacaktır. Tüm eylem ve söylemlerinden zevk almaya başlayacak, hayatta karşılaştığı her fırsatı sadece Allah için amel etmeye münasip hâle getirecektir. Hayat onun için, Allah adına amel etme tarlasına dönecek ve O'nun uğruna yapılan ameli daima önceleyecektir.

"Hiç yarattığını bilmez mi? O, (lütuf ve ihsan sahibi, en küçük şeylere ilmiyle nüfuz edip haberdar olan) El-Latîf, (her şeyden haberdar olan) El-Habîr'dir." [2]

"Şüphesiz ki Rabbin, (çokça yaratan) El-Hallâk, (her şeyi bilen) El-Alîm'dir." [3]

"Gökleri ve yeri yaratan kimse, onların benzerini yaratmaya kâdir olmaz mı? Elbette (kâdirdir). O, (çokça yaratan) El-Hallâk, (her şeyi bilen) El-Alîm'dir." [4]

"Andolsun ki, üzerinizde yedi yol yarattık. Biz yaratmaktan (veya yarattıklarımızdan) gafil değildik." [5]

İnsanı yaratan Allah'tır (cc). Dolayısıyla da yarattığını en ince detaylarına kadar bilmeye muktedirdir. İnsanın kulluk seyrinde karşılaşacağı tuzakları, badireleri ve zafiyetlerini... Bu yüzden insan, kendisinin ve içinde yaşadığı toplumun ıslahı için Allah'ın indirdiği talimatlara muhtaçtır. Hiç kimse Allah'ın yarattığı insanı, Allah'tan daha iyi tanıyamaz. Bunun aksini iddia ederek insanın faydasına olduğu düşünülen her bir fikir ve eylem başarısız olmaya mahkûmdur.

Bugün insanlık için ortaya konulan çözüm arayışlarının başarısız oluşunun temelinde de bu yatmaktadır. Bilmiyorlar, tanımıyorlar ve onurlu kılınan insan hayatı üzerinde sürekli deney yapıyorlar. Tüm bu cehaletleriyle ortaya koydukları reçetelerin de hiçbir faydası olmuyor. Hâlbuki insanı yaratan ve ilmin kaynağı, El-Alîm olan Allah'ın buyruklarına rücu edilse söz konusu derde deva olacak. Fakat günümüz müstekbirleri kibir bataklığında, çözümsüzlük içerisinde çırpınıp duruyor. Üzerinde deneyler yapılan insanlık da bu müstekbirlere çanak tutmaya devam ediyor.

Evet, yaratan nasıl Allah ise insan üzerinde hüküm sahibi olan da Allah'tır. Çözümü ve kurtuluşu da ancak O (cc) belirleyebilir. O'ndan gayrı konulan her hüküm, mutlak bilgiden yoksun

olduğundan kısır, kof ve palyatif olmaktan öteye geçemeyecektir.

"...nefsinin ona verdiği vesveseleri de biliriz..."

Allah (cc), insanın içinden geçenleri bildiğini buyurmaktadır. Zira O, El-Alîm, Allâmu'l Ğuyub'tur. Sır/Giz, insan için geçerlidir. Fakat Allah katında, O'nun için sır diye bir şey yoktur. Tüm sırlar ve gizli kapaklı olduğu zannedilenler, aslında O'nun katında alenidir:

"Dikkat edin! Onlar, ondan gizlenmek için göğüslerini büker (düşüncelerini gizlemeye çalışır veya haktan yüz çevirirler). Dikkat edin! Onlar elbiselerine büründükleri zaman, (Allah) onların gizlediklerini de açığa vurduklarını da bilir. Şüphesiz ki O, sinelerin gizlediğini bilendir." [6]

"Bir şeyi açıklasanız da gizleseniz de şüphesiz ki Allah, her şeyi bilmektedir." [7]

"...Bilin ki Allah içinizde olanı bilmektedir. O'ndan sakının. Bilin ki Allah (günahları bağışlayan, örten ve günahların kötü akıbetinden kulu koruyan) Ğafûr, (kulların hak ettikleri cezayı erteleyen) Halîm'dir." [8]

"Ve onlara (yapıp ettiklerini) ilimle haber vereceğiz. Biz (onlardan) habersiz değiliz." [9]

"Hangi işe koyulursan koyul, o işe dair Kur'ân'dan hangi ayeti okuyor olursan ol, siz bir işe koyulup kendinizi o işe verdiğinizde biz mutlaka sizin üzerinizde şahidiz. Zerre kadar dahi olsa, yerde ve gökte hiçbir şey Rabbine gizli kalmaz. Hatta bundan (zerreden) daha küçüğü ve daha büyüğü mutlaka apaçık bir Kitap'ta yazılıdır." [10]

Bu anlamda Kur'ân'da pek çok ayet vardır.[11] Allah, insana kendi zatının Âlim-i Mutlak oluşunu farklı münasebetlerle sürekli hatırlatır. Tâ ki kul, amellerinin gözetildiğini bilsin ve hiçbir şeyin O'na gizli kalmadığından hareketle amellerini düzeltme yoluna gitsin. İnsan bunu anladığında sadece zahirde değil, bâtında da amellerine dikkat eder. Ağyarın hoşnutluğunun çabasına değil, Allah'ın hoşnutluğunun çabasına girer. İşte bu da amellerin özü olan ihlastır. Allah (cc) kıyametteki en ağır ve hazin sahnelerden birini -boyutu ne denli önemli olursa olsun- amelini ihlastan yoksun bırakan sahiplerine tattıracaktır.[12] Tüm çabasına rağmen de hiçbir karşılık vermeyecektir:

2. 67/Mülk, 14
3. 15/Hicr, 86
4. 36/Yâsîn, 81
5. 23/Mü'minûn, 17
6. 11/Hûd, 5
7. 33/Ahzâb, 54
8. 2/Bakara, 235
9. 7/A'râf, 7
10. 10/Yûnus, 61
11. 3/Âl-i İmran, 154; 10/Yûnus, 61; 22/Hac, 70; 27/Neml, 75; 36/Yâsin, 12; 50/Kâf, 4 ayetleri bunlardan bazısıdır.
12. "Kıyamet Günü'nde hakkında hüküm verilecek ilk kişi şehittir. Allah'ın huzuruna getirilir, Allah ona nimetini hatırlatır, o da ikrar eder.

    Allah şöyle der: 'Bu nimetlerle ne amel yaptın?'

    Adam şöyle cevap verir: 'Senin uğruna savaştım ve şehit oldum.'

    'Yalan söyledin, sana 'cesur/kahraman' denmesi için savaştın ve dendi de.' denilir, sonra emredilir ve yüzüstü sürüklenerek cehenneme götürülür.

Ebu Umame El-Bâhili'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Bir adam Resûlullah'ın yanına geldi ve dedi ki: 'Hem ecir hem de şöhret elde etmek isteyen kişi hakkında ne dersin ya Resûlullah?'

Resûlullah (sav), 'Ona hiçbir şey yoktur!' dedi ve bunu üç defa tekrarladı.

Sonra, 'Allah, yalnızca kendi rızası için olmayan hiçbir ameli kabul etmez. O, sadece kendi rızası için olan ve ihlas içinde yapılan amelleri kabul eder.' buyurdu."[13]

Kul, kalbin ameli olan ihlası elde ettiğinde amellerin lezzetine kavuşacak ve en lezzetli hayatı yaşayacaktır. Tüm eylem ve söylemlerinden zevk almaya başlayacak, hayatta karşılaştığı her fırsatı sadece Allah için amel etmeye münasip hâle getirecektir. Hayat onun için, Allah adına amel etme tarlasına dönecek ve O'nun (cc) uğruna yapılan ameli daima önceleyecektir.

"Benim aram iyi olsun yeter ki seninle,

İsterse harap olsun bütün herkesle.

Sevgin gerçekleşti mi gerisi boştur,

Toprağın üstündeki her şey topraktır."[14]

İnsanın bu kalbî ameli elde edebilmesi, Rabbinin onun her ânını müşahede ettiğini bilmesiyle mümkün olabilir. Bunu unuttuğu ânda da gerek nefsine gerek insanlara zulmeder ve Allah'a karşı haddini aşmış olur.

Şurası da var ki kul, yaptıklarını hangi maksatla yaparsa yapsın ve istediği kadar insanlardan gizlesin, Allah'tan gizleyemez. Bir bakışın altında yatan manayı dahi Allah (cc) bilir:

"(Allah,) gözlerin hain bakışlarını ve sinelerin gizlediğini bilir."[15]

"Düşüncene, bakışına, duyguna dikkat et! İnsanlar görmeseler de Allah görmekte, insanlar bilmese de Allah (cc) bilmektedir.

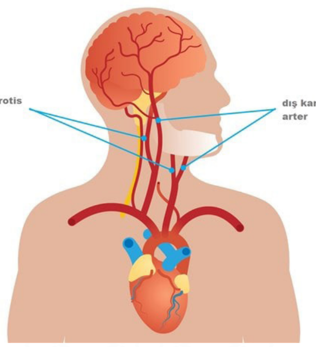
Masum bir bakışın ardındaki hıyanetten, yumuşak bir tebessümün gizlediği kinden, tatlı sözün içindeki zehirden... Allah (cc) haberdardır.

Peki, düşünceleri arındırmak nasıl olacaktır? Yüce Allah'ın kuşatıcı ilmini bilerek... Bu şuura eren, insanın sınırlı dünyasını aşar. Yüce Allah'ın engin ve kuşatıcı bilgisiyle kendisine çekidüzen verir."[16]

"...Biz, ona, şah damarından daha yakınız."

Ayetteki "habl" ifadesi ip ve bağ anlamına gelmektedir. "Hablu'l Verîd" terkibinin anlamı da insan için hayati bir fonksiyon taşıyan damardır. Genelde şah damarı olarak bilinen bu damar, tıpta "carotis arter" olarak geçer ve atardamar olarak adlandırılıdır.[17] Atardamar ise, akciğerde karbondioksitten temizlenmiş, oksijenle dolu kanı taşıyan damar çeşididir. Akciğerde bu gaz değişimi olduktan sonra kan, kalbe gelir. Kalp de organların kullanması için bu kanı vücuda dağıtır. Vücuda dağıtım yapan esas damar ise kalpten çıkan ana atardamar olan "aort" damarıdır.[18]

Kalpten çıkan ilk ve en büyük atardamar olan aort damarı vücudun yaşam pınarı gibi düşünülebilir; çünkü her atar damar, aorttan dallanır. Kalbi besleyen damarlar da, kollara ve bacaklara giden damarlar da, organlara giden damarlar da, beyne giden damarlar da... hepsi aorttan dallanır.

Görsel 1: Aorttan çıkan/dallanan carotis arter (şah damarı)

Ardından, ilim öğrenen, öğreten ve Kur'ân okuyan bir adam getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır, o da kabul eder.

Allah şöyle der: 'Bu nimetlerle ne amel yaptın?'

Adam şöyle cevap verir: 'İlim öğrenip insanlara öğrettim ve senin rızan için Kur'ân okudum.'

Allah der ki: 'Yalan söyledin. İlmi, sana 'âlim' densin diye öğrendin. Kur'ân'ı, sana 'kâri' densin diye okudun ve bunlar da sana dendi.' denilir, sonra emredilir ve o adam yüzüstü sürüklenerek cehenneme götürülür.

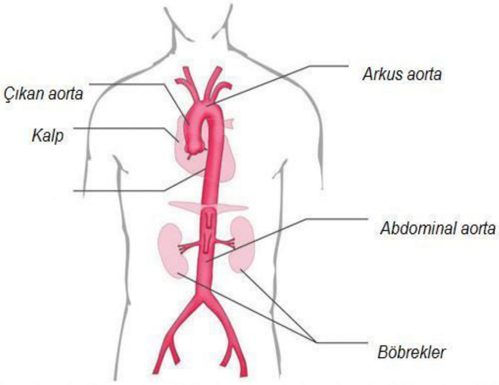
Bundan sonra, Allah'ın mal konusunda genişlik verdiği ve malın her sınıfından kendisine verdiği bir zengin getirilir. Allah ona nimetlerini hatırlatır, o da ikrar eder.

Allah şöyle der: 'Bu mallarla hangi amelleri yaptın?'

Adam şöyle cevap verir: 'Senin sevdiğin hiçbir yol bırakmadım, mutlaka o yolda infak ettim.'

Allah, 'Yalan söyledin. Sana 'cömert' densin diye infak ettin ve denildi de.' buyurur ve bu adam da yüzüstü sürüklenerek cehenneme götürülür." (Müslim, 1905)

13. Nesai, 3140
14. Abbasi Dönemi şairlerinden Ebu Firas El-Hemedânî'nin şiirinden bir bölümdür. (Dîvânu Ebî Fîras El-Hemedânî, s. 46; Medâricu's Sâlikîn, 2/286-287)
15. 40/Mü'min (Ğafir), 19
16. El-Esmau'l Husna, Halis Bayancuk, 2. Baskı, 1/133
17. bk. Görsel 1
18. bk. Görsel 2

Görsel 2: Aort damarı, kalpten çıkışı ve seyrinde oluşan ilk dalların şematik/anatomik çizimi

Allah (cc), Hakka Suresi'nde ise buna işaret etmektedir:

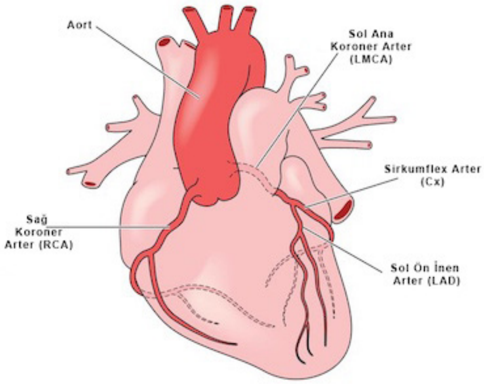
تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْاَقَاوِيلِۙ لَاَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِۙ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَۘ

"Âlemlerin Rabbi (olan Allah) tarafından indirilmiştir. Şayet o, bize karşı bazı sözler uydursaydı, Biz, sağ (elle)/kuvvetle mutlaka ondan (intikam) alırdık. Sonra da, **(kalbindeki) can damarını** koparırdık."[19]

Ayetteki "اَلْوَتِينَ/El-Vetîn" ifadesi de tıbbi olarak iki damara işaret ediyor olabilir:

Birincisi, **aort damarı,** yukarıda bahsedilen ve tüm vücudun yaşam pınarı gibi tasvir edilebilen **ana atardamar**, ikincisi de kalbi besleyen **koroner arterler** olabilir.[20] Koroner arterler, kalbi besleyen atardamarlardır. Bu atardamarlar aynı zamanda aorttan çıkan ilk dallardır. Onlar çalışmadığında kalp beslenemez ve ölür. Kalp öldüğünde ise bir süre sonra insani yaşamını yitirmiş olur. Hülasa, koroner arterler kalbin can damarıdır.

İkisi bir bütün olarak düşünüldüğünde "El-Vetîn" ifadesinin, insanın can damarı olan "aort" olduğunu söyleyebiliriz.[21]

Görsel 3: Aort ve kalbi besleyen koroner arterler

Kâf Suresi'ndeki "Hablu'l Verîd" ve Hakka Suresi'ndeki "El-Vetîn" ifadesinin karşılığı, yukarıdaki izahlardan hangisi olursa olsun, aslında insana şunu öğretmektedir: Allah (cc), insana kendi içinden daha yakındır. İnsana, insandan daha yakındır başka bir deyişle. Peki bu hakikatin kulun, insanlarla ve Allah (cc) ile muamelesine nasıl bir katkısı var? Onu da bir sonraki yazımızda ele almaya çalışalım.

"Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun." duamızla...

19. 69/Hakka, 43-46
20. bk. Görsel 3
21. Bu bölümdeki katkılarından dolayı Dergimizin yazarlarından Dr. Gözde Tercuman kardeşimize teşekkür ederim.

UHUD ŞEHİDLERİNİN ÖĞRETTİKLERİ

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.org

Hamd, Allah'a; salât ve selam, O'nun Resûl'üne olsun.

Uhud Savaşı'nda Hamza'nın şehadeti ve okçuların yerini terk etmesinden sonra müminlerin karşılaştıkları eziyetlerin hepsini unutturacak ve tarifi imkânsız elemlere düşürecek bir şayia yayıldı: "Muhammed öldürüldü!"

Müşriklerin Peygamberimize (sav) benzeyen Musab ibni Umeyr'i (ra) şehit etmelerinin üzerine başlayan bu şayia, şeytanın da kışkırtmasıyla kulaktan kulağa yayıldı. Ve bir ânda tüm savaş meydanını kapladı. Hezimetin dalga dalga her taraftan geldiği bir ortamda alınan bu haber, sahabilerde şok etkisi oluşturdu:

"Enes ibni Malik'in amcası Enes ibni Nadr, Muhacirler ile Ensar'dan birkaç adamla birlikte duran Ömer ibni Hattab ve Talha ibni Ubeydullah'ın yanına gitti. Savaştan el çekip oturduklarını gördü.

Onlara, 'Niçin oturuyorsunuz?' diye sordu.

Onlar, 'Resûlullah (sav) öldürüldü.' dediler.

Bunun üzerine Enes, 'Ondan sonra hayatta kalıp da ne yapacaksınız? Kalkınız ve Resûlullah'ın yolunda öldüğü dava uğruna siz de ölünüz.' dedi.

Sonra müşriklerin karşısına geçti. Onlarla savaştı. Nihayet öldürülüp şehit oldu. Enes ibni Malik, onun adını aldı.

Enes ibni Malik şöyle der: 'Enes ibni Nadr'da o gün yetmiş küsur darbe bulduk, kimse onu tanıyamadı. Ancak kız kardeşi, parmak uçlarına bakarak onu tanıyabildi.' "[1]

"Müminlerden öyle yiğitler vardır ki; Allah'la yaptıkları sözleşmeye sadık kaldılar. Onlardan kimisi adağını yerine getirdi (şehit oldu), kimisi beklemektedir. Kesinlikle (sözlerini) değiştirmemişlerdir."[2]

Bu şayianın ve sonrasındaki meselelerin bize öğrettiği çok önemli bazı hakikatler vardır.

Rabbimiz (cc), Peygamberimizin de bir insan olduğunu ve eceli geldiğinde dünyadan ayrılacağını düşünmek istemeyen ve buna inanmaya hazır olmayan müminlere fiilî olarak bir hatırlatma yapmış oldu. Her canlının ölümü

İslam davası, Allah'ın lütfettiği bazı kişilerin omuzlarında çok daha ileriye gider. Öyle öncüler vardır ki insanların hayal bile edemedikleri, onların eliyle bir ömre sığacak zamanda hayat bulur. Lakin bu tablo onların fâni olduğu ve davanın şahıslara bağlı olmadığı hakikatini değiştirmez.

1. Siretu ibni İshâk, s. 330
2. 33/Ahzâb, 23

tadacağını ve Peygamberimizin de bir insan olduğunu elbette sahabe de biliyordu. Lakin bir olay üzerinden bunu anlamaları ve Peygamberimizin (sav) ölümüne hazırlık yapmaları, Kur'ân'ın eğitim metoduyla birleşerek onların önüne sunulmuş oldu:

"Muhammed, yalnızca bir resûldür. Ondan önce de resûller gelip geçti. O öldüğünde ya da öldürüldüğünde topuklarınız üzerine gerisin geriye mi döneceksiniz? Kim de topukları üzerine (dininden ya da yaptığı salih amelinden) dönerse Allah'a zarar veremeyecektir. Allah, şükredenleri mükâfatlandıracaktır. Allah'ın izniyle belirlenmiş ecel dolmadan, bir nefsin ölmesi söz konusu olamaz. Kim dünya sevabını isterse, ona ondan veririz. Kim de ahiret sevabını isterse, ona da (istediğinden) veririz. Şükredenleri mükâfatlandıracağız. Nice nebiyle beraber birçok rabbani (âlim ve mücahid) savaştı. Allah yolunda başlarına gelen sıkıntılar nedeniyle gevşekliğe düşmediler, zayıflamadılar ve (düşman karşısında) alçalmadılar. Allah, sabredenleri sever. (Başlarına gelen sıkıntılarda) sadece şöyle söylemekle yetindiler: 'Rabbimiz! Günahlarımızı ve işlerimizde var olan aşırılıklarımızı bağışla! Ayaklarımızı sabit kıl! Kâfirler topluluğuna karşı bize yardımcı ol.' (Dualarına karşılık) Allah, onlara dünya sevabını ve ahiret sevabının en güzelini verdi. Allah, muhsinleri/kulluğunu en güzel şekilde yapmaya çalışanları sever."[3]

İnsanoğlu bazı şeyleri bilir, ama gerçekleşmesini asla istemediği için düşünmek, aklına getirmek istemez. Bunu yaptığında, o hakikatle yüzleşeceği günün gecikeceğini zanneder. Hâlbuki yapması gereken, o güne zihnen ve kalben hazırlıklı olmaktır. Sahabeden bazıları Uhud Günü yapılan bu hatırlatmayı bir ders olarak kabul etti ve Peygamber'in (sav) vefatını olgunlukla karşıladı. Bazıları ise o günün gelmesini hiç istemedi ve karşılaştıkları son, onları şoka uğrattı. Ebu Bekir (ra) gibilerin okuduğu ayetler ancak onları kendine getirdi.

İslam davası, Allah'ın (cc) lütfettiği bazı kişilerin omuzlarında çok daha ileriye gider. Öyle öncüler vardır ki insanların hayal bile edemedikleri, onların eliyle bir ömre sığacak zamanda hayat bulur. Lakin bu tablo onların fâni olduğu ve davanın şahıslara bağlı olmadığı hakikatini değiştirmez.

Peygamberimizin öldürüldüğü şayiasının yayıldığı zaman Enes ibni Nadr'ın gösterdiği tavır takdire şayandır. Bu sahabi hakkında tarih kitaplarında çok fazla malumat yoktur. Uhud Savaşı'na katılmak için gösterdiği azim ve bu savaştaki söylemleri, elimizdeki bilgilerden birkaçıdır. Fakat Enes (ra) öyle bir söz söylüyor ki; Ömer ve Talha gibi sahabiler otururken onlara cesaret veriyor bu sözleri. Unuttuklarını hatırlatıyor onlara ve bir de bakıyoruz ki Ömer ile Talha (r.anhuma) Peygamberimizi (sav) bulmuş, etrafında savaşıyor, bedenlerini siper ediyor, yenilgi psikolojisini üzerlerinden atarak müşriklerle münakaşaya giriyorlar...

İslam davasına kimin nasıl katkıda bulunacağını kimse bilemez. Enes de (ra) bir sözüyle, bir fiiliyle, bir telkiniyle adını tarihe yazdırıyor, şehit oluyor ve üzerine ayet iniyor... İhlas neticesinde ameli bereketli kılacak olan Allah'tır (cc).

Bu şayia o kadar büyük bir etkiye sebep oluyor ki müminler bir ânda tüm yaralarını, kaybettiklerini, savaşı, ganimeti unutuyorlar. O ânlar, onlar için her saniyesi âdeta bir ömür olan ânlar hâline geliyor. Sonrasında bu haberin yalan olduğu ortaya çıkınca o kadar seviniyorlar ki sanki hayata sıfırdan başlıyorlar. Kaybettikleri her şey onlar için önemsizleşiyor. İşte burada Rabbimizin merhametinin bazen imtihanlarla da açığa çıktığını görüyoruz:

"(Hatırlayın!) Hani siz dönüp hiç kimseye bakmadan kaçıyordunuz. Resûl, (savaşa dönmeniz için) arkanızdan sesleniyordu. Kaçırdığınız (hayırlara) ve başınıza gelen musibetlere üzülmeyesiniz diye (Allah) sizi keder üstüne kederle sınadı. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır."[4]

Son olarak; bu tarz şayiaların İslam toplumunun dinamiklerini sarsmaması için tedbirli davranmanın bir ders olarak aklımızda bulunması gerektiğini öğreniyoruz. Kimden ve hangi amaçla ortaya atıldığı belli olmayan haberlere karşı tavrımız çok nettir:

"Onlara emniyete ya da korkuya dair bir haber geldiğinde (haberin olumlu olumsuz etkisini hesaba katmadan) onu yayarlar. Şayet onu (kimseye anlatmadan önce) Resûl'e ya da yöneticilerine götürselerdi, olaylardan sonuç çıkarma kabiliyeti olanlar, o haberin (doğru mu, yanlış mı, bırakacağı etki faydalı mı, zararlı mı) hakikatini bilirlerdi. Allah'ın sizin üzerinizde lütfu ve rahmeti olmasaydı azınız müstesna, şeytana uymuştunuz."[5]

Ayetteki ölçüye uyulmayan her hâl, toplumsal huzursuzluklara gebedir. Yeri, yurdu, sayısı belli olan, gücü çok olan asli düşmanların veremeyeceği zararlar, İslam toplumundaki bu şayiaları bilinçli ya da bilinçsiz yayanlar tarafından verilmektedir.

Bilinçli olarak yapanlar muhakkak tespit edilmeli ve ifşa edilmelidir. Ancak bilinçsiz bir şekilde bu ateşe odun taşıyanlara gelince onlara, yaptıkları ve sonuçları anlatılmalı, ıslah edilmeli, her seferinde aynı hatayı yapıyorlarsa İslam toplumunun maslahatı için onlardan uzak durulmalıdır.

Duamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdetmektir.

3. 3/Âl-i İmran, 144-148

4. 3/Âl-i İmran, 153
5. 4/Nisâ, 83

NEBEVİ TEFSİRİN ŞEKLİ VE NEDENLERİ[1]

Enes DOĞAN
enesdogan@tevhiddergisi.org

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla...

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve selam olsun.

"Sünnet, Kur'ân'ı açıklar/tefsir eder." konumuza Allah Resûlü'nün (sav) beyan/tefsir şekli ve buna neden olan durumların neler olduğu konusuyla devam ediyoruz.

Allah Resûlü'nün Kur'ân'ı Beyan/Tefsir Şekli

a. Kur'ân'ı, Kur'ân ile Tefsir

Kur'ân'ın özelliklerinden biri ayetlerinin birbirini açıklar nitelikte olmasıdır. Bundan dolayı Kur'ân tefsirinde ilk başvuru yine Kur'ân'a yapılır ve bu en kuvvetli tefsir çeşididir. Bir ayetin bir ayete tefsir oluşu Allah Resûlü (sav) tarafından belirtilmişse bu tefsir, diğer içtihadi görüşlerin önündedir; çünkü Allah Resûlü, Kur'ân'ı en iyi bilendir. Bir örnek zikredelim:

Ümmü Mübeşşir'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Kendisi Peygamber'i (sav), Hafsa'nın yanında, 'İnşallah, Hudeybiye'de ağaç altında biat edenlerden hiçbir kimse cehenneme girmeyecektir.' diye buyururken işitti.

Hafsa da, 'Ey Allah'ın Resûlü, olamaz.' dedi.

Resûlullah (sav), onu azarladı.

Hafsa da, 'İçinizden herkes mutlaka oraya uğrayacak.'[2] ayetini okudu.

Bunun üzerine Peygamber de (sav), 'Yüce Allah, 'Sonra (Allah'tan) korkup sakınanları kurtarırız. Ve zalimleri orada diz çökmüş vaziyette bırakırız.'[3] buyurmuştur.' dedi."[4]

b. Sözlü Tefsir

Allah Resûlü (sav) bazen Kur'ân'ı kendi sözleriyle tefsir etmiştir/açıklamıştır. Bazen ayeti zikredip tefsir etmiştir. Bazen de ayeti zikretmeden bazı açıklamalar yapmış ve

Allah Resûlü bir ayetin gerektirdikleriyle amel ederek pratik tefsirini yapmıştır. Bu açıdan baktığımızda aslında Allah Resûlü'nün hayatının tamamı/Sünnet, Kur'ân'ın açıklamasıdır.

1. Bu konu hakkında tafsilatlı bilgi için bk. Et-Tahrir Fi Usuli't Tefsir, Musaid ibni Suleyman Et-Tayyar, s. 61; Makalat Fi Ulumi'l Kur'ân ve Usuli't Tefsir, Musaid ibni Suleyman Et-Tayyar, s. 138; Kavaidu't Tefsir Cem'an ve Diraseten, Halid ibni Osman Es-Sebt, 1/130; Et-Tefsiru'n Nebevi, Halid ibni Abdulaziz El-Batili, s. 54; Tefsir Usulü, Musaid ibni Suleyman Et-Tayyar, s. 46.
2. 19/Meryem, 71
3. 19/Meryem, 72
4. Müslim, 2496; Ahmed, 27362

bu açıklamalar, konuyla ilgili bir ayetin tefsiri gibi olmuştur. Örneğin;

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre Peygamber (sav) şöyle buyurmuştur:

"Kul bir hata işlerse kalbine siyah bir nokta konulur. Şayet o günahtan el çeker, bağışlanma diler, tevbe edip Allah'a dönerse kalbi cilalanır. Eğer bunları yapmaz günah ve hataya devam ederse siyah nokta arttırılır ve neticede bütün kalbini kaplar. İşte Allah'ın, 'Asla (onların söylediği gibi değil)! Bilakis işledikleri (günahlar), kalplerinde pas tutmuş (hakkı anlamalarına engel olmuştur).'[5] diye anlattığı pas budur."[6]

Örneğin, "O gün, cehennem yetmiş bin yularla ve her bir yularda onu çeken yetmiş bin melekle getirilir."[7] hadisi, "Ve o gün cehennem de getirilir. İnsan o gün hatırlar. (Ama) hatırlamanın ona ne faydası olacak ki?"[8] ayetinin tefsiri mahiyetindedir.

c. Fiilî Tefsir

Allah Resûlü (sav) bir ayetin gerektirdikleriyle amel ederek pratik tefsirini yapmıştır. Bu açıdan baktığımızda aslında Allah Resûlü'nün hayatının tamamı/Sünnet, Kur'ân'ın açıklamasıdır:

Sa'd ibni Hişam'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"...Ben Aişe'ye, 'Ey Müminlerin Annesi! Resûlullah'ın ahlakından bana bilgi versen?' dedim.

'Sen Kur'ân okumuyor musun?' dedi.

'Okuyorum' dedim.

'Allah Resûlü'nün ahlakı Kur'ân'dı.' dedi."[9]

Aişe Annemiz'den (r.anha) şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlullah (sav), Nasr Suresi indikten sonra kıldığı bütün namazlarda,[10] 'سُبْحَانَكَ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِى' duasını okurdu."[11]

Başka bir lafızda, "Böylece Kur'ân'ı yorumladı."[12] denilmiştir.

Ebu Hureyre'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

" 'Yakın akrabaların olan aşiretini uyararak (işe başla).'[13] ayeti nazil olunca Allah Resûlü (sav) kalkıp bir konuşma yaptı: 'Ey Kureyş topluluğu!' dedi veya buna benzer bir ifade kullandı.

Akabinde şöyle devam etti: 'Nefislerinizi satın alın/Kendinizi kurtarın! Allah'a karşı size hiçbir fayda sağlayamam! Ey Abdulmenafoğulları! Allah'a karşı size hiçbir fayda sağlayamam! Ey Abdulmuttalib'in oğlu Abbas! Allah'a karşı sana hiçbir fayda sağlayamam! Ey Allah'ın elçisinin halası Safiyye! Allah'a karşı sana hiçbir fayda sağlayamam! Ey Muhammed'in kızı Fatıma! Malımdan ne istersen iste. Ama Allah'a karşı sana hiçbir fayda sağlayamam!' "[14]

d. Takrirî Tefsir

Allah Resûlü (sav) bazı insanların ayetlerden anladıklarını yahut ayetler hakkındaki açıklamalarını dinlemiş ve akabinde ya onaylamış ya da karşı çıkmamış, sessiz kalmıştır. Tefsir/Açıklama başkası tarafından yapılsa da Allah Resûlü'nün onayı, Kur'ân'ın Sünnet ile açıklanması kapsamındadır. Bu çeşit tefsirler oldukça azdır:

Amr ibni As'tan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Zat-u Selasil Gazvesi'nde soğuk bir gecede ihtilam olmuştum. Gusledersem helak olurum korkusundan dolayı teyemmüm edip arkadaşlarıma sabah namazını kıldırdım. Medine'ye dönünce bu durumu Resûlullah'a (sav) haber verdiler.

O da, 'Ey Amr! Sen arkadaşlarına cünüp olarak mı namaz kıldırdın?' buyurdu.

Beni gusletmekten alıkoyan hava şartlarını haber verdim ve Allah'ın şöyle buyurduğunu söyledim: 'Kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz ki Allah, size karşı merhametlidir.'[15]

Bunun üzerine Peygamber (sav) güldü ve hiçbir şey söylemedi."[16]

"Bir kadını alıkoyup (cima dışında) birtakım fiiller işleyen adam hakkında, 'Gündüzün iki ucunda ve gecenin (gündüze) yakın saatlerinde namazı dosdoğru kıl. Şüphesiz iyilikler, kötülükleri giderir. Bu, (Allah'ı) ananlar için bir öğüttür.'[17] ayeti nazil olur.

Adam, Allah Resûlü'ne (sav), 'Ey Allah'ın Resûlü! Bu sadece bana özel mi, yoksa bütün insanlara şamil mi?' diye sorar.

Ömer, eliyle adamın göğsüne vurarak, 'Hayır, maalesef (gözün aydın olmasın)! Bu bütün insanlar hakkındadır.' der.

Allah Resûlü de (sav), 'Ömer doğru söylemiştir.' buyurur."[18]

Allah Resûlü'nün, Kur'ân'ı Tefsir Etmesinin Nedenleri

a. Sahabenin Sorusu Üzerine Tefsir

Sahabe ya ayetten anladıklarının doğru olup olmadığını öğrenmek için ya da ayeti tam manasıyla anlamadıkları için Allah Resûlü'ne (sav) soru sormuşlardır.

5. 83/Mutaffifîn, 14
6. Tirmizi, 3334; İbni Mace, 4244
7. Müslim, 2842; Tirmizi, 2573
8. 89/Fecr, 23
9. Müslim, 746
10. Bir diğer lafızda, "…rükû ve secdelerinde…" (Buhari, 4968)
11. Buhari, 4967
12. Buhari, 4968
13. 26/Şuarâ, 214
14. Buhari, 4771; Müslim, 204
15. 4/Nisâ, 29
16. Ebu Davud, 334
17. 11/Hûd, 114
18. Ahmed, 2206

Allah Resûlü de ayetin açıklamasını yapmış, ashabını bilgilendirmiştir. Örneğin;

“Sa’d ibni Ubade, ‘Allah ve melekleri Peygamber’e salât etmektedir. Ey iman edenler! Siz de ona salât ve selam edin.’[19] ayetinde emredilen salâtın tam olarak nasıl gerçekleşeceğini sormuş, Allah Resûlü de bunu şöyle açıklamıştır:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

‘Allah’ım, Muhammed’e ve Muhammed’in hanesine, İbrahim hanesine salât ettiğin gibi salât et. Allah’ım, Muhammed’i ve Muhammed’in hanesini, İbrahim’in hanesini âlemler içerisinde bereketlendirdiğin gibi bereketlendir. Şüphesiz sen çok övülensin, deyiniz.’ ”[20]

b. Yaşanan Bir Hadise Üzerine Ayet Okuması

Bazen Allah Resûlü (sav) yaşanan bir hadise üzerine ayetler okumuştur. Böylece ayetin manası, yaşananlar ışığında açıklanmış ve netleşmiştir. Örneğin;

İbni Mesud’dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

“Resûlullah’a (sav) bir Yahudi gelerek, ‘Ey Muhammed! Allah gökleri bir parmak, yeryüzünü bir parmak, dağları bir parmak, yaratıkları bir parmak ve ağaçları bir parmak üzerinde tutar ve ‘Ben Melik’im (mutlak mâlik ve egemenim).’ buyurur.’ dedi.

Allah Resûlü (sav), azı dişleri görününceye kadar gülerek, ‘Onlar, Allah’a gerektiği gibi/şanına yakışır şekilde saygı göstermediler! (Allah’ın kudret ve yüceliğini gereği gibi anlayıp kavrayamadılar.) Oysa Kıyamet Günü, yer bütünüyle O’nun kabzasındadır. Gökler ise O’nun sağ eliyle dürülmüştür. O (Allah), şirk koştuklarından münezzeh ve yücedir.’[21] ayetini okudu.”[22]

Yine Allah Resûlü (sav), Bedir Savaşı’nda çadırında dua etmiş, zırhını kuşanmış ve çıkarken, “O topluluk, (yakın bir gelecekte) hezimete uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklardır.”[23] ayetini okumuştur.[24] Mekke’nin Fethi gerçekleştikten sonra devesinin üzerinde ilerlerken de Fetih Suresi’ni okumuştur.[25]

c. Allah Resûlü’nün, Okuduğu Ayeti Tefsir Etmesi

Bazen Allah Resûlü (sav) herhangi bir dış sebebe bağlı olmadan bir ayeti okumuş ve tefsir etmiştir. Bu tür tefsirler diğer kısımlarda olduğu gibi bir soru veya bir olay sebebiyle değildir. Allah Resûlü bazen ayeti okuyup sonra tefsir etmiş, bazen önce tefsirini zikredip sonra ayeti okumuştur. Bazen de ashabına bir ayet hakkında soru sormuş, akabinde de tefsirini yapmıştır. Örneğin;

Ebu Hureyre’den (ra) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Allah bir kulu sevdiği zaman Cibril’e, ‘Ben falanı sevdim, sen de onu sev.’ diye seslenir.’

Cibril de bunu gökyüzüne ilan eder. Sonra o kimsenin sevgisi yeryüzü halkına indirilir de böylece yeryüzündeki insanlar da o kimseyi sever hâle gelir.

İşte, ‘İman edip salih amel işleyenlere Er-Rahmân sevgi kılacaktır.’[26] ayetinin anlamı budur...”[27]

* * *

Bir sonraki sayımızın sayfa aralarında buluşmak duasıyla...

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah’adır...

19. 33/Ahzâb, 56
20. Müslim, 405
21. 39/Zümer, 67
22. Buhari, 4811; Müslim, 2786
23. 54/Kamer, 45
24. Buhari, 2915; Müslim, 1763
25. Buhari, 4281; Müslim, 794
26. 19/Meryem, 96
27. Tirmizi, 3161

DERT

Derdin mi var kardeşim?

Hangimizin yok ki...

Varsayalım ki her derdin bir tuz tanesi olsun.

Elinde biriktirebileceğin ancak bir avuç derdin olabilir...

Bir avuç tuz kadar olan derdini hangi kaba koyup da hayatında muhafaza etmeye çalışıyorsun?

Bir bardak suda mı eritip içmek niyetindesin?

Büyük bir kavanozun mu var?

Yoksa bir okyanus kadar geniş bir gönülde mi eriteceksin?

Bir avuç tuzu bir bardak suda içmeye çalışmak mı zehrediyor hayatı sana?

Yoksa senin derdin bir avuç tuz değil de bir bardak kadar olan kalp kabın mı?

Oysa etrafına da bakıyorsun, ne dertler çalınıyor kulağına. Sahi şükretmiş miydin derdinin az oluşuna?

Bir avuç tuz, ne kadar da acı geliyor insana...

Bir okyanus olsaydı kalbin; bir avuç değil, yedi avuç daha dert olsa yük olur muydu sana?

Sahi neden kalpler bir okyanus değil insanda?

Salih ameli mi unutmuştu insan?

İçin için, yalvara yakara Rabbinden istemeyi mi ihmal ediyordu son zamanlarda?

Kalplere şifa Kur'ân mı azdı hayatında?

Oysa her namazda, "Allahu Ekber!" diyor, en büyük olan Rabbini anıyor.

Bir okyanusa koysa, değil bir avuç tuz, bir tanker tuzun etkisi kalmayacak olmasına rağmen, derdini en büyük olan Rabbine arz etmeyi mi unutmuştu yoksa?

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.org

KÂRLI KAZANÇ

Allah'a hamd, Resûl'üne salât ve sahabesine, ona ihsan ilkesiyle tabi olan tüm Müslimlere selam olsun.

Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur:

"Bir adamın cemaatle kıldığı namazı, çarşıda, (iş yerinde) veya evinde kıldığı namazından yirmi beş derece fazladır. Bunun sebebi şudur: O, güzelce abdest alır, sonra yalnızca cemaatle namaz kılma sevabı dileyerek mescide gelir ve **onu evinden yalnızca cemaatle namaz kılma niyeti çıkarırsa,** mescide girinceye kadar attığı her adımdan dolayı bir derecesi yükselir ve bir günahı bağışlanır. **Mescide girince de namaz niyetiyle orada kaldıkça namazdaymış gibi sevaba nail olur.** Sizden biri, namaz kıldığı yerde durduğu sürece, kimseye eziyet etmedikçe ve abdestini bozmadıkça melekler ona şöyle dua ederler: 'Allah'ım, bu kuluna rahmet eyle. Allah'ım, onu bağışla. Allah'ım, onun tevbesini kabul et.' "[1]

Kıymetli Kardeşim,

Ecir avcısıysan eğer, önünde büyük bir fırsat var: cemaatle namaz kılma niyetiyle mescide gidip kardeşlerinle namaz kılmak ve mescidden ayrılmayıp beklemek. Bunları yaptığın zaman günahların silinir, derecelerin yükselir ve meleklerin rahmet/bağışlanma dualarına mazhar olursun. Bu ne güzel bir kazançtır, hem de sermayesiz kazanmak. Rabbim bizleri bu amellere muvaffak kılsın.

Bizleri büyük ecirlere ulaştıracak bu amelleri mezkûr hadis üzerinden sırasıyla ele alıp muhabbet edelim:

Cemaatle Namaz Kılmanın Önemi

– Cemaatle kılınan namaz, kişiyi şeytanın hâkimiyetinden korur:

"Köyde ve kırda üç kişi bir arada olur da namazı cemaatle kılmazlarsa şeytan mutlaka onlara üstün gelmiştir. Mutlaka cemaate devam et. Kurt, ancak sürüden ayrı kalan koyunu yer."[2]

– Cemaatle kılınan namaz, kişiye yirmi yedi kat ecir kazandırır:

"Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha üstündür."[3]

1. Buhari, 647
2. Ebu Davud, 547
3. Buhari, 645

– Cemaatle namaz kılmak, kişinin bağışlanmasını sağlar:

"Osman ibni Affân (ra), bir gün abdest almıştı, abdesti güzel bir şekildeydi.

Sonra şöyle demişti: 'Resûlullah'ın (sav) abdest aldığını ve abdestini güzel bir şekilde yaptığını gördüm. Abdestten sonra, 'Kim, bu şekilde abdest alır, arkasından yalnızca namaz kılmak gayesiyle mescide çıkarsa geçmiş günahları bağışlanır.' buyurdu.' "[4]

– Cemaatle namaz kılmak, tüm geceyi namazla geçirmek gibidir:

Abdurrahman ibni Ebi Amra'dan (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Osman ibni Affân, akşam namazından sonra mescide girdi ve tek başına oturdu. Ben de kendisinin yanına oturdum.

Bana, 'Ey kardeşimin oğlu, Resûlullah'ı, 'Kim yatsı namazını cemaatle kılarsa gecenin yarısını namazla geçirmiş gibi olur. Kim sabah namazını cemaatle kılarsa bütün gece namaz kılmış gibi olur.' derken işittim.' dedi."[5]

– Cemaatle namaz kılmak, ümmet/cemaat şuuru ve aidiyet kazandırır:

Namazını sürekli cemaatle kılan insanlarda cemaat olma, toplu hareket etme şuuru oluşur. Çünkü namazda bir imam vardır ve herkes o imama uymak, ona göre hareket etmek zorundadır. Bu da bize Rabbimizin (cc), "Allah'ın dinine hep birlikte yapışın..."[6] ayetini ve Resûlullah'ın (sav), "Kim cennetin ortasını istiyorsa cemaatleşsin."[7] emrini ifa etmeyi ve bu eylemin bilincini kazandırmış olacaktır.

Omuzlarımızı birbirimize dayadığımız, ayaklarımızı birleştirdiğimiz kardeşlerimize karşı bir aidiyet, sevgi, bağlılık oluşacaktır. Ki bu da kardeşliği yeşertir ve daha iyi yerlere taşır. Bu davaya beraberce gönül vermeyi, fedakârlık yapmayı, dertlerimize ve sevincimize ortak olmayı sağlar.

4. Müslim, 232
5. Müslim, 656
6. 3/Âl-i İmran, 103
7. Tirmizi, 2165; Ahmed, 114

Münafıklarda ümmet olma ve cemaatle hareket etme şuurunun olmamasının sebeplerinden biri de namaza cemaatle iştirak etmemeleri yahut bu konuda gevşek davranmalarıdır. Bu nedenle sahabe, cemaatle namaz kılmayanlar hakkında onların münafık oldukları düşüncesine girmiştir.

- Allah Resûlü (sav), cemaatle namaz kılmayanları tenkit etmiştir:

"Nefsim elinde bulunan Allah'a yemin olsun ki içimden; odun toplanmasını emredip, daha sonra namaz kılınmasını buyurup, ezan okutturup, birine de emrederek cemaate imam olunmasını sağlayıp, daha sonra cemaate gelmeyenlerin arkasından yetişip evlerini yakmak geçiyor. Nefsim elinde bulunan Allah'a yemin olsun ki cemaate gelmeyen bu kimseler, burada etli kemik parçaları veya iki adet ala paça olduğunu bilseydi yatsı namazına gelirdi."[8]

Mescidde Beklemek

Aziz Kardeşim,

Bir diğer mükâfat kazandıran amel ise mescide gidip beklemektir. Hadis-i şerifte Peygamberimiz (sav), mescidde beklemeyi teşvik etmiştir. Peki, neden mescidde bekleyeceğiz? Çünkü mescidler, Müslimlerin kalbidir. Orada kaldıkça kalpleri hayat bulur, bedenleri ve maneviyatları kuvvetlenir. Şehvetlerine gem vururlar, hayır konuşurlar, salih amellerle meşgul olurlar. Allah'ı zikrederler. Kardeşlerini görerek ümmet şuurunu pekiştirir, davalarına hizmet ederek fedakârlığı öğrenirler. Bu nedenle mescidler, Müslimlerin kalbidir. Oradan uzak kaldıklarında hastalanır ve huzursuz olurlar:

"Yedi sınıf insan var ki, Allah onları hiçbir gölgenin olmadığı (mahşer meydanında) kendi gölgesinde gölgelendirecektir: adil imam/yönetici, Allah'a ibadetle yetişen genç, **kalbi mescidlere bağlı olan kimse,** birbirlerini Allah için seven ve onun rızası için bir araya gelip onun için ayrılan iki kişi, soylu ve güzel bir kadın kendisini zinaya davet ettiğinde 'Ben Allah'tan korkarım.' diyerek onu reddeden adam, sağ elinin verdiğinden sol elinin haberi olmayacak kadar gizlice sadaka veren kişi, bir de yalnız başına Allah'ı zikredip de gözleri yaşla dolan kimse."[9]

Bugün Allah'ın (cc) rahmet ettikleri müstesna birçoğumuz mescidlere gitmiyoruz, gitsek de sıkılıp kısa bir süre sonra kalkıyoruz. Öyle ki bir kardeşimiz bizi mescide davet ettiğinde yahut bize mescidde bir görev verildiğinde kabul etmiyoruz. Vaktimiz olmasına rağmen mescide gelip orada beklemiyoruz. Lakin dolaşmak, rahatlamak ya da kafa dağıtmak için çarşı, cafe, alışveriş merkezleri ya da açık alan gezmelerini ilk sıraya koyabiliyor, buraları mescidlere tercih edebiliyoruz. Ancak şunu bilmeliyiz ki mescidlerden uzaklaşan kişiler, kârlı kazançtan mahrum olmuşlardır. Bu nedenle bu kişilerin, "Nasıl bir günah işliyorum da Rabbim mescidlere gelmeme müsaade etmiyor?" diye sorup düşünmeleri gerekir.

Ayrıca hadis-i şerifte mescidde beklerken dikkat etmemiz gereken durumlar hatırlatılmıştır. Bunlar; başkalarına eziyet etmemeye dikkat etmek, faydasız ve dünya muhabbetleri yapmaktan kaçınmak, başkalarının huşusuna engel teşkil edecek şekilde yüksek sesle konuşmak, video izlemek... gibi dikkat dağıtan davranışlardan uzak durmaktır.

Meleklerin Duasına Nail Olmak

Yukarıda zikrettiğimiz konulara dikkat ettiğimizde meleklerin duasını da kazanmış oluyoruz. Onlar ki günahsız, Allah'ı razı eden kullardır:

"Sizden biri, namaz kıldığı yerde durduğu sürece, kimseye eziyet etmedikçe ve abdestini bozmadıkça melekler ona şöyle dua ederler: 'Allah'ım, ona rahmet eyle. Allah'ım, onu bağışla. Allah'ım, onun tevbesini kabul et.' "[10]

Hepimiz, kalbimizde fücur taşıdığımız için günah işlemeye meyilliyiz. O kadar ki hayatımızda olan, ancak farkında olmadığımız çok fazla günaha sahibiz. Ve günahlarımızdan bağışlanma dilemeyi de çoğu zaman unuturuz. Mescidde bekleyenler, orada zaman geçirenler, Allah (cc) katında en değerli ve razı olunan meleklerin duasına nail olurlar. Melekler bu kişiler için bağışlanma ve üzerlerine Allah'ın rahmetinin inmesini dilerler. Meleklerin duasına nail olmak! Onlar ne güzel kullardır. Ne güzel bir duada bulunmuşlardır.

Rabbim hepimize, meleklerin duasına nail olmayı nasip etsin. Rabbim bizleri cemaat olan, mescidleri seven ve oralarda hayır üzere vakit geçiren kullarından eylesin. Allahumme âmin.

Davamızın sonu, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdetmektir.

Bir sonraki yazımızda görüşme ümidiyle...

8. Buhari, 644
9. Buhari, 660; Müslim, 1031
10. Buhari, 477

DEĞİŞİM KALPTE BAŞLAR

Ömer AKDUMAN
omerakduman@tevhiddergisi.org

Allah'ın adıyla...

Geçen ayki yazımızda "Helaller ve Haramlar" hadisini işlemeye başlamış; şüpheli şeylerin tanımını, bir şeyin şüpheli olmasının yollarını, şüphelilerden nasıl sakınmamız gerektiğini ve şüphelilerden sakınmanın ödülünü zikretmiştik. Yeni yazımıza başlarken mezkûr hadisimizi hatırlayalım ve ardından hadisimizi açıklamaya devam edelim:

Numan ibni Beşir'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

"Resûlullah'ı şöyle derken işittim: **'Helal de apaçık bellidir. Haram da apaçık bellidir. Bunların arasında benzeşen durumlar vardır. İnsanların çoğu bunları(n hükmünü) bilmez. Şüphelerden sakınan, dinini ve ırzını koruma altına almıştır. Şüphelilere düşen kimse, harama da düşer. Dikkat ediniz! Her kralın koruluğu vardır. Allah'ın koruluğu ise haramlarıdır. Dikkat ediniz! Bedende bir et parçası vardır. O et parçası düzelirse bütün beden de düzelir. O bozulursa bütün beden bozulur. Dikkat ediniz! O, kalptir."**[1]

* * *

Vesvese ile Şüphe Arasında Fark Var mıdır?

Şüphelilerden kaçınmanın faziletinden bahsetmişken vesvese meselesine değinmemiz yerinde olacaktır. İnsanların pek çoğu, "Şüphelilerden sakınıyorum." diyerek vesveselerin içerisine dalıp şeytanın oyuncağı hâline gelebiliyor, ancak farkına varması ne yazık ki çok zor oluyor. Zira yaptığının takva olduğunu, dinini şüphelerden koruduğunu iddia ediyor. Gelin görün ki durum öyle değil.

Şüpheliler ile vesveselerin karıştırılacağını düşündüğünden ya da belki de yaşadığı dönemde bunun bazı örneklerini gördüğünden olacak ki İmam Buhari (rh) "Sahih"inde bu hususa özel bir başlık ayırmıştır:

"Vesvese Gibi Şeyleri Şüpheli Olarak Görmemek

Abbad ibni Temîm, amcasından şöyle rivayet etmiştir:

'Peygamber'e (sav), namazda kendisine vesvese gelen kimsenin namazını bozup bozmaması hususu soruldu.

Vesvese, şer'i hiçbir gerekçe veya dayanak olmadığı hâlde dinî mevzularda ortaya çıkan gereksiz bir hassasiyettir. Bu işin başını şeytanın çektiğini de belirtmek gerekir. Şüpheli şeylerin vesveseden farkı, şer'an sakınılması yönünde tavsiyeler bulunan davranışlar olması veya kulu kesin yasaklanmış olan davranışlara sevk edebilecek tetikleyici davranışlar olmasıdır. Bunlardan sakınmak meşrudur, gereklidir.

1. Buhari, 52; Müslim, 1599

Peygamber (sav) şöyle buyurdu: 'Hayır. Bir ses işitinceye veya koku duyuncaya kadar (namazını terk etmesin).'

Zührî şöyle demiştir: 'Abdest ancak bir yellenme olduğunda yahut ses işitildiğinde gerekli olur.'

Aişe'den (r.anha) şöyle rivayet edilmiştir:

'Bir topluluk, 'Ey Allah'ın Resûlü! Bazıları bize et getiriyorlar. Biz hayvanları keserken besmele çekip çekmediklerini bilmiyoruz. (Bu etleri yiyelim mi?)' diye sordu.

Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: 'Bu etler üzerine besmele çekip yiyin.' "[2]

Açıklama

Bu hadisler, fıkıhta önemli kurallardan birisi olan "Yakin/Kesin olan, şekle/tereddütle ortadan kalkmaz." kaidesinin çıkış noktasıdır.

Kul, ibadetlerinde ve taatlerinde asla ve kesine göre hareket eder, tereddütlerine göre hareket etmez. Misalen; abdest almış ise abdestinin bozulduğundan kesin emin oluncaya kadar kendisini abdestli olarak kabul eder. Abdest almış olup abdestinin bozulduğunu kesin olarak hatırlayan kimse, kesin olan abdestsizlik hâline göre hareket eder.

Aişe Annemizin (r.anha) hadisinde bahsedilen kavim, bir rivayete göre "küfürden yeni çıkmış kimseler"di. Sahabenin bu sorusunun nedeni de hadisin bu ziyadesinde gizlidir: "Onlar İslam'a yeni girdiler. Hayvanları keserken üzerine besmele çekilmesi gerektiğini bilmiyor olabilirler. Durum böyleyken onların kestiklerinden yiyebilir miyiz?"

Peygamberimiz de (sav) onlara açık ve net bir cevap verdi: "Bu etler üzerine Allah'ın adını anarak yiyin." Sanki Nebi burada şunu öğretti: "Siz başkalarının davranışlarından sorumlu değilsiniz. Size düşen müminler hakkında güzel düşünerek besmele sorumluluklarını yerine getirdiklerine kanaat etmektir."[3]

Aslolan, Müslimler hakkında hüsnüzan yapmak, şer'i vazifelerini yerine getirdiklerini düşünmektir. İhtimaller üzerine, "ya besmele çekmemişlerse" gibi vesveselerle hüküm bina edilmez.

Buraya kadar zikrettiklerimizden yola çıkarak şu sonuca varabiliriz: Vesvese, şer'i hiçbir gerekçe veya dayanak olmadığı hâlde dinî mevzularda ortaya çıkan gereksiz bir hassasiyettir. Bu işin başını şeytanın çektiğini de belirtmek gerekir. Şüpheli şeylerin vesveseden farkı, şer'an sakınılması yönünde tavsiyeler bulunan davranışlar olması veya kulu kesin yasaklanmış olan davranışlara sevk edebilecek tetikleyici davranışlar olmasıdır. Bunlardan sakınmak meşrudur ve gereklidir.

Hela ihtiyacını giderdikten sonra kırk adım yürüyen, on beş dakika gezinen, sünnette aslı olmayan uygulamalarla istibra yaptığını iddia eden nice insan çoğu zaman kendince güzel bir şey yaptığını zannederken vesveselere kurban gittiğini fark etmez. Zira Allah için (!) yapıyordur, necasetten sakınmak için tedbir alıyordur...

Şüphelerden Sakınma Konusunda Kısa Bir Yöntem

Şüphelilerden sakınmak, zannedildiği gibi zor bir mesele değildir. Allah'a hamdolsun ki bu husus Nebimizin (sav) dilinde çok veciz bir şekilde ifade edilmiştir:

"Hasan ibni Ali'ye, 'Resûlullah'tan (sav) ezberlediğin bir şey var mı?' diye sordum.

Dedi ki: 'Resûlullah'tan (sav) şunu ezberledim: 'Seni şüphelendiren şeyi bırak, şüphelendirmeyeni al.' ' "[4]

Hasan ibni Ebu Sinan (rh), şüphelileri terk etme konusunda sorun yaşayan bir kimseye Nebevi sünnetten damıtılmış güzel bir cevap vermiştir:

"Yunus ibni Ebu Ubeyd ile Hasan ibni Ebu Sinan karşılaştılar.

Yunus, 'Vera (hususunda kalbî duygularımı) tedavi etmem kadar zorlandığım bir şey olmadı.' dedi.

Hasan dedi ki: 'Bana da bundan daha kolay gelen bir şey olmadı.'

Yunus, 'Nasıl olur?' diye sorunca, Hasan şu güzel cevabı verdi: 'Beni şüphelendiren durumları terk edip şüphelendirmeyenleri yaptım. Böylelikle rahatladım.' "[5]

Hayvanlarını Otlatan Çoban ve Koruluk Misali

Allah Resûlü (sav) konunun daha iyi anlaşılması ve zihinlerde anlamlandırılabilmesi için güzel bir örnekle izahatta bulundu. Sadece bu konuda değil, aslında pek çok konuda Allah Resûlü örnekler vermiştir. Peygamberimize bu usul, Rabbi tarafından öğretilmiştir. İnsanı en iyi tanıyan Allah (cc), bu yöntemi bizzat Kur'ân'da -çok çeşitli olarak- kullanmıştır. Hatta bu durumun ulaştığı boyutu yine Rabbimiz Kur'ân'da izah etmiştir:

"Andolsun ki bu Kur'ân'da, insanlar için her türlü örnekten çeşitli açıklamalar yapmışızdır. İnsan her şeyden fazla tartışmacıdır."[6]

Allah'ın ve Resûl'ünün yaptığı hiçbir şeyde abes olmadığı gibi bu üslup da yukarıda belirttiğimiz gibi bir hikmete mebniydi: insanların meseleleri daha iyi anlayabilmeleri ve idrak edebilmelerini sağlamak.

Nebimizin (sav) verdiği örneğe dönelim:

Dikkat ediniz! Her kralın koruluğu vardır. Allah'ın koruluğu ise haramlarıdır.

2. Buhari, 2057
3. bk. Buluğul Meram Şerhi, Useymin, 6/41
4. Tirmizi, 2815
5. Umdetul Kari, 11/237
6. 8/Kehf, 54

Değişim ve yönetim kalpte başlar. Kendisini ıslah etmek, düzelmek isteyen insan, kalbinden başlamalıdır. Kalpte bulunan batıl itikadlardan, kötü ahlaklardan, yanlış tasavvurlardan arınmak bu işin ilk adımıdır. Çünkü yalnızca kalp arınınca içini vahiyle doldurmak, değişim yönünde harekete geçmek mümkün olacaktır. Kalpte değişim olunca bu, kalbin kendisinde saklı kalmaz, dışarıya da yansır. Bazılarının iddia ettiği "kalbim temiz" argümanı, bedenin diğer azalarına sirayet etmemişse ve oralardan bu iddiayı seyretmek mümkün değilse, koca bir yalandır.

Koruluk, her dönemin kendi şartları içerisinde yer ve anlam bulan bir olgudur. Sakınılması gereken, sakınmayanların ise cezalandırıldıkları bölgedir. İster kralın bölgesi olsun ister başka birinin, sonuç fark etmez.

Sahabe bu örneği dinleyince şunu anladı: Haram, yasak olan alana girmektir. Şüpheliler ise yasak alanın etrafında dolaşmaktır. Ân olur, insan gaflet eder, girer. Cezası ağır olur. Uzak durmak lazım. Koruluk hayvanların girmesinin yasak olduğu bölge de olabilir. Bir kimse hayvanlarını koruluğun etrafında otlatıp hayvanların bir ânlık gafletle koruluğa dalmalarını ve böylece kral tarafından büyük bir cezayla cezalandırılmayı istemez. Uzak durur. İşte şüpheler de tam olarak böyledir.

Bir konuyu aydınlatmak için verilecek örnekler, hikmetin eseridir. Hikmetli olan insan, Kur'ân ve sünnetten öğrendiği bu örneklendirme usulünü güzel kullanır. Kimlere, nasıl ve ne gibi örnekler vermesi gerektiğini iyi bilir. Verdiği örnek akıllarda kalır, kalıcı olur. Meselenin anlaşılmasında önemli bir rol üstlenir. Hikmetten yoksun olan insan ise örnek vereyim derken konuyu daha karmaşık hâle getirir. Meselenin anlaşılmasında yardımcı olması gereken örnek, konuyu içinden çıkılmaz duruma sürükler. Bu, neden önemlidir? Davetçi, davet yaparken; hatip, insanlara vazederken bu yöntemi güzel kullanırsa azami istifade eder. Kötü kullanırsa güzel anlattıklarını da perişan eder. Aslında bu hususu uzun uzun anlatmaya gerek yok. Hepimiz hayatımızda her iki örneği de yeterince görüyoruz, değil mi? Önemli olan bu anlamda hikmeti yakalamak için gayretli olmaktır.

Allah'ın Sınırları

Allah'ın sınırları vardır: meşru olanlar -şeriatın müsaade ettikleri veya emrettikleri- ile haram olanlar. Sınırlar, hadiste de belirtildiği gibi daha ziyade haramlar için kullanılır. Haramlara karşı vazifemiz, yaklaşmamak (iktirab); meşru olanlara karşı vazifemiz de haddi aşmamaktır (i'tida).

Haramlara karşı vazifemiz sadece haramdan sakınmak değil; harama götüren, haramı meşrulaştıran, haramı kolaylaştıran yollara da tevessül/iktirab etmemektir. Hadis de zaten yukarıda uzunca anlattığımız gibi tam olarak bu konuya değinmiştir.

Meşru olanlar konusundaki vazifemiz ise i'tida etmemektir. Yani helallerden istifade ederken haddi aşmamak; bir yönüyle, şeriatın helal kıldığı bir şeye haram olan bir yoldan başvurmamak; helal konusunda israfa gidip kendimize ve insanlara zulmetmemek ve şeriatın farz kıldıklarında yahut emrettiklerinde şeriatın gözettiği ölçüleri gözetmektir:

"Sizinle savaşanlara karşı Allah yolunda savaşın. Haddi aşmayın. (Çünkü) Allah, haddi aşanları sevmez."[7]

Ayette belirtilen savaş; helal ve hatta farz olan meşru bir eylemdir. Ancak İslami savaş anlayışında sınırlar belirtilmiştir. Kimse onları aşamaz. Aşan insanlar, meşru olanda i'tida ettikleri için İslami ilkelere muhalefet etmişlerdir. Bizzat bu konuya dair i'tidayı Nebimiz (sav), yasaklamıştır. O, bir orduya veya müfrezeye kumandan tayin ettiği zaman kendisine hassaten Allah'ın (cc) takvasını, beraberindeki Müslimlere de hayrı tavsiye eder, sonra şöyle buyururdu:

"Allah yolunda Allah'ın adıyla savaşın! Allah'a küfredenlerle çarpışın! Gaza edin! Ama ganimete hıyanette bulunmayın! Aldatmayın! Ölülerin burnunu, kulağını kesmeyin! Çocuk öldürmeyin!

Müşriklerden olan düşmanınla karşılaştığın zaman onları üç haslete (veya güzel huya) davet et! Bunların hangisinde sana icabet ederlerse onu kabul et ve kendilerini bırak! Onları İslam'a davet et! ... Eğer bunu kabul etmezlerse onlardan cizyeyi iste! Şayet sana icabet ederlerse onu kabul et ve kendilerini (serbest) bırak! Kabul etmezlerse artık Allah'tan yardım dileyerek onlarla savaş."[8]

* * *

İnsan, kalbiyle insandır. Kalp, bizi sair mahlukattan ayıran en önemli özelliktir. Bundan olacak ki Rabbimiz (cc), kalbi olduğu hâlde akletmeyen insanları "hayvanlar" olarak nitelemiş, hatta hayvanlardan daha şaşkın ve sapkın olduklarını belirtmiştir. Bizi biz yapan, Allah katında yücelmek ile hayvanlardan alt derecelere düşmek arasında bir yerlere konumlandıran, kalptir. Bu kadar kıymetli, insanı ayrıcalıklı yapan organımızı diğer

7. 2/Bakara, 190
8. Müslim, 1731, özetlenmiştir.

organlardan ayıran bazı özellikler vardır. Bu özelliklerin en öncelikli olanı kalbin, bedeni yönetmesidir:

"Dikkat ediniz! Bedende bir et parçası vardır. O et parçası düzelirse bütün beden de düzelir. O bozulursa bütün beden bozulur. Dikkat ediniz! O kalptir."

Değişim ve yönetim kalpte başlar. Kendisini ıslah etmek, düzelmek isteyen insan, kalbinden başlamalıdır. Kalpte bulunan batıl itikadlardan, kötü ahlaklardan ve yanlış tasavvurlardan arınmak bu işin ilk adımıdır. Çünkü yalnızca kalp arınınca içini vahiyle doldurmak, değişim yönünde harekete geçmek mümkün olacaktır. Kalpte değişim olunca bu, kalbin kendisinde saklı kalmaz, dışarıya da yansır. Bazılarının iddia ettiği "kalbim temiz" argümanı, bedenin diğer azalarına sirayet etmemişse ve oralardan bu iddiayı seyretmek mümkün değilse, koca bir yalandır. Zira bu söylediğimize en güzel kanıt, şerh ettiğimiz hadisin ilgili bölümüdür:

"Kalp düzelirse beden düzelir, kalp bozulursa beden bozulur."

Salih olan kalp konusunu ise şu ayetler ışığında işlemeye devam edelim:

"O gün ki; ne mal ne de evlat fayda verir. Allah'a selim bir kalple gelenler müstesna."[9]

İnsanı kurtaracak olan, kalptir. Ancak öyle sıradan bir kalp sahibi olmak insanın kurtulmasına yetmez. Bu kalbin "selim" sıfatıyla mevsuf olması lazımdır. Bunun dışında da insana yarar sağlayacak, ebedî mutluluğu ve felahı temin edecek başka bir şey mevcut değildir. Zengin olmak, bilgin olmak, statü sahibi olmak, insanlar tarafından seviliyor olmak... Kıyamet Günü'nde geçer akçe değildir.

Kıyamette geçerli tek şey selim kalpse, o hâlde "Selim kalp nedir?" diye sorgulamamız gerekir. Bilmediğimiz bir şeye erişmemiz, meçhullerde yol aramaya benzer. Sonuçsuz kalır.

"İbni Receb'e (rh), 'Selim kalp nedir?' diye sorulunca şöyle cevap vermiştir: 'Afetlerden ve hoş olmayan şeylerden uzak olan kalptir. İçerisinde yalnızca Allah sevgisi, Allah'ın sevdiklerinin sevgisi, Allah korkusu/haşyeti, Allah'tan uzaklaştıran şeylerin korkusu olan kalptir.' "[10]

"İbni Kayyım (rh) selim olan kalbi şöyle tanımlar: 'Şirkten, kinden, husumetten, hasetten, bencillikten, kibirden, dünya sevgisinden, üstünlük sevgisinden uzak olan kalptir. Bunlarla beraber Allah'tan uzaklaştıran her afetten, Kitab'a aykırı olan her türlü şüpheden, Allah'ın emrine aykırı olan her türlü şehvetten selamette olan kalptir. Selim kalp, Allah'ın emriyle çelişen her iradeden ve Allah'tan alıkoyan bütün yol kesicilerden uzaklaştıran kalp demektir.' "[11]

Değişim kalpte başlar. Bunu başaran, bu değişim ve salah hâlini, sürelilikten sürekliliğe kaydıran kimse selim kalp sahibidir, kurtulmuştur. Ancak selim kalp sahibi değilse bir insan, helak olmuştur.

Bu yazıyla "Helaller ve Haramlar" hadisini bitirmiş bulunuyoruz. Bir sonraki yazımızda görüşmek duasıyla, selametle...

9. 26/Şuarâ, 88-89
10. Fethu'l Bârî, İbni Receb, 1/226
11. El-Cevâbu'l Kafî, 121

Mahçup Niyazım Var[1]

Yolumu kaybettim kendi içimde
Karanlık var, karanlıklar içinde
Senin yokluğunda zulmete mahkûm
Hira'dan Güneş'i doğur üstüme.

Derdim de Sen'dedir, dermanım Sen'de
Beni bir başıma koma kendimle
Kulluk kemendini boynuma geçir,
Kulunum Efendim, Sana'yım bende.

Sen ki tuğranı nakşettin merhametten
Yüreğimden tutup da kendine çeksen
Duayla tutuşsa günahkâr ellerim
Serin selamet çıksam şu alevlerden.

Gecenin son dilimi gelsem huzura
Secdeyle perçemimi bağlasam arşa
Kalbimin yarasını Sana arzetsem
Göğün bengisuları şifacım olsa.

Ayetler ayaklanıp, düşse Mushaf'tan
Cemre cemre muştular verse bahardan
Gövdesine vahyin, dayayıp sırtımı
Kurtulsam sonu gelmez yorgunluklardan.

Yükler yükler sırtlanıp koyuldum yola
Meğer yük nefsim imiş, hâlim ne ola?
Boyun büküp çaresiz, kapına geldim
Mahçup bir niyazım var, ey Rabbim Sana!

Göklerin kovasını sal yüreğime
Çıkar beni dipsiz kuyularımdan
Sıdk pazarında sat birkaç dirheme
Kurtar beni bitmeyen korkularımdan...

Halis BAYANCUK HOCA

1. Halis Bayancuk Hoca'mızın Genç Muvahhid Dergisinin 5. ve Genç Muvahhide Dergisinin 3. sayısında yayımlanan şiiri.

HİDAYET KANDİLLERİ

Salim KANDEMİR
salimkandemir@tevhiddergisi.org

NE GÜZEL BİR EL NE GÜZEL BİR GÖZ: KATÂDE İBNİ NU'MÂN

İslam, amellerin sonuç ve miktarına göre değer atfetmez. Değer, kişinin feda ettiklerinin kendi nefsindeki kıymetiyle ilintilidir. Kendi indindeki pahası, Allah indindeki pahasıdır. Buna göre; hidayete erişemeseler bile, bir kavmin hidayeti için dokuz yüz elli yıl, gece gündüz, açık gizli çaba sarf eden bir peygamberin gayreti değerlidir. Azıcık olsa bile, sabaha kadar çalışıp sekiz avuç hurma kazanarak dört avucunu infak eden sahabinin emeği değerlidir. Samimiyet ve özveri, amelin değerini dağ gibi oluncaya kadar arttırır.

Katâde ibni Nu'mân ibni Zeyd ibni Amir el-Bedrî el-Ensarî

Tevhid daveti her zaman fedakâr insanların omuzlarında yükselmiştir. Kula kulluktan firar edip hiçbir beşerî otoriteye hürriyetlerini vermeyen, etkinliğinin farkında olan bilinçli insanların... Hazlarından sıyrılarak imanın doruklarına ulaşmış, yalnız ebedî hayatı arzulayan insanların... Ülkülerine varlıklarını sunmaktan tereddüt etmeyen insanların... Tarihi yazanlar yazarlar değil, bu insanlardır.

Sahabiler... Bu kuşağın ilk halkası. Tümünün başında gelen örnek öncü nesil. Birçoğunun adı dahi duyulmamıştır. Yaşamları, mahzenlerde saklı mücevher sandıkları gibidir. Kilidini açıp karıştırdıkça gözlerinizi kamaştıran nice değerler bulursunuz. Onları tarih sayfalarından okudukça farkındalık pencereleriniz açılır. Bunun sebebi, hâl tercümelerinin kurgu değil gerçek olmasıdır.

Hayatları inanılması güç fedakârlıklarla doludur. Birçoğu davası uğruna terini, gözyaşını ve hatta kanını akıtmıştır. Katre katre tüm varlıklarını bu yola takdim etmişlerdir. Öyle ki birçok savaşta kimisi bacağını, kimisi kolunu, kimisi gözünü kaybetmiştir. Garip olan ise bu duruma hiç aldırış etmemiş olmalarıdır.

İşte yine onlardan biri Katâde ibni Nu'mândır (ra).

Hicretten önce hidayet kervanına dâhil olan ve İkinci Akabe Biatı'nda Allah Resûlü'nün (sav) elini tutup biat eden yetmiş küsur inciden biridir.

Ensar'ın seçkinlerinden olup Ebu Said el-Hudri'nin (ra) anne bir kardeşidir. Resûlullah'tan (sav) birçok hadis rivayet etmiştir. Aynı zamanda mert bir mücahid, dilaver bir komutan, nadir bir okçudur.

Bedir'e katılarak ismini razı olunanlar listesine yazdırmıştır.[1] Uhud, Hendek, Tebuk gibi büyük küçük tüm gazvelere iştirak etmiş, Allah Resûlü'nün (sav) kalkanı olup kendisinden hiç ayrılmamıştır. Mekke'nin Fethi'ne, kabilesi Beni Zafer'in sancaktarı olarak katılmıştır. Daha nice savaşlarda büyük fedakârlıklar sergilemiştir.[2]

1. Buhari, Kitâbu'l Meğâzî, 13. Bab başlığı, muallak olarak; Ahmed, 16214
2. Kitabü't-Tabakati'l-Kebir, İbni Sa'd, 3/524; Hayâtu's-Sahâbe, Mahmud El-Mısrî, s. 861; Hâkim, 5281

Sahabiler… Bu kuşağın ilk halkası. Tümünün başında gelen örnek öncü nesil. Birçoğunun adı dahi duyulmamıştır. Yaşamları, mahzenlerde saklı mücevher sandıkları gibidir. Kilidini açıp karıştırdıkça gözlerinizi kamaştıran nice değerler bulursunuz. Onları tarih sayfalarından okudukça farkındalık pencereleriniz açılır. Bunun sebebi, hâl tercümelerinin kurgu değil gerçek olmasıdır.

Hayatıyla ilgili çok fazla rivayet bulunmamaktadır. Ancak elimizde mevcut olanlar, faziletini anlamak için fazlasıyla yeterlidir. Öyleyse azımızı çoğa sayarak okuyalım:

Ne Güzel Bir El Ne Güzel Bir Göz

İslam, amellerin sonuç ve miktarına göre değer atfetmez. Değer, kişinin feda ettiklerinin kendi nefsindeki kıymetiyle ilintilidir. Kendi indindeki pahası, Allah (cc) indindeki pahasıdır. Buna göre; hidayete erişemeseler bile, bir kavmin hidayeti için dokuz yüz elli yıl, gece gündüz, açık gizli çaba sarf eden bir peygamberin gayreti değerlidir.[3] Azıcık olsa bile, sabaha kadar çalışıp sekiz avuç hurma kazanarak dört avucunu infak eden sahabinin emeği değerlidir.[4] Samimiyet ve özveri, amelin değerini dağ gibi oluncaya kadar arttırır.[5]

Bu durumun en güzel örneklerinden biridir Katâde (ra). Allah Resûlü'yle birçok harbe katılmış, şehadete erişemese de Nebi'nin (sav) güzel bir dokunuşuna nail olmuştur. O dokunuş ki Allah'ın (cc) İsa'ya (as) bahşettiği gibi mucizevi bir dokunuştur:

"Katâde ibni Nu'mân'ın göz bebeği Uhud Günü'nde[6] düştü veya gözü yanağının üzerine düştü. Resûlullah (sav) da o gözü eliyle yerine koydu. Böylece, o göz en güzel ve en keskin bir göz hâline geldi."[7]

"…Allah Resûlü (sav), gözünü kaldırdı ve yerine koydu. Sonra yavaşça elini sürdü ve dedi ki: 'Allah'ım (gözünü) güzelleştir.' "[8]

Katâde (ra) evliliğine yakın bir zamanda,[9] en değerli uzvu olan gözünden yaralanmıştır. Ancak yarasına hiç aldırış etmemiştir. Böylesine değerli varlığını davasına takdim etmekten çekinmeyenin mükâfatı elbette tahayyül edilemeyecek kadar kıymetli olacaktır. Allah (cc) dünyada zaten daha hayırlı bir göz vermiştir. Öyle ki yaşlandığında Allah Resûlü'nün (sav) elini sürüp dua ettiği gözü, diğerinden daha güçlü ve daha sağlam kalmıştır.[10]

Peygamberimizin (sav) mucizesi ve duası kendisi üzerinde gerçekleşen Katâde'yi (ra), dünyadaki bu mükâfatının yanında ahirette kim bilir ne büyük nimetler bekliyor. Fedakârlıklarıyla bu mertebeye erişenlerin iki cihanda iki gözü aydın olsun…

İhsan üzere kendilerine tabi olmakla yükümlü olan bugünün muvahhidleri, Katâde (ra) gibi variyetlerini fisebilillah vermekten çekinmemelidir. Vakti zamanı geldiğinde her türlü zahmete göğüs gererek davası uğruna sebat etmelidir. Dünyanın göz bağcılığından kurtulmalıdır. Yer gök, münezzeh inkılabı beklerken kendi nefsini tercih etmeleri yakışık almaz:

"Medine ahalisine ve etraflarında bulunan bedevilere, (savaşa çıkarken) **Allah Resûlü'nden geri kalmaları ve kendi nefislerini Allah Resûlü'ne tercih etmeleri yakışık almaz.** Bunun nedeni şudur: Allah yolunda bir susuzluk, yorgunluk veya açlık çekmeleri, kâfirleri öfkeden kudurtacak bir yerde konaklamaları ya da düşmana karşı bir zafer elde etmelerine karşılık, mutlaka onlara salih bir amel yazılır. Şüphesiz ki Allah, muhsinlerin/kulluğunu en güzel şekilde yapmaya çalışanların ecrini zayi etmez."[11]

3. "Andolsun ki Nuh'u kavmine gönderdik. İçlerinde elli yıl eksik olarak bin yıl yaşadı. Onlar zalimlik yapmaya devam ederken tufan onları yakalayıverdi." (29/Ankebût, 14)
4. Ebu Akil'den (ra) şöyle rivayet edilmiştir:

   "Geceleyin iki sa' (8 avuç) hurma mukabilinde sırtımda deriden iple su taşıdım. Onların birini, ihtiyaçlarını görmeleri için aileme bıraktım. Diğerini ise Resûlullah'a (sav) yakınlaşmak için getirdim.

   Yanına gelip bunu haber verince, 'Onu sadaka mallarının arasına serp (at)' buyurdu.

   Bazıları alay ettiler ve 'Vallahi, Allah bu zavallının parasından müstağniydi.' dediler.

   Bunun üzerine Allah (cc), 'Sadakalar hususunda, müminlerden gönüllü verenleri ve güçlerinin yettiğinden başkasını bulamayanları çekiştirip onlarla alay edenleri var ya, Allah işte onları maskaraya çevirmiştir…' ayetlerini (iki ayeti) indirdi." (Mevsûatu't Tefsîri'l Me'sûr, 33119)
5. "Kim temiz olan/helal maldan bir hurma kadar infak ederse Allah, onu sağ eliyle kabul eder. Sonra onu arttırır. Sizden birinin deve yavrusunu besleyip büyüttüğü gibi Allah, o küçücük sadakayı besler/büyütür/arttırır… Tâ ki Kıyamet Günü'nde dağ kadar oluncaya kadar." (Buhari, 1410; Müslim, 1014)
6. Bazı rivayetlerde bu hadisenin Bedir Günü olduğu söylenmiştir. Ancak Uhud Günü olduğunun daha sahih olduğunu belirtmişlerdir. (bk. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, 3/1275; Üsdü'l-Ğabe fi Ma'rifeti's Sahabe, İbnü'l-Esîr, 4/370)

7. Kitabü't-Tabakati'l-Kebir, İbni Sa'd, 3/524
8. Siyeru A'lamin Nubela, Zehebi, Müessesetü'r-Risale, 2/333
9. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, 3/1275
10. Kitabü't-Tabakati'l-Kebir, İbni Sa'd, 3/524
11. 9/Tevbe, 120

İhsan üzere kendilerine tabi olmakla yükümlü olan bugünün muvahhidleri, Katâde gibi variyetlerini fisebilillah vermekten çekinmemelidir. Vakti zamanı geldiğinde her türlü zahmete göğüs gererek davası uğruna sebat etmelidir. Dünyanın göz bağcılığından kurtulmalıdır. Yer gök, münezzeh inkılabı beklerken kendi nefsini tercih etmeleri yakışık almaz

Ne Güzel Şahitlik

Katâde (ra) mücadele heyecanını hiçbir zaman kaybetmemiştir. Allah Resûlü'nden (sav) sonra Ebu Bekir'in ve Ömer'in (r.anhuma) yanında saf tutmuş, ortaya büyük bir mücadele koymuştur. At sırtında bir ömür geçirmiş, altmış beş yıllık hayatını iman ve cihadla doldurmuştur. Takvimler Hicri 23 yılını gösterdiğinde rıhlesini tamamlamış, Nebi'nin (sav) şehrinde Rabbine doğru yol almıştır:

"Katâde ibni Nu'mân, Hicri 23 yılında, altmış beş yaşındayken vefat etti. Ömer ibni Hattab, Medine'de onun cenaze namazını kıldırdı. Allah ona rahmet eylesin. Kabrine de onun anne bir kardeşi olan Ebu Said el-Hudri ile Muhammed ibni Mesleme ve el-Hâris ibni Hazeme inmişlerdir."[12]

Dönemin halifesi onun cenaze namazını kıldırmış, sahabenin büyükleri onu kabrine indirmişlerdir. Demek ki ardında pirüpak bir şahitlik bırakmıştır. En hayırlı nesil, onun ehli iman olduğuna tanıklık etmiştir. Ve böylelikle inşallah cennet kendisine vacip olmuştur:

"Üç saf cemaatin, cenaze namazını kıldığı kimseye (cennet) vacip olmuştur."[13]

Katâde'yi (ra) hayırla yâd edenler yalnız Ömer (ra) ve diğer sahabiler değildir. Ardında o kadar güzel bir nam bırakmıştır ki yıllar boyunca kendisinden sonraki nesiller tarafından da hayırla anılmıştır. Örneğin, Ömer'in torunu Ömer (rh), bakın onu ne güzel anmıştır:

Ebi Ma'şer el-Medenî'den şöyle rivayet edilmiştir:

"Ebu Bekir ibni Muhammed ibni Amr ibni Hazm -kendisi Katâde ibni Nu'mân'ın torunlarından biridir- Medine ehlinin şiirlerinin bulunduğu bir divanla Ömer ibni Abdülaziz'in (rh) ziyaretine gitti.

Yanına varınca Ömer ibni Abdülaziz, 'Bu adam kim?' dedi.

12. Kitabü't-Tabakati'l-Kebir, İbni Sa'd, 3/524
13. Tirmizi, 1028; Ebu Davud, 3166; İbni Mace, 1490

Adam (şiirle karşılık vererek) dedi ki:

'Ben gözü yanağına aktığında

Mustafa'nın eliyle en güzel şekilde yerine konulanın oğluyum

O göz ki ilk hâline döndü

Ne güzel bir göz! Ne güzel bir dönüş!'

Ömer ibni Abdülaziz, 'İşte bize bir şeyi aracı koyanlar, bunun gibi şeyleri aracı koysunlar'[14] dedi ve (şiirle) şöyle karşılık verdi:

'Bu ikramlar süt dolu kadehler değildir

İçine su karışmış sonra bevle dönmüş[15]

Sonra kendisine yakınlaşıp en güzel hediyeleri vermiştir.' "[16]

Bugün onların durduğu yerde duruyor ve ardında bıraktığı güzel örneklikten dolayı bizler de kendisini hayırla anıyoruz.

Selam olsun Katâde'ye. Allah kendisinden razı olsun...

14. Hayâtu's-Sahâbe, Mahmud El-Mısrî, s. 861
15. Yani verdiği hediyeler içine su karışmış süt gibi veya bevl gibi basit değersiz değildir.
16. El-İstiab fi Ma'rifeti'l Ashab, İbni Abdulber, 3/1275; El-Bidâye Ve'n-Nihâye, İbni Kesir, İhyau't Turas, 4/38

KEMÎNA MODERNÎZMÊ

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.org

Em îro di esreke wisan de ne ku, bazirganîya heq û batil di heman sûkê de tê kirin. Ji ber vê rewşê ser û qelbên gelek însanan tevlîhev in. Di vê esrê de deng û banga îdeolojîyên keyfî, hewaî, kufrî û cebrî modernîzm e.

Bi rastî modernîzm serhildana gelan ya li dijî dêrê/kilîsê ye. Mentiqa wê şoreşê/îhtîlalê hem aqil û hem jî dîn a ku li gorî xwe dixwest wê bisilhîne/tamîr bike tehrîp kir. Lê dema dît ku li hember vê dîmenê aciz dimîne dest bi hin xwevekirinan kir. Ji bo ku di nav coğrafyaya îslâmê de belavtir û xurttir bibe li gorî xwe xweşbînî/musemaha nîşanî dîn da.

Modernîzm a ku îdeolojîya modernîteyê ava dike, doktrînên kevneşopî ya filletîyê li gor têgihîna esrî şîrove dike û bi vî awayî ji têgehîya li ser navenda tewhîdê bi bal têgehîya navendîya însan hatîye guherandin.

Li welatê me jî sektor û sazîyên wekî perwerdehî û çand/rewşenbîrî û sînema û medya bigelemperî di bin bandora modernîzmê de ne. Ev hal ketiye rewşeke ecêb û sosret. Digel ku îro rojava li ser heyîna xwe bixwe ketiye nîqaşê, lê di nav gel û welatên me de "rojava" hê jî wek şarîstanîyeke bêqisûr xuya dibe û tê nirxandin.

Ew ên dadwer/adil in û dozdarîya edaletê dikin û îslâmê jî bitenê bi quncên mizgeftan û bi mêzeran/sicadeyan sînordar nakin, bixwazin jî nexwazin jî wê bi modernîzmê re biberisin. Berisîna bi modernîzmê re jî, ji bo muslîman merheleyekî cîhadê ye.

Bizanibin ku demokrasî ya ku di hemû war û welatên îslâmê de bi cih bûye jî, cewrikek ji cewrikê modernîzmê ye.

"(Nexwe) îtaetî derewkaran neke. Wan, xwestin ku tu (li dij rêşaşîtîya wan, helwesteke nerm nîşan bidî û) bi wan re bihevahengî tevbigerî. (Di muqabilê vê de) ew jî wê hevahengîyê nîşanî te bidana (û li dij te bi helwesta xweşbînî tevbigerîyana)."[1]

"Bibêje: Gelî însanan! Eger hûn der heqê dînê min de di gumanê de bin (vêya bizanibin ku;) ez ji bo ew ên hûn ji xeynî Allah ji wan re îbadet dikin re îbadetê nakim. Ez ji wî Allahê ku we dimirîne re îbadet dikim. Û li min hate fermankirin ku ez bibim ji mumînan. (Va ez ji îlâhên we re qebû dixwazim/meydan dixwazim. Eger hêza wan hebe ji ber ku ez îbadetê wan nakim, de bila min ceza bikin, em bibînin.)"[2]

1. 68/Qalem/8-9
2. 10/Yûnus/104

Îslâm, di tu serdema dîrokê de wekî ku li rojava pêk hatiye qet tu carî nebûye şahidê bihevketina zanyarî/bîlîm û ol/dîn. Ligel vê, îdîaya modernizekirina îslâmê ji teqlîdeke ziwa û ji cahiltîyeke qehrker pê ve ne tiştekî din e. Lê mixabin "alema îslâmê" ji vê teqlîd û cehaletê re bûye dîl/êsîr.

Teqlîda Ziwa û Cahiltîya Qehrker

Îslâm, di tu serdema dîrokê de wekî ku li rojava pêk hatiye qet tu carî nebûye şahidê bihevketina zanyarî/bîlîm û ol/dîn. Ligel vê, îdîaya modernizekirina îslâmê ji teqlîdeke ziwa û cahiltîyeke qehrker pê ve ne tiştekî din e. Lê mixabin "alema îslâmê" ji vê teqlîd û cehaletê re bûye dîl/êsîr.

Kesê dibêje ez mûmîn im û ji dînê xwe guman nake û aramî û bextewarîyê bitenê di dînê Allah (ac) de digere divê ku her cureyên modernîzmê red û înkar bike.

Modernîzm, wekî hin kes zen u îdîa dikin nayê ser maneya ku civak di dinyayeke ne aîdê do/ne kevnar de bijîn. Berevajî modernîzm ew e ku; jiyana civakê di dinyayeke ku ne aîdê dînê Allah be û desthilatdarîya Allah (ac) jî tê de tune be de bijîn.

Ligel ku ummeta îslâmê ji qada dîrokê hilkişîya şûnde, erdnîgara/cografyaya îslâmê ji hêla sîyasî û aborîyî û civakî û çandî de bi rêzeya/paradîgmaya rojava ve hate girêçkirin.

Modernîzm, bîrdozîyeke/ideolojîyeke wisan e ku; bi wasiteya sazî û damezrekên navneteweyî ku bi destên rojavahîyan hatine avakirin zilim û zordestîyê di qada jîyanê de kirine armanceke jêneger.

Modernîzm, çawa ku îdeolojîyeke êrîşkara rûmetên tewhîdî ye di heman demê de qaqibokirina/meydan xwestina li dij îradeya îlahî ye jî.

Modernîzm, kemîneke dijwar ya ku şaristanîya rojava li pêşîya alema mirovahîyê de daniye ku ew bixwe jî çavkanîya pergalên Fîrewnî ye.

Modernîzm, însanan ji Allah (ac) û wead û waîdên wî û ji axîretê dûr dike û pirzêde nêzî heyata dinyayê û sefahet û tiştên pûç û betal dike.

Modernîzm, di hemû qad û qedemeyên jîyanê de dêlindêzeke/ayîneke perestîya put û pelatên nedîtbar/soyut û berbiçav/somut e.

Modernîzm, vîrûseke kujende ye ku; muselletê fitreta civaka esra bîst û yekî û zihnên wan û terza heyata wan û lênêrîna wan a dinyayê bûye. Eger ew fitret û zihin û lênêrîna dinyayê bi tewhîd û sunnetê neyê paqijkirin wê mehkûmê îfsad û helakê bibin.

Dîyaloga navbera olan ku pêşnûmaya/projeya rojhilatnasîyê/oryantalîzmê ye, ew jî ji dergehên modernîzmê ye. Digel îdîaya mensubîyeta îslâmê yanê tewhîd û sunnetê, hêvîdarîya ji modernîzma ku jêderka îdeolojîyên pûç û betal in, bêguman terka îslâmê bixwe ye. Bizanibin ku demokrasî ya ku di hemû war û welatên îslâmê de bi cih bûye jî cewrikek ji cewrikê modernîzmê ye.

"Ew dixwazin ku nûra Allah bi devên xwe vemirînin/bitefînin. Ew ên kafir nexwazin jî Allah, ew ê qedandekê/temamkarê nûra xwe ye. Welew ew ên muşrîk nerazî/nexoşnûd bin jî, ji bo bi ser hemû dînan bikeve yê ku pêxemberê xwe bi heqî û bi hîdayetê şandîye ew e."[3]

3. 61/Saff/8-9

SIRADAN BİR BEŞER

MAHİ
mahi@tevhiddergisi.org

Çocuk kitaplarını paylaşıyorum zaman zaman. Bu kitapların hem çocuklara hem de biz yetişkinlere iyi geleceğini düşünüyorum. Bir ders almak veya hatamızı görebilmek her zaman ağdalı sözlerle, beylik laflarla olacak değil ya. Bazen çocuklar için kaleme alınmış renkli bir kitabın sayfaları arasında da bekliyor olabilir bir nasihat bizi.

Geçtiğimiz ay, bir odadaki altı kişiyle tanışmıştık. Bu ay size içeriğinden bahsedeceğim kitapta o odadan biri de var. "Kendimizi gördüğümüz hâlimizle biz"e bir yönüyle değinmiş kitap. Bununla birlikte kimliğini bulma, öz değerini bilip kabullenme ve yaşam boyu hâlden hâle geçişlere dair anlamlı bir eser.

Kitabın adı, Petra. Kendini görkemli bir dağ sanan çakıl taşının hikâyesi.

Petra'ya göre o bir dağ. Yerinden asla kıpırdamayan bir dağ. Ne rüzgâr ne de zaman onu yerinden edebilir. Hiçbir yere gitmez, herkes ona gelir. Kocamandır, ürkütücüdür ve görkemlidir. En azından o öyle sanıyor. Tâ ki bir gencin attığı ağaç dalını almak için koşan köpek, Petra'yı görene kadar. Köpek, Petra'yı sahibine getiriyor.

Ve genç, "Çakıl taşı mı getirdin bana?" deyip onu fırlatıyor.

Petra şaşkın. Kimden bahsettiklerini anlamıyor.

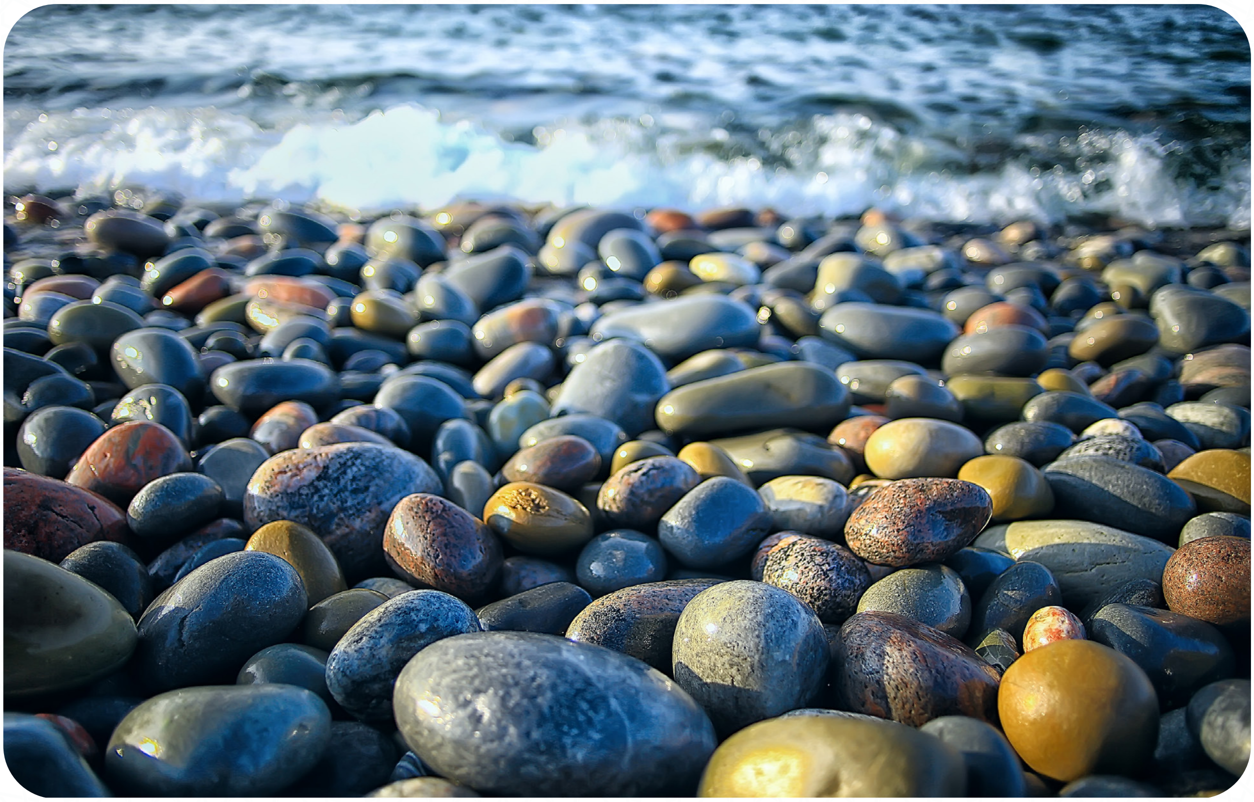
"Ben? Çakıl mı? Daha neler..." derken fırlatmanın etkisiyle havada süzülüyor ve bir kuş yuvasına düşüyor. Yumuşacık bir yuva. Yanında iki yumurta. Boyutları kendiyle aynı. Ve Petra, "Ben bir yumurtayım." diyor. "Pürüzsüz ve parlak bir yumurta. Sıradan bir yumurta değilim ama... İçimden ne çıkacağı bilinmez, ancak harika olacağım kesin." diyor. Tâ ki anne karga gelene kadar.

"Yuvada taşlara yer yok." deyip atıveriyor onu. Göle düşüyor Petra.

"Ne muhteşem bir ada oldum ama, cennet gibi bir ada. Huzurlu, güneşli, palmiyeli..."

O, bunları düşünürken bir el, "Ne kadar da güzel bir taş." diyerek uzanıyor. Petra memnuniyetsiz. Eve getiriliyor. Guaj boyalarla boyanıp bir kenara bırakılıyor.

Petra, bir taş. Ve bir oraya yuvarlanıyor bir buraya. Bizim hayatımız da farklı değil onunkinden aslında. Biz de her geçen gün farklı bir yerde, farklı mevkilerde, kimi inişte kimi yükselişte; bazen sağlıkla, bazen hastalıkla, çoğunlukla sıkıntıda, zaman zaman da bolluktayız... Bunu hayatın ta kendisi olarak kabullenmeli, her geçişi bir imtihan olarak değerlendirmeliyiz. İçinde bulunduğumuz hâl neyi gerektiriyorsa yaşamalı, şikâyetlenmemeliyiz. Hem, yuvarlanan (hâlden hâle geçen) bir tek biz değiliz...

"Hımm... Taş olmak o kadar da kötü değilmiş aslında. Yarın ne olacağım acaba? Endişelenmeye gerek yok. Ben bir taşım, bu da benim yuvarlanışım." diyor sonunda. Her taş nasıl yuvarlanıyorsa.

Petra kendini görkemli görüyor, kendini beğeniyor. Sıradan bir taş olduğunun farkında değil ya da bunu kabullenmek istemiyor. Bizler de bir yerlere aidiyetimiz, makamımız, sosyoekonomik imkânlarımız, fiziksel özelliklerimiz, mesleklerimiz, tanınmışlığımız ve daha birçok saikle kendimizi farklı görebiliyoruz çevremizdekilerden. Farklılıklarımız nedeniyle beklenti içine giriyoruz zamanla. Konumumuza saygı bekliyor, sözümüzün yerine getirilmesini arzu ediyoruz. Artık her doğruyu biz biliyoruz, hep haklı çıkıyoruz, muhalefetten hoşlanmıyoruz. Her konuda fikrimize başvurulmasını, her şeyden haberdar edilmeyi de istiyoruz zamanla. Oysa yanımızda bir vestiyer bulunsa, assak ona makamımızı. Ne kaldı üstümüzde? Asalım aidiyetimizi, bırakalım cüzdanımızı, mesleğimizi, terk edelim oracığa sevenlerimizi... Ne kaldı bizden geri?

İsmimizin yanında ne yazarsa yazsın tek aidiyetimizin Ümmet-i Muhammed olmak ve tek kimliğimizin beşer olmaktan ibaret olduğunu unutuyoruz her nasılsa. Birbirimize üstünlük sağlayacak tek bir sıfatımız dahi yok aslında. Yalnızca takvamız bunun istisnası. Petra nasıl sadece taş ise biz de sadece beşeriz. Bu sıfatla tanınmalı, alt/üst/yan kimliklere ihtiyaç hissetmemeliyiz.

Fakat bunu yaparken insanın ahseni takvim olarak yaratıldığını es geçmemeliyiz. Yukarıdaki paragrafla çelişki gibi gelebilir bu cümle. Âlim, üstad, yönetici, mühendis... olduğun için değil, insan olduğun için kıymetlisin. Allah'ın (cc) muhatabı, yeryüzündeki halifesi, yer ve gökyüzüne yayılan tüm nimetlerin hem sahibi hem emanetçisisin. Kimimiz değersiz hissederiz kendimizi, yeteneksiz, yetersiz... oysa bunlar zihnimizin vehimleridir. Yaradanın muhatabı olmakla yeterince değerliyiz. Kul sıfatımızla biz, yeryüzünün halifesiyiz.

Ancak unutmamalıyız, bize bu payeyi veren, özelliklerimizi sıralarken "nankör" diyor. Aciz, cahil, unutkan, tartışmacı, fucura da meyilli, çokça hata yapan... olarak bizi tanımlıyor. Öyleyse tüm bunlar ışığında kendimizi yeniden tanımlayalım. "Ben kimim?" sorusunu kendimize soralım. Sonra ne kimseye üstünlük taslayalım ne de kendimizi değersiz sayalım. Eksiklerimizin farkında olalım. Onu ıslah için çabalayalım.

Petra, bir taş. Ve bir oraya yuvarlanıyor bir buraya. Bizim hayatımız da farklı değil onunkinden aslında. Biz de her geçen gün farklı bir yerde, farklı mevkilerde, kimi inişte kimi yükselişte; bazen sağlıkla, bazen hastalıkla, çoğunlukla sıkıntıda, zaman zaman da bolluktayız... Bunu hayatın ta kendisi olarak kabullenmeli, her geçişi bir imtihan olarak değerlendirmeliyiz. İçinde bulunduğumuz hâl neyi gerektiriyorsa yaşamalı, şikâyetlenmemeliyiz. Hem, yuvarlanan (hâlden hâle geçen) bir tek biz değiliz...

İKTİBAS

" 'Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise nurunu tamamlamak dışında bir şey istemez. Kâfirler istemese de... Müşrikler hoşlanmasa da tüm dinlere üstün gelsin diye, Resûl'ünü hidayet ve hak dinle gönderen O'dur.'[1]

Zira nebilerin başlattığı cihad nurdur, ışıktır. Karanlıkları aydınlatır, toplumları zulüm ve sömürüden kurtarır. Esenlik getirir. Yeryüzündeki tüm mazlumlar, nebilerin kaldırdığı cihad sancağının kendi gök kubbelerinde dalgalanmasını arzular. Bozgunculuk için çıkarılmış yapay savaşlar ise ateştir. Dokunduğu yeri yıkar, harabeye çevirir. İnsanların mazlumiyetine mazlumiyet ekler. Çoğu insan savaş öncesi zulmü, savaş sonrası zulme tercih edecek duruma gelir. Can, mal ve namus güvenliği kaybolur. Bu savaşın girdiği ülkelere ateş düşmüş gibidir, yangın sonrası yıkımı andırır. Bu Kur'âni incelikten yola çıkarak hangi savaşın ışık, yani cihad; hangi savaşın ateş, yani ifsad olduğunu anlayabiliriz."[2]

1. 9/Tevbe, 32-33
2. Yakında çıkacak olan "Tevhid İnancını İnşa Eden Kavramlar" isimli kitabımızdan tadımlık bir bölüm.

Dr. Gözde TERCUMAN
gozdetercuman@tevhiddergisi.org

NASIL DUYARIZ?

Biz öyle bir Allah’a iman ediyoruz ki O, her sesi duyuyor, her duyduğuna icabet ediyor, her duyduğunun gereğini yapıyor ve aynı ânda tüm âlemi yönetiyor, idare ediyor ve Yüce Allah, tüm bunları yaparken hiçbir düzen aksamıyor… Subhanallah!

Râhman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla…

Allah’a hamd, Resûl’üne salât ve selam olsun.

Es-Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakatuhu,

“Nöromotor Gelişim” yazımıza küçük bir ara verecek ve bu ay yeni bir konuyu işleyeceğiz, inşallah.

“De ki: ‘Görüşünüz nedir? (Söylesenize!) Şayet Allah kulaklarınızı ve gözlerinizi alıp kalplerinizi mühürleyecek olsa, Allah’ın dışında onu size (geri) getirecek ilah kimdir?’ Bak, ayetleri nasıl da farklı şekillerde açıklıyoruz. Sonra onlar yine de (ayetlerimizden) yüz çeviriyorlar.”[1]

Bütün kulakların, gözlerin ve kalplerin sahibi olan Allah’a (cc) hamdolsun ki hakkı duyup da yüz çevirenlerden/amel etmeyenlerden olmamak için çabalıyoruz. Duyuyoruz ve duyduklarımızla amel etmeye çalışıyoruz…

Rabbimizden bir nimet olarak duyuyor ve duyduklarımızı anlayabiliyoruz:

“De ki: ‘Sizi yoktan var eden, size kulaklar, gözler ve kalpler veren O’dur. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!’ ”[2]

Rabbimiz (cc), -imtihan ettikleri müstesna- her kuluna göz, kulak ve kalp vermiştir. Aynı zamanda bize verdiklerinin tamamının da Melîk’idir (sahibidir). Evet, -imtihan ettikleri müstesna- hepimizin yaratılışında bu organlar mevcuttur. Peki, biz bu organların kıymetini biliyor ve şükrünü eda edebiliyor muyuz?

Kulak nasıl şükredebilir ki?

Kulağın şükrü, hakkı duyması ve duyduğu hakkı insanlar arasında yaymasıdır. Rabbine yönelmesidir. Rabbinden geleni duyup O’nu yüceltmesidir. Rabbinin emirlerini dinlemesi ve onlara uymasıdır. Rabbinin nehyettiklerini duyup bunlardan kaçınmasıdır. O’nun öğütlerine kulak vermesidir. Yarattığı nimetleri duyup tefekkür edebilmesidir. Ve daha fazlası…

O hâlde, “Şükrünü eda edemeyen kulaklar da var!” diyebiliriz.

Duyandan duyana da fark var elbette. Örneğin, kulak-

1. 6/En’âm, 46
2. 67/Mülk, 23

larında ağırlık olanların[3] duyması var. Hakka sağır olup[4] her türlü fıska açık olanların duyması var. Bir de Rabbinin emrini, yasağını, öğüdünü, nimetini idrak etmeye can atanların duyması var... Hiç duyan ile duyamayan bir olur mu?

"Allah katında canlıların en şerli olanı (hakka karşı) sağır ve dilsiz olan, akletmeyen kimselerdir."[5]

Kulağı olup da duymayanların varacağı yer, cehennem ateşidir:

"Andolsun ki cehennemi, kalpleri olupta onunla (hakikati) anlamayan, gözleri olupta onunla (hakikati) görmeyen; kulakları olupta onunla (hakikati) duymayanlar için yarattık/hazırladık. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta (hayvanlardan) daha sapkınlardır. Bunlar gafillerin ta kendileridir."[6]

İnsanı hayvandan ayıran birçok özellik vardır. Bunlardan biri de fizyolojik özelliklerdir. Fizyolojik özelliklerden en önemlisi ise beyin fonksiyonlarıdır. Birçok hayvanda kulak vardır; hatta bazı hayvanlar, insan kulağının duyamayacağı desibeldeki sesleri bile duyabilmektedir; kulakları insanlardan daha keskindir. Ne garip! İnsandan daha iyi duyuyor, fakat duyduğunu anlayamıyor. Duyduklarını analiz edip iyi kötü, hak batıl, hayır şer... gibi ayrımları yapamıyor. İnsan ise kulağıyla duyduğunu beyniyle anlayabilen; beyniyle anladığını da organlarıyla amele dökebilen bir canlıdır. İnsanoğlu bu yeteneklerini hayra kullanırsa ne âlâ; lakin Allah'ın (cc) razı olmadığı yolda harcarsa ayette geçtiği üzere hayvandan daha sapkın bir hâlde gireceği cehennem onu beklemektedir.

Peki, insan nasıl duyar?

Kulak kepçesi âdeta geniş çaplı bir anten gibi tüm ses dalgalarını toplar ve dış kulak yoluna iletir. Dış kulak yolunun kıvrımları içinde ses dalgaları toplanır ve nihai hedefe yönlendirilmiş şekilde ilerler. Bir hedefe yönelen ses dalgaları, kulak zarına çarpar. Gergin hâlde duran kulak zarına çarpan ses dalgaları, zarı titreştirir. Titreşimler, kulak zarına yapışık hâlde bulunan çekiç, örs ve üzengi kemiklerini titreştirmeye başlar. Bu kemiklerin görevi; aldığı ses dalgalarının titreşim frekansını arttırmaktır. Oluşan titreşimleri yüzlerce kat arttırırlar ve içi su dolu, zarlı bir kanala iletirler. Zar yapı titreştiğinde, kanaldaki sıvı hareket etmeye başlar, içindeki sıvı etkisiyle basınç dalgaları oluşturur. Sıvı hareketi, kanalın sonundaki bazı tüy hücrelerini mekanik olarak eğer. Eğilen tüy hücreleri ses frekansından elektriksel uyarı oluşturur ve sesi ileten sinir hücresine, nörotransmitter denilen kimyasallarla bilgi aktarır. Sinir hücresi aldığı elektriksel ses bilgisini

Kulağın şükrü, hakkı duymasıdır ve duyduğu hakkı insanlar arasında yaymasıdır. Rabbine yönelmesidir. Rabbinden geleni duyup yüceltmesidir. Rabbinin emirlerini dinlemesi ve onlara uymasıdır. Rabbinin nehyettiklerini duyup bunlardan kaçınmasıdır. O'nun öğütlerine kulak vermesidir. Yarattığı nimetleri duyup tefekkür edebilmesidir. Ve daha fazlası...

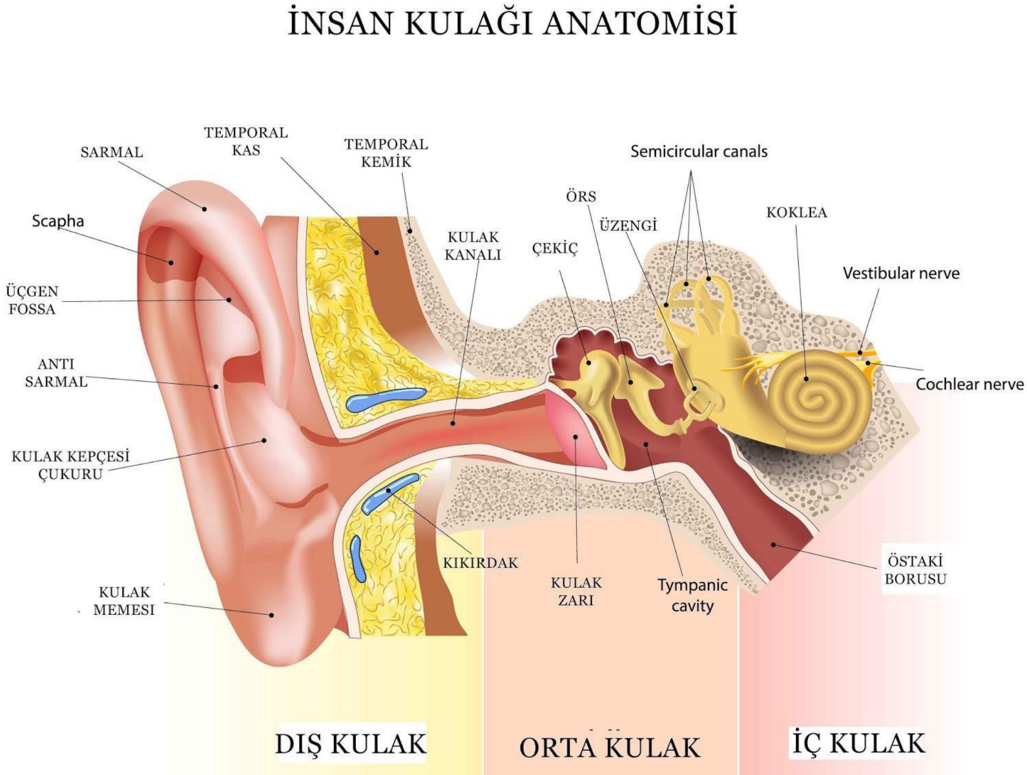
beyne iletir. Ses bilgisi şifrelenmiş hâlde beyne ulaştığında; beyin bu bilgi şifresini çözer ve elektriksel dili ayrıştırarak konuşma sesine, kuş ötüşüne veya araba kornasına... dönüştürür. Böylece beyin, sesi duymuş olur.

Bütün sesler aynı yolu takip ediyor, ama biz her sesi farklı duyuyoruz. Öyle ki duyduğumuz en ufak ses değişimlerini fark edebiliyor, hatta hiç görmediğimiz seslerin neye ait olduğunu biliyoruz. Bu nasıl oluyor? Bu durum, her ses frekansının eğip büktüğü tüylerin farklı olmasından ileri gelmektedir. Tüy hücrelerinin her biri, farklı ton ve frekanslara karşı farklı derecelerde hassastır/duyarlıdır. Düşük frekanslı[7] sesler, daha iç taraftaki tüy hücrelerini uyarır. Yüksek frekanslı[8] sesler, dış tarafa yakın tüy hücrelerini uyarır. Birbiri içine geçmiş binlerce tüy hücresinin her seferinde birbirinden farklı olarak uyarılmasıyla, beyne çok çeşitli elektriksel sinyaller gider ve beyin, ses değişikliğini algılar, böylece sesleri birbirinden ayırt ederiz.[9]

İnsanın işitiyor oluşu, Allah'ın Es-Semi' isminin bir tecellisidir. Her şeyi işiten Allah (cc), yeryüzündeki her sesi, her ân işitir. İnsan kulağının duyamayacağı desibeldeki sesleri, hatta içimizden geçirdiklerimizi, yerde ve gökte gizli olanı dahi işitir. Lakin insanoğlu belli frekanstaki sesleri işitebilir. Bizim sesleri birbirinden ayırt etmemiz ve duymamız çok aciz ve kısıtlıdır. Birkaç ses üst üste geldiğinde birini duysak diğerini hakkıyla duyamayız. Yüce Allah'ın bize verdiği işitme nimetini sınırlandırması da başka bir nimettir. Allah'ın bizi, her şeyi duyamıyor hâlde yaratması Er-Rahmân'ın merhametinin bir tecellisidir.

Şimdi herkes gözünü kapatsın ve sessizliği bir dinlesin. Sessizliği dinleyebiliyor oluşumuz, aciz duyuşumuzun bir nimetidir.

3. "Anlamasınlar diye kalplerine de perde germişizdir, kulakları üzerinde de ağırlık vardır. Sen, Kur'ân'da Rabbini tek (ilah) olarak andığında, arkalarını dönüp nefretle kaçıp giderler." (17/İsrâ, 46)
4. "De ki: 'Ben, ancak sizleri vahiyle uyarırım. Sağır olanlarsa uyarıldıkları çağrıyı duymazlar.' " (21/Enbiyâ, 45)
5. 8/Enfâl, 22
6. 7/A'râf, 179
7. Kalın ses tonları
8. İnce ses tonları
9. Nasıl işittiğimizin animasyon videosunu izlemek için bk. https://youtu.be/8UtuQ5EyeIE (E.T.: 22.01.2022)

Görsel: İnsan kulağının anatomik yapısı

Bir düşünün, her çocuk ağlamasını duyuyorsunuz. Bir ân yok ki ağlamayan bir bebek olsun.

Düşünün, her acı feryadı duyuyorsunuz, ama ulaşamayacağınız kadar uzak bir mesafe var. Ne yardım edebiliyorsunuz ne de feryat diniyor…

Ölüm çığlıklarını duyuyorsunuz, hastalık isabet etmiş ve acıdan inleyen insanları duyuyorsunuz…

Her yalvarışı ve her göz yaşını duyuyorsunuz…

Tüm acıların feryadını duyabilen bir insanın psikolojisini bir düşünün. Aklını yitirmemesi elde değil. Bunlara dayanabilecek kalbe sahip bir insan var mı?..

Bütün duyduklarına rağmen yaşamını normal bir şekilde devam edebilecek biri var mı?..

Üstelik bunlar bu dünya hayatının dehşetli sesleri.

Kabir hayatıyla ilgili uzunca bir hadisin sonunda, "…Onun kafasına öyle bir darbeyle darbe vurur ki, eğer o darbeyi dağa vurmuş olsa dağı toz duman eder. Ve o kabirdeki adamdan çıkan sesi insan ve cinler hariç yer ve gök ehli hepsi beraber işitir."[10] buyuruyor Peygamber Efendimiz (sav).[11]

Dünyada bugüne kadar ölmüş insanların sayısını veya çevrenizdeki mezarlıkları bir düşünün. Her 1000 kişiden 999'unun cehennemlik olduğu kabirlerden çıkan, bu hadiste bahsedilen sesleri bir düşünün… Bu sesi duymaya güç yetirebilecek bir kulak, duyduğuna dayanabilecek bir kalp var mı?

Ses, yeri geliyor helak vesilesi oluyor; Allah (cc) kavimleri çığlıkla yakalıyor. Nimet olarak verdiği kulak ve duyabilmek, Allah'ın hükmüyle bir kavmi helak edebilecek, beyni patlatan bir çığlığa dönüşebiliyor:

"(Helaka dair) emrimiz gelince, Şuayb'ı ve beraberindeki müminleri tarafımızdan bir rahmetle kurtardık. O zalimleri ise (kulakları sağır eden, beyinleri patlatan) bir çığlık yakalayıverdi. Öz yurtlarında diz üstü çöküp kaldılar."[12]

Düşünün her sırrınızı, her hâlinizi bütün insanlar duyuyor. Her özelinizi diğer insanlar da işitiyor. İnsanın mahremi, gizlisi kalır mı?.. Aklımıza şimdi bile insanlar tarafından duyulmasını istemediğimiz söylediklerimiz ve yaptıklarımız geliyor da utanıyoruz, ama bizi her ân en saf hâliyle, hakkıyla duyan Es-Semi' olan Allah'tan hiç utanıyor muyuz yahut O'nun (cc) karşısına çıkacağımız için yüzümüz hiç kızarıyor mu?..

Bunlar zahiren duyulanlar. Peki insanın içinden geçirdikleri… İçimizden geçenleri başka bir insan duysa yüzüne bakamayız belki de… Nefsimizi bir hesaba çekelim, biz, hakkında o kadar kötü şeyler düşündüğümüz insanların yüzüne nasıl bakabiliyoruz? İçimizden geçenleri duymadığı ve bilmediği için olabilir mi?.. Peki her şeyi duyan, kalplerde olanı işiten ve bilen, yerdeki ve

10. Ahmed, 11000
11. Kabir hayatı ve hadisin devamı için bk. Ramazan Dersleri/Kabir hayatı ve azabından sakınma yolları/Ebu Hanzala-Halis Hoca https://www.youtube.com/watch?v=4KXUMWaHnLQ&list=PLfDJtMRQUT-zKgW_JSYvSoAy67hx354ty&index=7 (E.T.: 22.01.2022)

12. 11/Hûd, 94

gökteki hiçbir zerrenin kendisine gizli kalmadığı Es-Semi', El-Alîm olan Allah'a vereceğimiz hesap...

Üstelik bizim beynimiz her duyduğunu her ân işleyebilecek kadar donanımlı değil. Beyin aynı ânda birden fazla işlemi sandığınız kadar iyi yapamaz. Örneğin, çoklu işlemleri aynı ânda yapamayız. Biyolojik olarak dikkat gerektiren girdileri aynı ânda işleme yetimiz yoktur.

Bizim beynimiz hem her sesi duyup anlamlandırıp hem de yapacaklarını rutin bir şekilde yapmaya devam edebilecek kadar donanımlı değildir. Bazı sesleri perdeleriz, özellikle anlamlandıramadıklarımızı. Örneğin, sokaktaki her gürültüyü aynı ânda duyup beyinde anlamlandıramayız. Aynı ânda konuşan birkaç kişiyi dinleyemeyiz, dinlediğimizi sansak bile anlayamayız. Hem uyuyup hem de bütün sesleri mevcut şiddetiyle duyamayız.

Fakat biz öyle bir Allah'a iman ediyoruz ki O (cc), her sesi duyuyor, her duyduğuna icabet ediyor, her duyduğunun gereğini yapıyor ve aynı ânda tüm âlemi yönetiyor, idare ediyor ve Yüce Allah, tüm bunları yaparken hiçbir düzen aksamıyor... Subhanallah!

Bazı duyma sorunları da vardır:

Çekiç örs ve üzengi kemikleri vücudun en küçük kemikleridir. Öyle ki bir insanın parmak ucuna sığarlar. Allah (cc) bu kemikleri duymaya vesile kılmıştır. Bu üç tane küçük kemik olmasaydı ve sesin titreşimi arttırılmasaydı insan duyamazdı. Veya kulak zarında delik olan bir birey duymada ciddi sıkıntı çekerdi, çünkü ses dalgaları ilk titreştirmesi gereken kulak zarını yeterince titreştiremezdi ve ses, kaliteli bir şekilde iletilemezdi.

Aynı şekilde yetişkinlerde en çok işitme kaybına sebep olan durum; kulak kiridir, yani buşon. Kulak kiri, yoğun bir şekilde birikip dış kulak yolunu tıkadığı zaman sesin iletilmesine engel olur. Ses dalgaları, titreştireceği kulak zarına ulaşamaz, zira büyük bir kısmı yoldaki kulak kiri engeline takılır. Böylelikle kişide, işitme kaybı/az duyma meydana gelir. İnsan öyle aciz bir duymaya sahip ki bir buşon dahi kişiyi duymaktan mahrum edebiliyor. Aynı zamanda Rabbimiz (cc) insanı o kadar mükemmel yaratmış ki bu kadar zayıf olmasına rağmen insan okumaya öğrenmeye doyamıyor...

Kulağımızın temel görevi işitmek olsa da iç kulaktaki yarım daire kanalları ve kanalların içindeki sıvıyla birlikte herkesin kulak kristalleri olarak bildiği otolit taşları dengeden de sorumlu olan bir merkezdir. Bu kanalların içindeki sıvı akımı etkisiyle yerinden oynayan otolit taşları kişide, pozisyonla değişen baş dönmelerine sebep olur. Birçok kişinin hayatında yaşadığı, özellikle namazda rükûya giderken veya secdeden kalkarken bu taşların yerinden oynamasıyla hissettiği baş dönmeleri olmuştur.

Kulağımız, hem sesleri toplayıp doğru şekilde taşıyarak anlamlandırması için beyne ileten hem de dengemizi sağlayan önemli yapılardan biridir.

Kulak ve işitme, insanın dil gelişimi için olmazsa olmazıdır. Duyamayan bir insan konuşamaz. Konuştuğumuz dil duyularak öğrenilir. Bir insan konuşmayı öğrendikten sonra işitmesi zarar görse ve duyamaz hâle gelse; dil gelişimi ve konuşması bozulmaz. Ama bebeklerde, yani konuşmayı öğrenmemiş insanlarda duymamak, konuşamamak demektir. Bu sebeple bebek doğduğunda işitme taraması yapılır. Bir bebeğin duyup duymadığını anlamak kolay bir şey değildir. Seslere tepki vermeye başlaması gelişimin sonraki aylarında gerçekleştiği için doğduğunda duyup duymadığı etrafındaki yetişkinler tarafından anlaşılamaz. Üstelik "Her sesi duyabiliyor mu, kısmi bir işitme kaybı var mı?" bunun da anne baba tarafından anlaşılması olanaklı değildir. Bu sebeple her yeni doğan bebeğe işitme tarama testi yaptırılmasında çok büyük faydalar vardır.

Rabbim bizleri, hakkı duyan, duyduğuyla hayır yönde amel edenlerden eylesin. Ömrümüz yeterse bir sonraki sayıda "Duymak Neden Önemlidir?" konusuyla görüşmek üzere, Allah'a emanet olun.

Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun...

HİDAYET ÖYKÜSÜ

Esma Şahin

BİR KİTAPLA DEĞİŞTİ HER ŞEY

Yetiştirilme tarzımın ve çevremin de etkisiyle eğitimli, ekonomik bağımsızlığını kazanmış ve kendi ayakları üzerinde durabilen bir insan olmayı çok istiyordum. İlkokul, ortaokul ve lise derken artık üniversite sınavlarına hazırlanmaya başlamıştım. Bu süre zarfında tek hayalim, ne olursa olsun bir meslek sahibi olmak ve başka şehirde kendi düzenimi kurmaktı.

O zamanlar yaygın olan bir yapının dershanesinde sınava hazırlanmaya başladım. Hem üniversiteye hazırlanıyor hem de haftalık sohbetlere katılıyordum. Fakat bulunduğum ortama aidiyet duyamıyordum bir türlü.

Sınav zamanı gelmiş ve sınava girmiştim, lakin istediğim puanı alamamıştım. Mecburen, yaşadığım şehirdeki üniversitede istemediğim bir bölümü tercih etmek durumunda kaldım. Sınav stresiyle boğuştuğum bu hassas dönemde bir yandan ailevi sıkıntılar, diğer yandan çevre baskısı beni iyice bunaltmıştı. Allah (cc) ile bağlarımı güçlendirmek için kendimce çabalıyordum. Namazlarımı kılıyor ve Rabbime bol bol dua ediyor, samimi bir şekilde hayırlı olanı vermesini istiyordum.

İstemeden de olsa tercih ettiğim bölüme yerleşmiş ve okula başlamıştım. Daha önce katıldığım sohbetlere devam ediyordum. Kişisel gelişim için kitap okuma programı yapıyorduk. Bir gün ders arasında yine o çok sıkıcı ve anlamadığım kitaplardan birini okuyordum. Kitabı masanın üzerine bırakıp biraz dışarı çıkmıştım. Döndüğümde, pek de fazla muhabbetimin olmadığı bir arkadaş, masanın üzerindeki kitaba bakıyordu. Kitabın nasıl olduğunu sordu. Ben de çok sıkıcı olduğunu söyledim. Eğer istersem bana kitap getirebileceğini söyledi. Ben de sıkıcı değilse getirmesini söyledim. Hatta küçük bir kitap olursa daha iyi olacağını belirttim.

Ertesi gün bana bir kitap getirdi. İnce, cep boy ve biraz da eski görünen bir kitaptı. Akşam eve gittiğimde kitabı okumaya başladım. Kitap o kadar farklı şeyler anlatıyordu ki bir çırpıda okudum ve bitirdim. Daha önce böyle bir kitap okumamıştım ve kitapta yazan şeyleri hiç duymamıştım. Okuduktan sonra kafamda ve gönlümde tabiri caizse şimşekler çakmaya başladı. Hayatımı ve yaşadıklarımı sorgulamaya başladım. Kitap, baştan sona tevhid akidesini anlatıyordu. Tağut, şirk, küfür... hepsi delillendirilerek anlatılıyordu ve ben ilk defa bunları öğreniyordum. Kitap bittikten sonra her şey kafamda daha netti. Sanki her şey birdenbire değişmişti. Rabbimizin (cc) bizden ne istediğini, bizim O'nun istediği gibi yaşayıp yaşamadığımızı sorgulamaya başladım. Kafam, gönlüm karmakarışık bir şekilde ertesi gün kitabı götürdüm ve arkadaşa verdim. Kafamın karışık olduğunu söyledim. O dönem böyle bir meseleyi dillendirmek şimdiki gibi rahat değildi. Arkadaş bana, bu meseleyi kimseyle konuşmamamı söyledi. Bu vaziyette okuluma devam ettim. Tevhidle ilgili meseleleri açmasam da kendimde ve çevremde bazı değişimler olmuştu tabii.

Okulun son senesi ve son dönemiydi. Halamın kızının nişanı olduğu için okul çıkışı onlara gittim. Nişandan sonra onlarda kaldım. Halamın kızları bizden farklı bir hayat yaşıyorlardı. Bizim gibi değillerdi. Peçe takıyor, kadın erkek karışık oturmuyor ve düğünlere gitmiyorlardı. Fakat ben hiç onları sorgulamıyor ve yadırgamıyordum. Meğer onlar yıllardır tevhidi biliyor ve yaşıyorlarmış; fakat ben onlardan değil, okuduğum bir kitaptan öğrenmiştim her şeyi.

Havadan sudan denilebilecek şeylerden muhabbet ettiğimiz bir sırada tamamen tevafuki olarak konuşma esnasında "tağut" kelimesi geçti. Ben de bu kelimeyi bildiğimi söyledim ve ne olduğunu anlattım. Benim tağut kavramını bildiğime çok şaşırdılar. Tevhidî akideye dair birtakım bilgilerimin olduğunu gördüklerinde sohbetimiz tamamen bu yönde şekillendi. Halamın kızı bana detaylı olarak meseleleri anlatmaya başladı ve davet yaptı. O anlattıkça kafamın karışıklığı gitmeye başladı ve açıkçası heyecanlanmaya başladım. O gün benim için her şey, herkes değişmişti. O günden sonra daha iyi anladım tevhidi yaşamam gerektiğini, bunun için adımlar atmam gerektiğini...

Kuzenim, tevhidi anlatan kitaplar verip benimle ilgilenmeye başladı. Fakat kısa bir süre sonra evlendi ve Konya'ya gitti. Ben de okulu bitirip eve kapanmıştım. O evlenince irtibatı koparmadık. Allah (cc) ondan razı olsun, beni hep aradı, ilgilendi, nasihatler etti... Artık tek başıma, kimseye bir şey anlatmadan da olsa İslam'ı yaşamaya çalışıyordum. Hâliyle bendeki değişimler çevremin dikkatini çekiyordu. Ailemden biraz da baskı hissetmeye başlamıştım. Bu da beni zorluyor ve yoruyordu. Hem bir kurtuluş hem de İslam'ı daha güzel yaşamak adına evlenmem gerektiğini düşünüyordum. 2012'nin başlarında, bana davet yapan kuzenimin vesilesiyle eşimle tanıştım ve evlendik. Evlenince Konya'ya geldim ve orada yeni bir hayata başlamış oldum. O gün bu gündür de Tevhid Dergisi camiasının içerisindeyim. Rabbime hamdolsun ki beni hem hidayetle hem de Tevhid Dergisi camiasıyla nimetlendirdi...

IRMAK VE ÇÖL

Uzak dağlardaki kaynağından çıkan bir ırmak, her çeşit coğrafi bölgeden geçtikten sonra bir gün çölün kumlarına ulaştı. Diğer tüm engelleri aştığı gibi bu engeli de aşmaya çalıştığında, kuma girdikçe sularının kaybolduğunu fark etti. Daha çok hamle yaptıkça bataklığa dönüşüyordu. Çölü aşmak istiyordu ama hiçbir yol bulamıyordu. Üstelik bekledikçe de buharlaşıyor, suyunu kaybediyordu.

Bu sırada çöl, ırmağa seslendi: "Benim doğam bu. Ben kendimi bildim bileli gündüz aşırı sıcağa, gece aşırı soğuğa maruz kalıyorum. İçinde yaşadığım şartlara dağlarım dayanamadı; parçalandı, inceldi ve kuma dönüştü. Sıcak, tüm suyumu kuruttu. Adım atmaya devam edersen tüm suyunu çeker, seni yok edebilirim. Kendini rüzgâra bırak." dedi.

Irmak, "Rüzgâr uçabiliyor, ben uçamam ki." dedi.

Çöl, "Alışık olmayabilirsin. Ama kendini rüzgâra bırak. Seni gökyüzünde diğer tarafa taşısın ve yağmur olarak bıraksın. Tekrar ırmak olur yoluna devam edersin." dedi.

Irmak korkmuştu. Daha önce hiç böyle bir şey yapmamıştı. Yok olmaktan, ırmak olma özelliğini kaybetmekten korkuyordu. Oysa bekledikçe bir kısmı buharlaşıp rüzgâra karışıyordu, bir kısmı da çöl tarafından emilip bataklığa dönüşüyordu...

Rüzgâra karıştıkça yok olmak istemiyordu. Bataklık olmayı hiç istemiyordu.

Başka bir yol olmadığını anlayınca kendini rüzgâra bıraktı. Sıcağın etkisiyle ırmağın tüm suyu buharlaştı. Buharlaşan su, gökyüzüne ulaştı ve rüzgâr onu çölün diğer tarafına savurdu. Ardından da yağmur olarak yere indirdi. Yeniden ırmak olmuştu.

Irmak; çöle ve rüzgâra güvenmesi gerektiğini anladı. Çöl, dağların eteklerinden ırmağın ulaştığı son noktaya kadar uzanıyordu. Tecrübeliydi. Kaç ırmağa yol göstermişti. Irmağın bilmediği bir yol, yenilik ve tecrübe onu kurtarmıştı.

...

İnsanoğlu yaşam ırmağında çağlarken kaç kere çöllere takılmıştı oysa. Yaşam hep gürül gürül akmıyor, bazen çöl gibi engeller sunuyordu ona.

İnsan ne yapıyor bu ânlarda?

Kendisini tecrübeye ve yeniliğe bırakıp sorunu mu aşmaya çalışıyor?

Yoksa

Çölün doğası yüzünden çöle kızıyor, fıtratı sebebiyle onu mu yargılıyor?

Bildiği yoldan şaşmayıp bataklığa dönüştükçe çöle kin mi duyuyor?

Sahi insan, hiç sorun olmayacağı bilinciyle mi yaşamaya çalışıyor bu hayatı?..

Çöl, çöldür. Irmak, ırmaktır. Rüzgâr, rüzgârdır. İnsan da insandır. Hepsine verilmiş bir fıtrat vardır.

Doğaya bir bakalım.

Çöl, denize hayıflanıyor mu? "Benim hiç suyum yok. Sende bir sürü var, neden bana hiç vermiyorsun?"

Buzullar çöle kızıyor mu? "Ben soğuktan dondum burada. Oysa sen, oh ne güzel sıcak yerdesin."

Çöl, kutuplara şöyle mi cevap veriyor: "Sıcaktan kavruldum burada, sense serin yerde kurulmuş bana söyleniyorsun."

Rüzgâr, ağaca diyor mu? "Hep havada yoruldum, bir de sana bak toprağa tutunmuş, ölene kadar aynı yerdesin."

Dağ, yağmura söyleniyor mu? "Benim burada içimden lav çıkıyor, yanardağ oldum içim yanıyor. Sense ferah ferah yağıyorsun."

Oysa insan, insana neler söylüyor...

Bütün insanlar da yapabildiklerini, en güzel şekilde ve hayır üzere yapsa, doğanın tüm zıtlıklarına rağmen uyum içinde yaşadığı gibi kardeşçe yaşasa çok mu zor oluyor?

Evet, insanı zora sokan, nefsinin şerli yönü ve şeytanın vesveseleri var; doğada bunlar yok.

Ama insanda, nefsini ve şeytanı yenebilecek akıl ve irade de var; doğada bunlar da yok...

KONUK YAZAR

Fatih SARIGÜL

KANA KANA İÇİLEN İMTİHAN!

Bir hikmete binaen imtihan için yasaklanmış sudan kana kana içmek, bir emri küçümseyip kendince bahaneler üreterek bir kuralı çiğnemek, insanı düşman karşısında acziyete düşürebilir miydi? Basit bir su emrine itaatsizlik etmek insanın ayaklarını kaydırabilir miydi?

Kur'ân-ı Kerim'de geçmiş kıssaların zikredilmesi, eskiyi yâd etmek değil, bu kitaba hakkıyla iman etmiş insanların tilavet esnasında öğüt almaları içindir elbet. Lakin kıssalarda anlatılan olay ve olgunun günlük yaşama güncellenememesi, hayatın bam teline dokunan mesajların anlaşılmasının önünde bir engeldir. Bu problemi aşmak için çağlar öncesinde yaşanan bir kıssadan bahsedip içerisinden çıkarılabilecek dersleri aramaya çalışalım:

Asırlar öncesinde kavmin eşrafından bir grup, kendilerine gönderilen elçiye, zamanın şartları göz önüne alındığında -zahiren- çok makul bir taleple geldiler. Gayet soğukkanlı, kendinden emin, kalpleri etkileyecek ve var olan şartlara işaret ederek güzel bir sunum yaptılar:

"Musa'dan sonra İsrailoğullarının ileri gelenlerini görmedin mi? Hani onlar nebilerine demişlerdi ki: 'Bize bir komutan tayin et, (onun komutanlığında) Allah yolunda savaşalım...' "[1]

Evet, dillerinde bir talep vardı: Cemaat şuuruyla başarılı amellere imza atabilmek için topluluğa yön vermesi gereken bir emir/komutan... Ağızlarından çıkan sözü kulakları duymuyor olacak ki peygamberleri onlara önemli bir hatırlatmada bulundu:

"...Ya savaş size farz kılındıktan sonra savaşmazsanız?.."[2]

Öyle ya! Ya farz kılındıktan sonra o emirin komutasında söz verdikleri şeyi yapmasalardı? Bu cümle, elçi tarafından ufak ama derin bir hatırlatmaydı, o kadar... Bu ikazın akabinde talebin en can alıcı noktası ve onu süsleyen nedenleri sıraladılar:

"...Biz yurtlarımızdan sürülmüş ve evlatlarımızdan menedilmişken nasıl olur da Allah yolunda savaşmayız?.."[3]

Durum gerçekten de bahsedildiği gibi çok vahimdi! Hem yurtlarından sürülmüş hem de evlatlarından menedilmişlerdi. Zahirî tüm sebepler ortaya dökülmüşken harekete geçmek için nasıl bekleyebilirlerdi ki? Onları bundan alıkoyan tek şey, başlarında -peygamber olmasına rağmen (!)- bir emîrin olmamasıydı. Peki, sahiden öyle miydi?

1. 2/Bakara, 246
2. 2/Bakara, 246
3. 2/Bakara, 246

İslam cemaati içerisindeki hangi aykırılıklarımız, hangi küçük (!) itaatsizliklerimiz bir gün bizi düşman karşısında zelil edebilir, istikametimizi bozabilir, amelden geri bırakabilir, sözümüzden dönmeye sebep olabilir? Hangi standartlarımız, alışkanlıklarımız ve vazgeçilmezimiz bizi esfel-i safiline düşürebilir?

"...Savaş onlara farz kılınınca azı hariç (savaşmaktan imtina ederek Allah'ın emrinden) yüz çevirdiler..."[4]

Sonuç ne oldu? Savaşacak tüm esbabın var olduğunu ve bundan dolayı bir amel için harekete geçilmesi gerektiğini savunanlardan geriye sadece "kalîl" diye ifade edilen azıcık bir topluluk kaldı. İlginç, değil mi?

Burada biraz soluklanalım...

İnsan bazı olaylarla karşılaştığında "Neredeeen nereye..." diyor ya hani kendi kendine. Gerçekten de bu kıssada anlatılan durum tam anlamıyla öyle. Tilavet ederken beş satır öncesine kadar İslami Hareket için bir şeylerin olmasını isteyenler, çok değil beş satır sonra bu sözlerinden vazgeçtiler. Tıpkı "İslam için bir şeyler yapmamız gerek" cümlesiyle dertlice (!) yola çıkanların, sıra emek vermeye, bir amelin ucundan tutmaya, fedakârlık yapmaya geldiğinde takındıkları tavır gibi. Hiç yabancı gelmiyor değil mi? Düşünülmesi gereken asıl nokta, "Acaba biz hangi grupta yer alanlardanız?" sorusu olmalıdır.

Burada, İslam davasına destek olup uğruna bedel ödedikleri bu yolda, muvahhidlere her ân karşılaşabilecekleri ve hayatlarını tamamen etkileyebilecek bir örnek gösterdi Allah (cc). İslam'ın yücelmesi için samimi ve ihlaslı olmanın, sabır ve sebat edebilmenin, söz vermenin ne demek olduğunun ve büyük kalabalıkların nasıl dökülebileceğinin şifreleri verildi. Dönemler, imtihanlar, şahıslar, mazeret cümleleri değişse de bu ahlaka sahip karakterlerin her dönemde kendini mutlaka ortaya çıkardığını önümüze sunan bir tablo resmedildi. Öyle ki bu manzaradan ibret alarak hayatımıza ve konuştuklarımıza (ahitlerimize) dikkat etmemiz istendi. Zira Müslim (kadın erkek fark etmeksizin) verdiği sözlere sadakat göstermeliydi. O, mesele din, dava olunca durumun ne kadar ciddiyet kazandığını unutmamalıydı.

Satırlar arasında ufkumuzu genişletecek bazı şeyler öğrendiysek, kıssa devam ederken ayetlerin bir bölümünü hatırlayalım, daha sonra güncel yansımalarına değinelim.

4. 2/Bakara, 246

"Nebileri onlara demişti ki: 'Allah, size komutan olarak Talut'u atadı...' "[5]

İşte, topluluk tarafından beklenen komutan geldi! Bundan sonra niyetler, öneriler, dertler, enerjiler, projeler, sözler amele dönüşecek ve artık zillet hâli bu topluluktaki herkesin üzerinden kalkacaktı. Süreç yakınlaşmıştı... Gerçekte de öyle miydi?

"...Demişlerdi ki: 'O (Talut) bizim başımıza nasıl yönetici olabilir? (Oysa) biz yöneticiliğe ondan daha layığız...' "[6]

Biraz önce zillet hâlinden kurtulmak için harekete geçmenin sebeplerini bir bir sıralayan ve masumane, samimi (!) bir taleple gelen kavim, şimdi ne diyordu? Sahi, madem yöneticiliğe daha layıklardı, "Bizi yönetici yap." diye bir öneri de sunabilirlerdi. Neden bu şekilde değil de "Bize bir komutan tayin et." demişlerdi?

Yöneticiliği kendine layık görenler toplum içerisinde bunu direkt dile getir(e)mezler.[7] Zira insanlar arasında bu istek hoş karşılanmayabilir. Peki bu nasıl olur? Bazen bir emîrin yaptığını açıktan eleştirir, bazen (ayette olduğu gibi) emîrin özelliklerinin/vasıflarının eksik olduğunu zikreder ve kâmil özelliklerin de kendisinde toplandığı imasında bulunur, bazen "Hep yanlış yapılıyor..." gibi sözlerle ortalıkta yer edinir, fakat sıra amel/hizmet etmeye gelince ortadan kaybolur; bazen de meseleler hakkında ucu açık, muallak, kapalı cümleler kurar. Öyle sözler sarf eder ki işler kötüye gidince o durumdan sıyrılmak ve kendine pay çıkarmak için "Ben zaten demiştim." havasına bürünür. Peki, bu portreyi bilmek bize ne kazandırır? Emirlik konusunda çevremizde kalbimizi rahatsız eden bir söz/fiil fark ettiğimizde bunun yorumunu ehil sahiplerine götürerek hem fitnecilerin hem de fitne olabilecek durumların şerrinden korunmuş oluruz. Sinsice yaklaşan bir fitneye alet olmamış olur ve İslam cemaatinin bütünlüğünü koruruz.

5. 2/Bakara, 247
6. 2/Bakara, 247
7. Ümmetin selametini sağlayacak özel meselelerde, kendi şahsından başka bir kimsenin bulunmadığı özel durumlarda emirlik istemek kınanmamıştır. Bu duruma Yusuf'un (as) emirlik istemesi örnek verilebilir. Yerilen şekli ise bu durumun bir menfaat, insanlara karşı üstün olmak ve toplum tarafından saygı görmek için yapılmasıdır. Bu da insanların kalplerinin yansıması olan ağızlarında geveledikleri sözlerinde ve sahadaki küçük büyük amellere iştirak hâllerinde gizlidir.

Kıssadan devam edelim... Bundan sonra kendince öneriler, projeler üreten bu topluluk savaş için yola çıktı:

"Talut ordusuyla beraber yola koyulunca demişti ki: 'Şüphesiz Allah sizi bir nehirle imtihan edecektir. Kim ondan içerse benden değildir. Bir avuç içenler dışında, kim de o nehirden tatmazsa şüphesiz ki o bendendir...' "[8]

Akıllı bir yönetici... Ki Allah (cc) bu ayetin öncesinde onun hakkında "Şüphesiz Allah, onu sizin için seçti ve onun ilim ve beden gücünü arttırdı..."[9] diyerek buna işaret etmişti. Koskoca orduyu, cemaati sınıyordu. Oldukça ilginç, hem de o ân hayatlarının ve güçlerinin idamesi için en değerli madde olan su ile...

Kıssayı üstünkörü okuduğumuzda insanın, "Bu kadar da değil!" diyesi geliyor. Bu topluluk onlarca kilometre yol katetmiş, bitap düşmüş, cemaat içerisindeki her ferdin arzuladığı şey karşılarına çıkmış, fakat komutan, aksi bir emirde bulunmuş: "Bu nehirden su içmeyeceksiniz!"

Muhtemelen insanlar hem ihtiyaçlarına hem de komutanın basit (!) içerikteki bu emrine baktılar. Ölçtüler, biçtiler, nasıl olabilirliğini düşünüp zihinlerinde -Allah en iyisini bilir- "Bu kadar kalabalığın arasında beni kim fark eder ki?" ya da "Bu kuralda bir yanlışlık var, şu kastedilmiş olmalı!" veya "Bu ne arkadaş, o kadar yorulduk, düşmanla karşılaşacağız, su da mı içmeyeceğiz!" şeklinde bahanelerini, sebep kalkanlarını oluşturdular. Ve birer birer o yasaklı maddeden içmeye başladılar. Alt tarafı basit bir su; bu emre karşı itaatsizliğin karşılığı ne olabilirdi ki? Bakalım...

"...Çok azı hariç o sudan içtiler. Talut ve onunla beraber iman edenler onu (nehri) geçince: 'Bizim bugün Calut'a ve ordusuna karşı savaşacak bir gücümüz yoktur.' demişlerdi..."[10]

Bir hikmete binaen imtihan için yasaklanmış sudan kana kana içmek, bir emri küçümseyip kendince bahaneler üreterek bir kuralı çiğnemek, insanı düşman karşısında acziyete düşürebilir miydi? Basit bir su emrine itaatsizlik etmek insanın ayaklarını kaydırabilir miydi? Kıssa gösteriyor ki olabilirdi...

Onlar gelip geçmiş bir ümmetti, asıl husus burada bizi ilgilendiren şu soru olmalıdır: İslam cemaati içerisindeki hangi aykırılıklarımız, hangi küçük (!) itaatsizliklerimiz bir gün bizi düşman karşısında zelil edebilir, istikametimizi bozabilir, amelden geri bırakabilir, sözümüzden dönmeye sebep olabilir? Hangi standartlarımız, alışkanlıklarımız ve vazgeçilmezimiz bizi esfel-i safiline düşürebilir? Ev, araba, vakit, çocuk, eş, uyku, samimi arkadaş, telefon, internet, para, rahata düşkünlük, belli standartlarda yaşama, şahsi kurallar edinme... Hangisi? Bu kıssada geçen "su içmek" örneğinin günlük yaşamımızdaki karşılığı hangi fiil olabilirdi? Hangi imtihanı kana kana içerdik? Hangi kuralı genel ortamlarda veya yalnızken kana kana çiğniyor olabilirdik?

İslami harekete mensup her birey bu soruyu iyi düşünmeli ve tahlil etmelidir. O gün suyla imtihan olundu, bugün ise başka bir şeyle... Değişen ortam ve şartlarda imtihan maddesinin de değişebildiğini, söz verdiği durumların farklılık arz edebildiğini unutmamalıdır. Şu da unutulmamalıdır; her insan hata yapabilir, önemli olan, kişinin fark ettiği aykırılıklarında Rabbine yönelmesi ve istiğfar ederek istikametini düzeltmesi için adım atmasıdır. Samimi niyetle O'na yönelenlerin hatalarını örtecek ve onları ıslah edecektir Allah (cc).

Bir soru zikrederek İslami Hareket mensuplarını itaat noktasında düşünmeye sevk edelim ve yazımızı sonlandıralım:

Sahi Talut, ordunun başında bir komutan olduğu hâlde ordusunu imtihan ederken neden "**Allah** sizi bir nehirle imtihan edecek." dedi de "Sizi **ben** sınayacağım." demedi? Bunun hikmeti; ulu'l emre itaatin, Allah'a itaat kapsamında olduğunun mesajı olabilir miydi?

Sağlıcakla kalın...

8. 2/Bakara, 249
9. 2/Bakara, 247
10. 2/Bakara, 249

MEALA TEWHÎD A QUR'ANA MECÎD

Osman SADIKOĞLU
osmansadikoglu@tevhiddergisi.org

SÛREYA BAQARA

Ji Bo Muwehhîdên Dilsoz Meala Qur'ana Pîroz

بَلٰى مَنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُٓ اَجْرُهُ عِنْدَ
رَبِّهِۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (١١٢)

112. (Hayır, iddia ettikleri gibi değil!) Bilakis, kim muhsin olarak/kulluğunu en güzel şekilde yerine getirerek Allah'a teslim olursa, onun Rabbi katında ecri vardır. Onlara korku yoktur ve onlar üzülmeyeceklerdir.

112. (Naxêr, ne wekî ku îdîa dikin e!) Berevajî, kî wek muhsîn (kesên ku abdîtîya xwe herî xweşik dikin) ji Allah re bibe muslîm, jê re li cem Rabbê wî xelat heye. Ji wan re tirs tune û ew xemgîn jî nabin.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارٰى عَلٰى شَيْءٍۖ وَقَالَتِ
النَّصَارٰى لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلٰى شَيْءٍۙ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَۜ
كَذٰلِكَ قَالَ الَّذ۪ينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْۚ فَاللّٰهُ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ف۪يمَا كَانُوا ف۪يهِ يَخْتَلِفُونَ (١١٣)

113. Kitab'ı okuyup durdukları hâlde Yahudiler: "Hristiyanlar hiçbir şey üzere değildir." dediler. Hristiyanlar da: "Yahudiler hiçbir şey üzere değildir." dediler. Aynı şekilde bilmeyenler de onların sözünün benzerini söylediler. Allah, Kıyamet Günü'nde anlaşmazlığa düştükleri konularda aralarında hükmedecektir.

113. Digel ku kitêbê dixwînin jî, Cihûyan gotin: "Fille ne li ser tu tiştî ne." Filleyan jî gotin: "Cihû ne li ser tu tiştî ne." Her wiha ew ên nezan jî wekî wan digotin. Allah, roja qiyametê der heqê wê mesela ku tê de îxtîlaf kirine, wê di nava wan de hukmê xwe bide.

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللّٰهِ اَنْ يُذْكَرَ فٖيهَا
اسْمُهُ وَسَعٰى فٖى خَرَابِهَاۜ اُو۬لٰٓئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ اَنْ
يَدْخُلُوهَٓا اِلَّا خَٓائِفٖينَۜ لَهُمْ فِى الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِى
الْاٰخِرَةِ عَذَابٌ عَظٖيمٌ (١١٤)

114. Allah'ın mescidlerinde O'nun adının anılmasına engel olan ve oraların yıkılması için çabalayandan daha zalim kim olabilir? Bunların o (mescidlere) ancak korkarak girmeleri söz konusu olabilir. Onlara dünyada rezillik, ahirette de büyük bir azap vardır.

114. Ma ji wî kesê ku nahêle di mizgeftên Allah de navê wî bê zikirkirin û yên ji bo xerabkirina wan dixebitin zalimtir kî heye? Ew ên hanê enceq bi tirs bikaribin têkevin wan (mescîdan). Ji wan re li dinyayê riswatî û li axîretê jî ezabekî mezin heye.

وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِۜ
اِنَّ اللّٰهَ وَاسِعٌ عَلٖيمٌ (١١٥)

115. Doğu da batı da Allah'ındır. Ne tarafa yönelirseniz Allah'ın yüzü oradadır. Şüphesiz Allah (ihsanı ve lütfu bütün varlığı kuşatacak kadar geniş olan) Vâsi' ve (her şeyi bilen) Alîm'dir.

115. Rojhilat û rojava jî aîdê Allah e. Hûn berê xwe bi kîjan alî de bidin, wechullah (rûyê Allah) li wê derê ye. Bêşik Allah (ew ê bi lûtf û îhsana xwe hemû heyînan dorpêç dike) Wasî û (zanayê her tiştî) Alîm e.

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللّٰهُ وَلَدًاۙ سُبْحَانَهُۜ بَلْ لَهُ مَا فِى
السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ كُلٌّ لَهُ قَانِتُونَ (١١٦)

116. Dediler ki: "Allah çocuk edindi." O (tüm eksikliklerden) münezzehtir. (Hayır, öyle değil!) Bilakis, göklerde ve yerde olan her şey O'na aittir. Ve hepsi O'na boyun eğmiştir.

116. Gotin: "Allah ji xwe re zarok girtîye." Ew, ji hemû kêmasîyan munezzeh e. (Nexêr, ne wisan e!) Berevajî, her çi tiştên li erd û esmanan hene, aîdê wî ne. Û hemû jê re sitûxwar in.

بَدٖيعُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۜ وَاِذَا قَضٰٓى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُولُ
لَهُ كُنْ فَيَكُونُ (١١٧)

117. Gökleri ve yeri benzersiz şekilde yaratandır. Bir işe (olması için) hükmettiğinde ona: "Ol!" der, o da oluverir.

117. Wî, erd û esmanan bê mîsal/bê mînak xuliqand. Dema hukmê (çêbûna) tiştekî dide jê re dibêje: "Çêbe!", ew jî çêdibe.

وَقَالَ الَّذٖينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللّٰهُ اَوْ تَاْتٖينَٓا اٰيَةٌۜ
كَذٰلِكَ قَالَ الَّذٖينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْۜ تَشَابَهَتْ
قُلُوبُهُمْۜ قَدْ بَيَّنَّا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ (١١٨)

118. Bilmeyenler: "Allah'ın bizimle konuşması ya da bize bir ayetin gelmesi gerekmez miydi?" dediler. Onlardan öncekiler de benzer sözler söylediler. Kalpleri birbirine benzedi. Biz, yakinen inanan bir topluluk için ayetlerimizi açıklamışızdır.

118. Ew ên nezan wiha gotin: "Ma ne hewce bû ku Allah bi me re biaxivîya an jî ji me re ayetek bihatibana?" Ew ên berîya wan jî axaftinên wekî wan gotibûn. Qelbê wan şibîyaye hevdu. Ji bo civakeke ku bi yeqînî îmân anîye re, me ayetên xwe eşkere kirine.

اِنَّٓا اَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشٖيرًا وَنَذٖيرًاۙ وَلَا تُسْـَٔلُ عَنْ
اَصْحَابِ الْجَحٖيمِ (١١٩)

119. Gerçek şu ki biz seni, bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak hak ile gönderdik. (Hakka inanmayan) cehennem ehlinden (sorumlu değilsin ve onlardan dolayı) sorguya çekilmeyeceksin.

119. Bi rastî me tu wek mizgînvan û hişyarker bi heqî şand. Ew ên (ne bawermendê heqê û) ehlê cehennemê ne tu ne (mesulê wan î) û qet tu jêpirsîn/pirsyarî li te nayê kirin.

وَلَنْ تَرْضٰى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارٰى حَتّٰى تَتَّبِعَ
مِلَّتَهُمْۜ قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰىۜ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ
اَهْوَٓاءَهُمْ بَعْدَ الَّذٖى جَٓاءَكَ مِنَ الْعِلْمِۙ مَا لَكَ مِنَ اللّٰهِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصٖيرٍ (١٢٠)

120. Onların dinine uymadıkça Yahudi ve Hristiyanlar senden hoşnut olmazlar. De ki: "Asıl doğru yol Allah'ın hidayet ettiği yoldur. Şayet sana gelen ilimden sonra onların isteklerine/arzularına uyarsan, seni Allah'ın (azabından koruyacak) ne bir dost ne de bir yardımcı bulursun."

120. Heta tu tabiê dînê wan nebî Cihû jî û Fille jî ji te razî nabin. Bibêje: "Bêşik rêya rast bitenê rêya hîdayeta Allah e." Piştî vê îlmê ku ji te re hatîye; eger tu bidî pey hewayên/daxwazên wan, ji alîyê Allah ve ji bo te (yê ji ezabê wî biparêze) ne tu dost û ne jî alîkar heye.

FIKHU'L HADİS SÜNNET İLMİHÂLİ

Salim KANDEMİR
salimkandemir@tevhiddergisi.org

Kitabın Yazarı: Halis BAYANCUK

Yayınevi: Tevhid Basım Yayın

Basım Tarihi: Temmuz/2021

Sayfa Sayısı: 1240

Ebat: 165 X 235

Kitap Hakkında

İslam'ın ilk günlerinden bu yana dine dair ihtiyaç duyulan bilgi, farklı zamanlarda ve farklı şekillerde karşılanmıştır. Müslimler evvela dinin mübelliği ve mübeyyini olan Allah Resûlü'ne (sav), daha sonra ise başta sahabiler olmak üzere yetkin kimselere dinî meselelerini vicahen sorup öğrenmişlerdir.

Sonraları yazının iyice yaygınlaşması ve bu alanda oluşan ihtiyaç, ehil kimseleri kulluk fıkhını anlatan kitaplar yazmaya sevk etmiştir. İnsanlar bu kitaplara başvurarak dinlerini öğrenip yaşamaya çalışmışlardır. Zamanla bu alanda yazılan kitaplar iyiden iyiye yaygınlaşmış, her yerde okunur/okutulur hâle gelmiştir.

Her asırda, yaşadığı çağa şahitlik etme bilincinde olan âlimlerimiz, toplumun gereksinimlerine göre fıkıh kitapları telif etmişlerdir. Formatları zamana göre değişiklik arz etse de kulluk fıkhını beyan eden bu kitaplar Müslimlerin kütüphanelerinde daima yerlerini almıştır. İslam toplumunun süregelen bu geleneği özellikle son dönemlerde kısaca "davranış bilgisi" demek olan ilmihâl kitapları üzerinden devam etmiştir.

Fakat tevhidin yerini şirkin, sünnetin yerini bidatin aldığı; din adına uydurma rivayetlerin ve dayanaksız fetvaların dolup taştığı şu çağda ve coğrafyada başvurulabilecek güvenilir bir kaynak bulmak mumla aranır olmuştur. Tevhide yönelen kimselerin çoğalması ve dinini hakkıyla öğrenmek istemesiyle, üzerinde bulunduğumuz zaman dilimine hitap edecek nitelikte ibadet ve muamelat fıkhını anlatan bir ilmihâlin bulunması mübrem hâle gelmiştir.

İşte "Fıkhu'l Hadis - Sünnet İlmihâli" kitabı, dinini öğrenmek isteyen Müslimlere kılavuz olmak ve bu alandaki ihtiyacı karşılamak için kaleme alınan güzide bir eserdir.

Sünnet İlmihâli, kardelen misali baharı müjdeleyen bir çalışmadır. Zira zindan gibi tüm imkânların kısıtlı olduğu bir ortamda bile böylesine zor çalışmaların mümkün olduğunu haber vermektedir. İhlas ve ihsanla el ele verildiği takdirde nice zorluğun aşılabileceğini muştulamaktadır. İslam medeniyetinin inşasıyla aydınlanacak yarınlar için kalplere umut ekmektedir.

Peki, “Neden Sünnet İlmihâli?” diye soracak olursak yazar bu soruya şöyle cevap vermektedir:

“Fıkhın temel kaynağını sünnet oluşturduğundan ve kitapta Ehl-i Hadis metodu takip edildiğinden ‘Sünnet İlmihâli’ ismi uygun görülmüştür.”[1] Çünkü Ehl-i Hadis daima dayatmacı usulden kurtulup tekrar asla dönmeyi hedefler. Her zaman, her konuda Allah Resûlü’nün söz ve fiillerine rücu eder, ki asıl referansımız odur (sav). Eserde yüzlerce kitaptan aktarılan binlerce hadisle, delile dayalı bilgiler sunulması aynı gayenin sonucudur. Şayet bu manada, “Sünnet İlmihâli, öze dönüş hareketinin bir adımıdır.” dersek, bir hakkı yerine koymuş oluruz.

Müslim, kulluk seyrinde daima sahih bilgiye intisap etmelidir. Çünkü doğru kulluğun yolu, doğru bilgiye bağlıdır. Ancak sadece sahih bilgiye intisap etmek de yeterli değildir. Kaynağın sahih olması gerektiği gibi, kaynağı anlama yönteminin de sahih olması gerekir. Bu hususta kitabın mukaddime bölümünde yaklaşık yüz sayfa boyunca Ehl-i Hadis metodu anlatılmış ve neredeyse ayrı bir kitap hâline gelebilecek kadar çok ve kıymetli bilgiler verilmiştir. Bu bilgilerin yanında Ehl-i Hadis’e karşı oluşan şüphe ve olumsuz algılara cevap verilmesi, okuyucu nazarında ön yargı perdelerini kaldırmaktadır. Böylelikle peşin hüküm vermeden berrak bir zihinle ibadet fıkhını okuyup öğrenmeye geçilebilir.

Fıkıh, yalnızca bir ibadetin nasıl yerine getirildiğini anlatan nesnel bir ilim değildir. Fıkıh, bir anlayıştır. Hükümleri, hikmetleriyle birlikte fehmetmektir. Bu ferasete erişememiş birçok kimse fıkha donuk bir bakış açısıyla yaklaşmış, ya ihtiyat adı altında zorlamaya gitmiş ya da kolaylaştırma adı altında ibadetleri aslından uzaklaştırmıştır. İslam’ı yaşanabilirlikten soyutlayarak insanları dinden soğutmuşlardır. Oysa İslam her asırda, her insana hitap edecek evrensel nitelikte bir dindir. Bu açıdan “Sünnet İlmihâli” naslara vasat çizgiyle yaklaşmış ve ibadetlerin hükmünü açıkladığı kadar hikmetlerini de izah etmiştir. Konu başlıkları altında aktardığı bilgilerle amellerin kalp dünyasına etki etmesini hedeflemiştir. Bu bilgiler doğrultusunda okuyucunun kalbini yumuşatarak amellere daha büyük bir iştiyak duymasını ve daha çok lezzet almasını sağlamıştır.

Kulun hayatında en çok ifa ettiği ameli olan namazdan bir örnek verelim:

“Gerçek bir namaz, Allah sevgisiyle tutuşan ve O’na (cc) kavuşma arzusuyla yanan bir kalbin eylemidir. Namaz bir vuslatsa -ki öyledir- Rabbini özleyen kul, namazda bu özlemini dindirir. Elbette bu, Kur’ân’ın ifade ettiği huşu içinde, koruyarak, devamlı olunan ve ikame edilen bir namaz için geçerlidir.”[2]

“Namaza başlarken ‘Allahu Ekber’ der ve kalbimizde namaz için niyet ederiz. Aynı ânda ellerimizi bağlar, emre amade bir asker gibi Rabbimizin huzuruna dururuz. Kalbimiz, dilimiz ve bedenimiz aynı ânda, ubudiyet şuuruyla Allah’a (cc) yönelmiş olur. Tevhid tam olarak bu değil midir? Kulun, her şeyiyle ve sadece Rabbine yönelmesi...”[3]

İslam, fıtrat dini olması hasebiyle, yükümlü kıldığı hükümler insanın yaratılışına uygundur. Bu çerçeveden bakıldığı takdirde fıkhın insan sağlığıyla doğrudan doğruya bir ilişkisi olduğu görülür. Bu ilişki göz ardı edilemez. Beyan edilen hükümlerin ruh ve beden sağlığını muhafaza etmesi, bu gerçeğin en bariz göstergesidir. Bu noktada “Sünnet İlmihâli”, ilmî gelişmeleri arka plana atan ilmihâllerden ayrılmıştır. Fıkhi konular anlatılırken sağlık noktasında teknoloji ve bilimden oldukça faydalanılmıştır. Bilhassa İslami hassasiyete sahip Tevhid ehli tabip/tabibe ve psikolog kardeşlerin sunduğu tıbbi ve psikolojik bilgilere yer verilmiştir.

Sünnet İlmihâli, kardelen misali baharı müjdeleyen bir çalışmadır. Zira zindan gibi tüm imkânların kısıtlı olduğu bir ortamda bile böylesine zor çalışmaların başarılabileceğinin mümkün olduğunu ispat etmektedir.[4] İhlas ve ihsanla el ele verildiği takdirde nice zorluğun aşılabileceğini muştulamaktadır. İslam medeniyetinin inşasıyla aydınlanacak yarınlar için kalplere umut ekmektedir.

“Son olarak bir müjde verelim: Şu ân Sünnet İlmihâli’nin taharet ve namaz konularının anlatıldığı ilk iki cildiyle birlikteyiz. Fakat oruç, zekât, hac... gibi diğer fıkıh konularının anlatıldığı diğer ciltleriyle de yakında buluşacağız.”[5] Allah’ın (cc) izni ve lütfuyla diğer tüm fıkıh/ahkâm konularının da yazılmasıyla birlikte tamamlanarak “Tevhid Kütüphanesi”ni süsleyecektir. Miras bıraktığı ilimle gelecek nesillere dinlerini selamet üzere öğrenebilecekleri kıymetli bir mehaz olacaktır.[6]

Allah’tan (cc), başta kitabın yazarı Halis Bayancuk Hoca’mızı esaretten kurtarmasını, dünya ve ahirette afiyet vermesini diler; aynı zamanda emeği geçen ilim talebesi, tabip/tabibe, psikolog ve kitabın basım sürecinde katkısı olan tüm kardeşlerimize teşekkür ederiz. “İyi ki varsınız!”[7]

Kitaplarda buluşmak üzere. Allah’a ısmarladık...

1. Fıkhu’l Hadis - Sünnet İlmihâli, Halis Bayancuk, 1/11
2. Fıkhu’l Hadis - Sünnet İlmihâli, Halis Bayancuk, 1/408
3. Fıkhu’l Hadis - Sünnet İlmihâli, Halis Bayancuk, 1/409
4. Halis Hoca’mızın cezaevinde kitabın metnini elleriyle yazıp mektup olarak yollaması, her defasında uzun kontrollerden geçmesi, bir daktilo kullanmasına dahi izin verilmemesi, içeri çok az miktarda kitap alınması, çalışma ortamının kötü koşulları; daha sonra dışarıdaki kardeşler tarafından bu yazıların tek tek dijital ortama aktarılması, gerekli kaynak ve dipnotların eklenmesi, metinlerin tercüme edilmesi, varsa Türkçe tercümelerinin gösterilmesi ve daha sayamadığımız nice zorluklar, çalışmanın nasıl güçlükle tamamlandığını göstermektedir.
5. Fıkhu’l Hadis - Sünnet İlmihâli, Halis Bayancuk, 1/11
6. “…Âlimler peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler miras olarak ne dirhem ne de dinar bırakmışlardır. Onların miras bıraktıkları tek şey ilimdir. Kim onu alırsa büyük bir pay almıştır.” (Ebu Davud, 3641; Tirmizi, 2682)
7. Fıkhu’l Hadis - Sünnet İlmihâli, Halis Bayancuk, 1/8

TAKİP Ediyor Musunuz?

Tevhid ve Sünnet daveti
her geçen gün daha geniş kitlelere ulaşmaya devam ediyor.

100-007

100 bin abone sayısını geçen Tevhid Dersleri kanalımızda shorts videolara, sokak röportajlarımıza, seminerlerimize, şiirlerimize, neşidlerimize, kısa film projelerimize ve daha bir çok güncel içeriğe ulaşabilirsiniz.

tevhid

"TAĞUTA KULLUK ETMEKTEN KAÇINIP ALLAH'A YÖNELENLERE MÜJDE VARDIR. KULLARIMI MÜJDELE!"

(39/ZÜMER, 17)

TEVHİD DERGİSİ

TEVHİD DERSLERİ

TEVHİD MEALİ

TEVHİD MEALİ UYGULAMASI

ISSN 2148-4635

9 772148 463504